

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2016 07 13
COM(2016) 467 final

2016/0224 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir panaikinama
Direktyva 2013/32/ES**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo aplinkybės ir pagrindas

Europos Sąjunga siekia sukurti integruotą, tvarią ir visapusišką ES migracijos politiką, grindžiamą solidarumu bei teisingu išsipareigojimų pasidalijimu ir veiksmingą tiek ramiais laikotarpiais, tiek ištikus krizei. Po to, kai buvo priimta Europos migracijos darbotvarkė¹, Europos Komisija stengėsi, kad būtų įgyvendinamos priemonės, skirtos tiek neatidėliotiniams, tiek ilgalaikiams veiksmingo ir visapusiško migracijos srautų valdymo uždaviniams spręsti.

Bendra Europos prieglobsčio sistema grindžiama taisyklėmis, pagal kurias nustatoma, kuri valstybė narė yra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašytojus (ir už prieglobsčio prašytojų pirštų atspaudų duomenų bazę), taip pat bendrais prieglobsčio procedūrų, priėmimo sąlygų, pripažinimo ir tarptautinės apsaugos gavėjų apsaugos standartais. Be to, Europos prieglobsčio paramos biuras remia bendrą Europos prieglobsčio sistemą įgyvendinančias valstybes nares.

Nors ir būta didelės pažangos plėtojant bendrą Europos prieglobsčio sistemą, valstybių narių taikomų procedūrų tipai, užtikrinamos prašytojų priėmimo sąlygos, pripažinimo rodikliai ir tarptautinės apsaugos gavėjams suteikiamos apsaugos pobūdis vis dar gerokai skiriasi. Šie skirtumai, be kita ko, skatina antrinį judėjimą ir palankiausios prieglobsčiui valstybės paiešką, sukuria traukos veiksnį ir galiausiai lemia tai, kad valstybėms narėms tenka nevienoda atsakomybė už apsaugos suteikimą tiems, kuriems jos reikia.

Neseniai atvykus dideliui žmonių paaiškėjo, kad Europoje būtina veiksminga ir efektyvi prieglobsčio sistema, pagal kurią būtų galima užtikrinti, kad valstybės narės teisingai ir tvariai dalytųsi atsakomybe, visoje ES sudaryti pakankamas ir tinkamas priėmimo sąlygas, sparčiai ir veiksmingai tvarkyti ES pateiktus prieglobsčio prašymus ir užtikrinti tinkamų sprendimų priėmimą, kad asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, tokia apsauga būtų veiksmingai suteikiama. Kartu ES privalo spręsti neteisėto ir pavojingo judėjimo problemas ir suardyti neteisėtai migrantus gabenančių asmenų verslo modelius. Todėl teisės į tarptautinę apsaugą neturinčių asmenų prieglobsčio prašymai turi būti sparčiai išnagrinėjami ir tokie migrantai turi būti greitai sugrąžinami. Kita vertus, trečiųjų šalių piliečiams, kuriems būtina apsauga, turi būti sudarytos sąlygos saugiai ir teisėtai atvykti į ES. Tai taip pat yra platesnių partnerystės ryšių su prioritetinėmis kilmės ir tranzito šalimis dalis.

2016 m. balandžio 6 d. komunikate „Bendros Europos prieglobsčio sistemos reformavimas ir teisėtų kelių į Europą tiesimas“² Komisija išdėstė bendros Europos prieglobsčio sistemos struktūrinės reformos prioritetus ir nurodė įvairius veiksmus, kurių reikia imtis siekiant humaniškesnės, teisingesnės ir veiksmingesnės Europos prieglobsčio politikos, taip pat geriau valdomos teisėtos migracijos politikos.

2016 m. gegužės 4 d. Komisija pateikė pirmą bendros Europos prieglobsčio sistemos reformos pasiūlymų rinkinį, susijusį su komunikate nurodytais trimis prioritetais: sukurti tvarią ir teisingą Dublino sistemą, pagal kurią būtų nustatoma, kuri valstybė narė yra atsakinga už prieglobsčio prašymų nagrinėjimą³, sustiprinti sistemą EURODAC, kad būtų

¹ COM(2015) 240 *final*.

² COM(2016) 197 *final*.

³ COM(2016) 270 *final*.

galima veiksmingiau stebėti antrinį judėjimą ir lengviau kovoti su neteisėta migracija⁴, ir įkurti tikrą Europos prieglobsčio agentūrą, kad būtų užtikrintas tinkamas Europos prieglobsčio sistemos veikimas⁵. Šie pasiūlymai yra pirmieji bendros Europos prieglobsčio sistemos struktūros reformos elementai.

Komisija baigia bendros Europos prieglobsčio sistemos reformą priimdama antrą rinkinį, kurį sudaro dar keturi pasiūlymai: pasiūlymas, pagal kurį Prieglobsčio procedūrų direktyva pakeičiama reglamentu⁶, pasiūlymas, kuriuo suderinamos visose valstybėse narėse šiuo metu taikomos skirtingos procedūros ir sukuriami tikra bendra tvarka; pasiūlymas, kuriuo Priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų direktyva⁷ pakeičiama reglamentu⁸, kuriuo nustatomi vienodi asmenų, kuriems reikia apsaugos, pripažinimo ir tarptautinės apsaugos gavėjams suteikiamų teisių standartai, taip pat pasiūlymas, pagal kurį persvarstoma Priėmimo sąlygų direktyva⁹ siekiant dar labiau suvienodinti priėmimo sąlygas ES, padidinti prašytojų integracijos galimybes ir sumažinti antrinį judėjimą. Galiausiai, vykdydama 2016 m. balandžio 6 d. paskelbtą įsipareigojimą suteikti daugiau galimybių teisėtai atvykti į ES, Komisija taip pat siūlo sukurti struktūrinę Sąjungos masto perkėlimo į ES sistemą, kad tarptautinės apsaugos suteikimas ES būtų geriau valdomas, asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, būtų sudaromos sąlygos tvarkingai ir saugiai atvykti į ES ir taip būtų laipsniškai mažinama paskatų atvykti neteisėtai¹⁰.

Šie glaudžiai susiję pasiūlymai yra neatsiejama bendros Europos prieglobsčio sistemos visapusiškos reformos dalis. Antruoju pasiūlymų dėl teisės aktų, kuriais reformuojama prieglobsčio *acquis*, teikimo etapu svarstyti pateikti visi elementai, iš kurių būtų sudaryta tvirta, nuosekli ir integruota bendra Europos prieglobsčio sistema, grindžiama bendromis, suderintomis taisyklėmis, kurios būtų veiksmingos, užtikrintų reikiamą apsaugą ir visiškai atitiktų Ženevos konvenciją.

Toliau plėtojamos veiksmingos ir reikiamą apsaugą užtikrinančios bendros Europos prieglobsčio sistemos paskirtis – užtikrinti visišką nacionalinių prieglobsčio sistemų konvergenciją, sumažinti antrinio judėjimo paskatų, sustiprinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą ir apskritai sukurti gerai veikiančią Dublino sistemą.

Ši sistema užtikrina, kad visoje ES su prieglobsčio prašytojais būtų elgiamasi vienodai ir tinkamai. Ji suteikia reikiamų priemonių greitai nustatyti, kuriems asmenims iš tiesų būtina tarptautinė apsauga, ir sugrąžinti tiems asmenims, kuriems apsaugos nereikia. Visada atitinkanti pagrindines teises, ji yra palanki pažeidžiamiausiems ir griežta potencialiems piktnaudžiautojams. Galiausiai bendra sistema yra ekonomiška ir pakankamai lanksti, kad ją būtų galima pritaikyti spręsti sudėtingiems uždaviniams, kurių valstybėms narėms kyla šioje srityje.

• Pasiūlymo tikslai

Šio pasiūlymo tikslas – sukurti tikrai bendrą tarptautinės apsaugos tvarką, kuri būtų veiksminga, teisinga ir subalansuota. Pasirinkus reglamentą, kuris tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse, pašalinus sprendimo savo nuožiūra aspektus, supaprastinus, racionalizavus ir konsolidavus procedūrinę tvarką, pasiūlymu siekiama didesnio prieglobsčio procedūrų

⁴ COM(2016) 272 *final*.

⁵ COM(2016) 271 *final*.

⁶ OL L 180, 2013 6 29, p. 60.

⁷ OL L 337, 2011 12 20, p. 9.

⁸ OL L [...], [...], p. [...].

⁹ OL L [...], [...], p. [...].

¹⁰ OL L [...], [...], p. [...].

rezultatų darnumo ir vienodumo visose valstybėse narėse, panaikinant prieglobsčiui palankiausios valstybės paieškų ir antrinio judėjimo tarp valstybių narių paskatas.

Pasiūlymu siekiama užtikrinti spartų ir kokybišką sprendimų priėmimą visuose procedūros etapuose. Valstybės narės privalės investuoti į savo prieglobsčio sistemas – nuo procedūros administracinių etapų, aprūpindamos kompetentingas institucijas būtinomis priemonėmis, padedančiomis priimti greitus, bet svarius sprendimus, kad asmenų, kuriems reikalinga apsauga, statusas būtų greitai pripažįstamas, o asmenys, kuriems apsauga nereikalinga, būtų sparčiai grąžinami. Greitas ir veiksmingas sprendimų priėmimo procesas svarbus ir prašytojams, nes suteikia aiškumo dėl jų teisinio statuso, ir valstybėms narėms, nes padeda sumažinti priėmimo bei administravimo sąnaudas.

Visoje Sąjungoje bendra teisinga ir veiksminga tvarka – tai:

- **Paprastesnės, aiškesnės ir trumpesnės procedūros**, kuriomis bus pakeista esama skirtinga procedūrinė tvarka valstybėse narėse. Šiame pasiūlyme nustatomi trumpi, bet pagrįsti laiko terminai prašytojui pradėti procedūrą ir užbaigti prašymų nagrinėjimą tiek administraciniame, tiek apskundimo etape. Išlaikytas šešių mėnesių kriterijus dėl pirmojo sprendimo priėmimo, kartu numatyti gerokai trumpesni terminai akivaizdžiai nepagrįstiems ir nepriimtiniams reikalavimams nagrinėti. Valstybės narės taip pat turi galimybę bet kuriam prašymui suteikti pirmenybę ir jį išnagrinėti sparčiai. Nustatyti prašymų registravimo, pateikimo ir nagrinėjimo terminai, bet išimtiniais atvejais juos galima pratęsti, jei valstybė narė tuo pačiu metu gauna neproporcingai daug prašymų. Tam, kad pasirengtų tokiems atvejams, valstybės narės turėtų gana reguliariai peržiūrėti ir prognozuoti savo poreikius, kad turėtų savo prieglobsčio sistemai veiksmingai valdyti reikalingų išteklių. Prireikus valstybės narės galės tikėtis ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros pagalbos. Be to, priimtino ir paspartinto nagrinėjimo procedūrų taikymas tampa privalomas ir patikslinamos nuostatos dėl paskesnių prašymų – leidžiama taikyti teisės likti administracinės procedūros pabaigoje arba jos metu išimtis.
- **Prašytojų teises saugančios procesinės garantijos**, padedančios užtikrinti, kad prieglobsčio prašymai būtų tinkamai įvertinami taikant racionalizuotą ir trumpesnę procedūrą. Tai pasiekama visus prašytojus procedūros pradžioje informuojant apie jų teises, pareigas ir pareigų nevykdymo pasekmes. Prašytojams reikia suteikti praktinę galimybę bendradarbiauti ir tinkamai bendrauti su atsakingosiomis institucijomis, kad jie galėtų pateikti visus turimus faktus savo prašymui pagrįsti. Šiuo pasiūlymu prašytojams suteikiamos atitinkamos procesinės garantijos visuose jų bylos nagrinėjimo etapuose, visų pirma teisė būti išklausytiems per asmeninį pokalbį, vertimą žodžiu ir nemokamą teisinę pagalbą bei atstovavimą. Be to, jie paprastai turi teisę likti, kol išaiškės procedūros baigtis. Prašytojai turi teisę gauti atitinkamą pranešimą apie sprendimą, faktines ir teises to sprendimo priežastis, o neigiamo sprendimo atveju jie turi teisę į veiksmingą teisinę gynybą teisme. Numatytos sustiprintos apsaugos priemonės specialiųjų procedūrinių poreikių turintiems prašytojams ir nelydimiems nepilnamečiams, kaip antai išsamesnės prašytojo specialiųjų procedūrinių poreikių vertinimo, pagrindimo dokumentai bei tenkinimo taisyklės.
- **Griežtesnės taisyklės, kurių tikslas – užkirsti kelią piktnaudžiavimui sistema, skirti sankcijas už akivaizdžiai piktnaudžiaujamojo pobūdžio prašymus ir panaikinti antrinio judėjimo paskatas**: nustatomos aiškos prievolės prašytojams bendradarbiauti su institucijomis visos procedūros metu ir griežtos prievolių nevykdymo pasekmės. Taigi tarptautinės apsaugos prašymas nagrinėjamas su sąlyga,

kad pateikiamas prašymas, paimami pirštų atspaudai, pateikiami prašymui nagrinėti būtini duomenys, taip pat esama ir liekama atsakingoje valstybėje narėje. Neįvykdžius bent vienos šių prievolių prašymas gali būti atmetamas kaip prašymas, kurio atsisakyta, pagal numanomo atsiėmimo procedūrą.

Dabartiniai neprivalomi procesiniai instrumentai dėl sankcijų už piktnaudžiaujamojo pobūdžio prašytojų elgesį, antrinį judėjimą ir akivaizdžiai nepagrįstus reikalavimus tampa privalomi ir dar labiau sugriežtinti. Visų pirma pasiūlyme aiškiai ir išsamiai išvardytos privalomos priežastys, dėl kurių reikia paspartinti nagrinėjimą arba atmesti prašymus kaip akivaizdžiai nepagrįstus arba prašymus, kurių atsisakyta. Be to, buvo sustiprinti gebėjimai reaguoti į paskesnius prašymus, teikiamus piktnaudžiaujant prieglobsčio procedūra, visų pirma suteikiant galimybę išsiųsti tokius prašytojus iš valstybių narių teritorijos prieš administracinio sprendimo dėl jų prašymų priėmimą ir po jo. Kartu nustatytos visos garantijos, įskaitant teisę į veiksmingą teisinę gynybą, siekiant užtikrinti, kad būtų visada garantuojamos prašytojų teisės.

- **Suderintos taisyklės dėl saugių šalių** – vienas esminių veiksmingos bendros tvarkos aspektų, ir šiuo pasiūlymu numatyta suderinti procesines saugios šalies koncepcijos taikymo pasekmes. Jei prašytojams tarptautinė apsauga akivaizdžiai nereikalinga, nes jie atvyko iš saugios kilmės šalies, jų prašymus reikia greitai atmesti ir organizuoti greitą sugrąžinimą. Jei prašytojai jau rado pirmą prieglobsčio šalį, kurioje gavo apsaugą arba jeigu jų prašymus gali nagrinėti saugi trečioji šalis, jų prašymai turi būti paskelbiami nepriimtinais. Komisija siūlo šioje srityje palaipsniui užtikrinti visišką suderinimą ir per penkerius metus nuo reglamento įsigaliojimo nacionalinius saugių šalių sąrašus pakeisti Sąjungos lygmens sąrašais ar nuorodomis.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šis pasiūlymas visapusiškai suderintas su pirmais pasiūlymais reformuoti bendrą Europos prieglobsčio sistemą, pateiktais 2016 m. gegužės 4 d. dėl Dublino reglamento, sistemos EURODAC ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, bei su pasiūlymais reformuoti Priskyrimo reglamentą ir Priėmimo sąlygų direktyvą išdėstyti nauja redakcija, taip pat su pasiūlymu sukurti struktūrinę Sąjungos masto perkėlimo į ES sistemą.

Kalbant apie pasiūlymą Dublino reglamentą išdėstyti nauja redakcija, šis pasiūlymas taikomas prašytojams, kuriems taikoma Dublino procedūra. Visų pirma šis pasiūlymas suderintas su taisyklėmis, nustatytomis siūlomoje naujoje Dublino reglamento redakcijoje, – jos dar labiau patikslintos; tai priimtino nagrinėjimo procedūra, paspartinto nagrinėjimo procedūra, paskesni prašymai, garantijos nepilnamečiams ir specialios garantijos nelydimiems nepilnamečiams. Šis pasiūlymas taip pat suderintas su nauja EURODAC reglamento redakcija, kiek tai susiję su prašytojų pirštų atspaudų ėmimu ir veido atvaizdais bei jų aktualumu tarptautinės apsaugos prašymams.

Kalbant apie pasiūlymą dėl Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, šiame pasiūlyme pabrėžiama operacinės ir techninės pagalbos, kurią agentūra gali teikti valstybėms narėms, kad užtikrintų veiksmingą tarptautinės apsaugos prašymų valdymą, svarba ir agentūros vykdomas gebėjimų stiprinimas pagal jau siūlomus suteikti naujus įgaliojimus.

Kalbant apie siūlomą Priskyrimo reglamentą, abu pasiūlymai vienas kitą papildė – siūlomame Priskyrimo reglamente nustatyti trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų reikalavimai, o šiame pasiūlyme nustatytos bendros procedūrinės tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo taisyklės.

Šis pasiūlymas taip pat glaudžiai susijęs su siūloma nauja Priėmimo sąlygų direktyvos redakcija. Siekiant užtikrinti laiku ir veiksmingai atliekamą tarptautinės apsaugos prašymų vertinimą, būtina, kad prašytojai vykdytų savo informacijos teikimo prievolės, kaip nustatyta siūlomoje naujoje Priėmimo sąlygų direktyvos redakcijoje, ir šiame pasiūlyme nustatytos procesinės pasekmės šios informavimo prievolės nesilaikantiems prašytojams.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šis pasiūlymas dera su išsamia ilgalaikė geresnio migracijos valdymo politika, Komisijos nustatyta Europos migracijos darbotvarkėje¹¹, kurioje remiantis Pirmininko J. C. Junckerio politinėmis gairėmis buvo sukurtos keturiais ramsčiais pagrįstos nuoseklios ir tarpusavyje glaudžiai susijusios iniciatyvos. Šie ramsčiai: neteisėtos migracijos paskatų mažinimas, išorės sienų apsauga ir gyvybių gelbėjimas, taip pat tvirtos prieglobsčio politikos ir naujos teisėtos migracijos politikos užtikrinimas. Šis pasiūlymas, kuriuo toliau siekiama Europos migracijos darbotvarkėje nustatyto tikslo stiprinti Sąjungos prieglobsčio politiką, turėtų būti laikomas dalimi platesnės ES lygmens politikos, kuria siekiama ateičiai sukurti patikimą ir veiksmingą tvaraus migracijos valdymo sistemą, kuri būtų teisinga ir priimančiosioms visuomenėms bei ES piliečiams, ir susijusiems trečiųjų šalių piliečiams bei kilmės ar tranzito šalims.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Teisinį šio pasiūlymo pagrindą sudaro Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 78 straipsnio 2 dalies d punktas, kuris numato su vienodo prieglobsčio statuso arba papildomos apsaugos statuso suteikimo ir panaikinimo bendromis procedūromis susijusias priemones.

- **Subsidiarumo principas**

Šio pasiūlymo tikslas – sukurti bendrą tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarką, kuria pakeičiamos įvairios valstybių narių prieglobsčio procedūros ir užtikrinamas tvarkos savalaikiškumas ir veiksmingumas. Trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės pateiktus tarptautinės apsaugos prašymus reikėtų nagrinėti pagal tvarką, reglamentuojamą pagal tas pačias taisykles, kad ir kurioje valstybėje narėje prašymas būtų pateiktas, kad tarptautinės apsaugos prašymai būtų tvarkomi vienodai, o konkreitiems prašytojams būtų užtikrinamas aiškumas ir teisinis tikrumas. Be to, valstybės narės negali atskirai nustatyti bendrų taisyklių, o tai sumažins prieglobsčiui palankesnės šalies paieškų ir antrinio judėjimo tarp valstybių narių paskatas. Todėl reikalingi Sąjungos veiksmai.

Kadangi šio tikslo valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl šio reglamento masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

- **Proporcingumo principas**

Pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina jo tikslams pasiekti.

Kalbant apie bendros tarptautinės apsaugos suteikimo arba panaikinimo tvarkos nustatymą, visi šio pasiūlymo elementai apsiriboja tuo, kas būtina nustatant tokią bendrą tvarką ir

¹¹ COM(2015) 240.

sudarant sąlygas jai veikti, ją racionalizuoti ir supaprastinti, užtikrinti vienodas prašytojų teises ir garantijas, išvengti nacionalinių procedūrų skirtumų, kurių nepageidaujama pasekmė – antrinio judėjimo skatinimas.

Visų procedūros etapų, įskaitant apskundimo etapą, terminų nustatymas ir administracinio etapo terminų sugriežtinimas yra būtini pokyčiai siekiant racionalizuoti procedūras ir padidinti jų veiksmingumą. Pasiūlyti apskundimo etapo terminai leidžia išlaikyti visas susijusias procedūrines garantijas, įskaitant teisę būti išklausytam ir procesinės lygybės principo laikymąsi. Siūlydama šiuos laiko terminus Komisija siekė išlaikyti pusiausvyrą tarp prašytojų teisės į jų bylos išnagrinėjimą per pagrįstą laiko trukmę ir jų teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir gynimąsi, įskaitant nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo suteikimą.

- **Pasirinkta priemonė**

Tai siūlomas reglamentas, kuriuo siekiama panaikinti ir pakeisti direktyvą. Nacionalinių tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo procedūrų suderinimo laipsnis pagal Direktyvą 2013/32/ES buvo nepakankamas, kad būtų išvengta taikomų procedūrų rūšių, procedūrų laiko terminų, prašytojo teisių ir procesinių garantijų, pripažinimo rodiklių ir suteiktos apsaugos rūšių skirtumų. Tik reglamentas, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir kurio nuostatos bus taikomos tiesiogiai, gali padėti užtikrinti reikiamo lygio vienodumą ir veiksmingumą, reikalingą taikant procedūrines taisykles pagal Sąjungos prieglobsčio teisę.

3. KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Rengdama antrą pasiūlymų rinkinį Komisiją vykdė tikslines konsultacijas su valstybėmis narėmis, Jungtinių Tautų vyriausioju pabėgėlių reikalų komisaru ir pilietine visuomene, grindžiamas bendros Europos prieglobsčio sistemos reformos tikslais, nustatytais Komisijos 2016 m. balandžio 6 d. komunikate. Komisija atidžiai išnagrinėjo pateiktus argumentus ir stengėsi atsižvelgti į tuos, kuriems iš esmės pritarė visos šiuo pasiūlymu suinteresuotos šalys. 2016 m. birželį įvyko neformalus pasikeitimas nuomonėmis su Europos Parlamentu dėl antro pasiūlymų rinkinio.

- Komisijos pasirinkimą esamą direktyvą pakeisti reglamentu teigiamai įvertino dauguma valstybių narių, išskyrus kelias, išreiškusias susirūpinimą dėl suderinamumo su jų nacionaline administracinės teisės sistema. Kai kurios nuo pat diskusijų dėl siūlomos Prieglobsčio procedūrų direktyvos nuosekliai laikėsi nuomonės, kad reglamentas, kuriame išdėstytos tiesiogiai taikomos nuostatos, yra pati veiksmingiausia teisinė priemonė, užtikrinanti prašytojų teises ir vienodą elgesį visose valstybėse narėse. Vis dėlto kai kurios suinteresuotosios šalys perspėjo dėl pavojaus, kad nustatant bendrą vardiklį gali sumažėti apsaugos reikalavimai, ypač atsižvelgiant į tai, kad Sąjunga yra pavyzdinis šios tarptautinės pabėgėlių teisės srities modelis.
- Dauguma valstybių narių pripažino, kad reikia supaprastinti ir patikslinti dabartines procedūrines taisykles ir pareiškė pritarančios tolesniam prieglobsčio procedūrų derinimui visoje Sąjungoje. Valstybės narės pripažino kad reikia patikslinti ir supaprastinti priimtinumo priežastis, pasienio ir paspartintų procedūrų taikymą ir paskesnių prašymų tvarkymą.

Valstybės narės iš esmės pritarė dėl ilgiausių laiko terminų nustatymo įvairiems procedūros etapams, įskaitant apskundimo etapą. Daugumą valstybių narių tenkino esamas įprastos administracinės procedūros tvarkaraštis, bet jos pripažino, kad reikia sugriežtinti terminus ir racionalizuoti procedūras. Vis dėlto kelios valstybės narės iškėlė lankstumo poreikį, kad būtų galima susitvarkyti su dideliu migrantų antplūdžiu ir neproporcingai dideliu vienu metu pateiktų prašymų skaičiumi. Valstybės narės iš esmės pritarė privalomų terminų nustatymui apskundimo etape, bet prašė diferencijuoti terminus priklausomai nuo to, ar skundai teikiami dėl įprastų, ar pagreiktų procedūrų metu priimtų sprendimų.

Dauguma pilietinei visuomenei atstovaujančių suinteresuotųjų šalių ragino supaprastinti dabartines procedūras taisykles. Tačiau jos buvo skeptiškesnės dėl privalomų laiko terminų įvairiems procedūros etapams veiksmingumo. Susirūpinimas buvo išreikštas ir dėl to, kaip suderinti siūlomus terminus su veiksmingu naudojimu procesinėmis garantijomis.

- Paspartinio nagrinėjimo procedūrą, pasienio procedūrą ir priimtumo procedūrą dauguma valstybių narių laiko būtinomis priemonėmis siekiant veiksmingiau nagrinėti prašymus, kurie yra aiškiai apgaulingi, akivaizdžiai nepagrįsti arba nepriimtini. Skirtingos nuomonės išreikštos dėl privalomo pirmosios prieglobsčio šalies ir saugios trečiosios šalies koncepcijų taikymo atmetant prašymus kaip nepriimtinius ir privalomo paspartinto nagrinėjimo procedūros bei pasienio procedūros taikymo. Dauguma valstybių narių mano, kad reikia priemonių, kurios padėtų padidinti sistemos efektyvumą, pritaria bendrų Europos saugių kilmės šalių ir saugių trečiųjų šalių sąrašų sudarymui ir kartu pirmenybę teikia galimybei išlaikyti nacionalinius sąrašus.

Kelios suinteresuotosios šalys pastebėjo, kad privalomo pirmosios prieglobsčio šalies ir saugios trečiosios šalies koncepcijų taikymo sprendžiant, ar prašymai priimtini, kartu su bendrų ES saugių trečiųjų šalių sąrašų įvedimu gali nepakakti siekiant pageidaujamo suderinimo, jei bus palikta laisvė taikyti šias koncepcijas savo nuožiūra konkrečioms atvejams. Kai kurios suinteresuotosios šalys išreiškė susirūpinimą dėl galimo bendro ES ir nacionalinių saugių kilmės šalių sąrašų galiojimo ir pažymėjo, kad šalies įtraukimą arba išbraukimą iš bendro ES saugių kilmės šalių sąrašo galėtų peržiūrėti tik Europos Sąjungos Teisingumo Teismas.

Dauguma pilietinės visuomenės atstovų perspėjo dėl privalomo pirmos prieglobsčio šalies ir saugios trečiosios šalies koncepcijų taikymo ir apskritai dėl specialiųjų procedūrų. Kai kurie mano, kad paspartintas procedūras reikėtų taikyti tik prašymams, kurie yra *prima facie* akivaizdžiai nepagrįsti arba aiškiai piktnaudžiaujamojo pobūdžio.

Šiame kontekste keletas suinteresuotųjų šalių teigė, kad pažeidžiamiesiems prašytojams, o ypač nelydimiems nepilnamečiams specialiosios procedūros neturėtų būti taikomos. Kai kurios šalys, su kuriomis konsultuotasi, prašė didesnių garantijų nelydimiems nepilnamečiams, ypač kalbant apie skubų kvalifikuotų globėjų paskyrimą.

- Valstybės narės laikė, kad į procedūrą būtina įtraukti priemones, skirtas atgrasyti nuo nepagrįsto ir antrinio judėjimo. Dauguma valstybių narių laiko, kad pasiūlyme taip pat turėtų būti nustatytos aiškios prievolės tarptautinės apsaugos prašytojams, visų pirma prievolė bendradarbiauti su institucijomis visais procedūros etapais ir teikti prašymams nagrinėti reikalingą informaciją. Prašytojai taip pat turėtų laikytis įpareigojimo neišvykti iš prašymą nagrinėjančios valstybės narės teritorijos pagal

siūlomos Dublino reglamento reformos nuostatas. Dauguma valstybių narių pritarė pasiūlymui be pateisinimo pasislepiančių asmenų prašymus nagrinėti pagal paspartintą procedūrą, kartu užtikrinant visišką atitinkamų procesinių garantijų suteikimą.

Kai kurios pagrindinės pilietinei visuomenei atstovaujančios suinteresuotosios šalys kartu pabrėžė, kad procedūros neturėtų būti taikomos kaip sankcijos, ir nemanė, kad būtų pagrįsta paspartintos procedūros taikymą sieti su pasislėpimu.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Dalį duomenų apie Prieglobsčio procedūrų direktyvos įgyvendinimą surinko Europos prieglobsčio paramos biuras per procesą, kuriuo siekiama sukaupti duomenis apie valstybių narių teisės aktus ir bendros Europos prieglobsčio sistemos priemonių įgyvendinimo praktiką.

Be to, 2013 m. priėmus Prieglobsčio procedūrų direktyvą Komisija dėl šios direktyvos organizavo ne vieną Ryšių palaikymo komiteto susirinkimą, per juos Komisija ir valstybės narės aptarė valstybėms narėms įgyvendinant direktyvą kylančius klausimus. Rengiant šį pasiūlymą remtasi abiejų šių procesų metu gautais duomenimis.

- **Pagrindinės teisės**

Šiuo pasiūlymu gerbiamos pagrindinės teisės ir atsižvelgiama į principus, visų pirma pripažintus Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ir prievoles, nustatytas tarptautinėje teisėje, visų pirma Ženevos konvencijoje dėl pabėgėlių statuso, Europos konvencijoje dėl žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos, Tarptautiniame civilinių ir politinių teisių pakte, Jungtinių Tautų konvencijoje prieš kankinimus ir Jungtinių Tautų konvencijoje dėl vaiko teisių.

Bendrą tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarką reikia vykdyti visapusiškai gerbiant pagrindines Chartijoje įtvirtintas teises, įskaitant teisę į žmogaus orumą (1 straipsnis), kankinimo ir nežmoniško ar žeminančio elgesio arba baudimo uždraudimą (4 straipsnis), teisę į asmens duomenų apsaugą (8 straipsnis), teisę į prieglobstį (18 straipsnis), apsaugą nuo grąžinimo (19 straipsnis), nediskriminavimą (21 straipsnis), vyrų ir moterų lygias teises (23 straipsnis), vaiko teises (24 straipsnis) ir teisę į veiksmingą teisinę gynybą (47 straipsnis). Šiame pasiūlyme visapusiškai atsižvelgiama į vaiko teises ir specialiuosius pažeidžiamų asmenų poreikius.

Pasiūlymu užtikrinama, kad specialieji nepilnamečių, visų pirma nelydimų nepilnamečių, poreikiai būtų tinkamai tenkinami, užtikrinant jų konsultavimą ir paramą jiems visais procedūros etapais. Pasiūlymu taip pat atsižvelgiama į prievoles, valstybėms narėms nustatytas pagal Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvenciją). Atsižvelgiant į Komisijos parengtus Tarybos sprendimų pasirašyti ir sudaryti Stambulo konvenciją pasiūlymus ir siekiant užtikrinti smurtą dėl lyties patiriančių moterų, kurioms reikia tarptautinės apsaugos, tinkamo lygio apsaugą, aiškinant ir taikant šį reglamentą reikėtų paisyti lyties aspekto.

Pagal pasiūlymą leidžiama saugoti duomenis, sukauptus registruojant ir teikiant tarptautinės apsaugos prašymą, įskaitant asmens duomenis ir su prašymu susijusią informaciją, taip pat vykstant asmeniniam pokalbiui, įskaitant pokalbio įrašą arba stenogramą. Siekiant užtikrinti, kad prašytojų asmens duomenys būtų saugomi ne ilgiau nei būtina, pasiūlymu garantuojama teisė į asmens duomenų apsaugą; juo nustatoma ilgiausias šių duomenų saugojimo laikotarpis. Atsižvelgiant į tai, kad šie duomenys yra neatsiejama prašytojo bylos dalis, laikoma, kad

ilgiausias būtinas saugojimo laikotarpis yra dešimt metų po galutinio sprendimo. Laikoma, kad šis saugojimo laikotarpis būtinas, kai tarptautinė apsauga nesuteikiama, nes trečiosios šalies piliečiai arba asmenys be pilietybės gali bandyti kreiptis dėl tarptautinės apsaugos į kitą valstybę narę arba vėlesniais metais gali teikti paskesnius prašymus toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje. Toks pat saugojimo laikotarpis reikalingas ir kalbant apie tuos, kuriems buvo suteikta tarptautinė apsauga, kad būtų galima peržiūrėti jų statusą, ypač pagal siūlomame Priskyrimo reglamente nustatytą reguliarios statuso peržiūros sistemą, be to, jis reikalingas ir dėl grąžinimo įsipareigojimų, nustatytų siūlomoje naujoje Dublino reglamento redakcijoje dėl tarptautinės apsaugos gavėjų. Po šio laikotarpio Sąjungoje kelerius metus pragyvenę trečiosios šalies piliečiai ar asmenys be pilietybės jau bus įgiję nuolatinio gyventojų statusą arba net valstybės narės pilietybę. Su bet koku asmeniu, kuris bet kurios valstybės narės pilietybę įgijo dar nesibaigus dešimties metų laikotarpiui, susiję duomenys turėtų būti nedelsiant sunaikinami. EURODAC šie duomenys bus ištrinti iš centrinės sistemos, kai tik kilmės valstybė narė sužinos, kad susijęs asmuo įgijo tokią pilietybę, nes asmuo nebeprisiklauso EURODAC taikymo sričiai.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šiuo pasiūlymu nesukuriama jokios finansinės ar administracinės naštos Sąjungai. Taigi jis neturi poveikio Sąjungos biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

- **Stebėjimo, vertinimo ir ataskaitų teikimo tvarka**

Komisija šio reglamento taikymo ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia per dvejus metus nuo jo įsigaliojimo ir vėliau kas penkerius metus. Valstybės narės privalo Komisijai ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrai atsiųsti tai ataskaitai parengti būtiną informaciją. Agentūra taip pat stebės, kaip valstybės narės laikosi šio reglamento, taikydama stebėjimo tvarką, kurią Komisija pasiūlė nustatyti persvarstydama Agentūros įgaliojimus¹².

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Šio pasiūlymo tikslas yra užtikrinti greitą ir veiksmingą tarptautinės apsaugos prašymų tvarkymą nustatant bendrą tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarką, kuria pakeičiamos įvairios valstybių narių procedūros ir kuri taikoma visiems valstybėse narėse pateiktiems tarptautinės apsaugos prašymams.

Šiame pasiūlyme patikslinamos ir racionalizuojamos procedūrinės taisyklės, o nacionalinėms institucijoms suteikiamos priemonės, reikalingos siekiant veiksmingai nagrinėti prašymus ir priimti sprendimus, kovoti su piktnaudžiavimu ir antriniu judėjimu ES viduje, kartu sustiprinant konkrečiam prašytojui reikalingas procesines garantijas ir užtikrinant, kad tvarka būtų greitesnė ir veiksmingesnė.

- **Tarptautinės apsaugos procedūros racionalizavimas ir supaprastinimas**

Pasiūlymu tvarka racionalizuojama ir supaprastinama – patikslinami įvairūs etapai, kiek tai susiję su galimybe pasinaudoti tvarka. Laikoma, kad prašymas buvo pateiktas, kai tik trečiosios šalies pilietis ar asmuo be pilietybės pareiškė norą gauti tarptautinę apsaugą iš valstybės narės (25 straipsnio 1 dalis). Tą prašymą reikia užregistruoti nedelsiant arba ne vėliau nei per tris darbo dienas nuo tada, kai nacionalinės institucijos jį gavo (27 straipsnio 1

¹² COM(2016) 271 *final*.

dalį). Lyginant su Prieglobsčio procedūrų direktyva, šis laiko terminas lieka nepakeistas. Tada konkrečiam prašytojui turėtų būti suteikta praktinė galimybė pateikti prašymą ir tai reikia padaryti per dešimt darbo dienų po prašymo užregistravimo (28 straipsnio 1 dalis). Nelydimiems nepilnamečiams šis terminas pradedamas skaičiuoti tik paskyrus globėją ir jam susitikus su vaiku (32 straipsnio 2 dalis). Lyginant su Prieglobsčio procedūrų direktyva, prašymo pateikimo laiko terminas yra naujovė.

Valstybės narės turėtų reguliariai peržiūrėti ir prognozuoti savo poreikius, kad turėtų veiksmingam savo prieglobsčio sistemos valdymui reikalingų išteklių; be kita ko, prireikus jos turėtų rengti nenumatytų atvejų planus. Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra turi galimybę valstybėms narėms suteikti visą reikiamą operacinę ir techninę pagalbą, kad jos sugebėtų laikytis nustatytų terminų. Matydamos, kad nesugebės laikytis šių terminų, valstybės narės turėtų kreiptis pagalbos į Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą naujų pasiūlytų agentūros įgaliojimų pagrindu. Jei toks prašymas nepateikiamas ir jei dėl neproporcingai didelės naštos valstybės narės prieglobsčio sistema tampa tiek neveiksminga, kad kelia grėsmę bendros Europos prieglobsčio sistemos veikimui, remdamasi Komisijos įgyvendinimo sprendimu, agentūra gali imtis priemonių, kad padėtų tai valstybei narei.

Pasiūlyme numatyta racionalizuoti administracinės procedūros terminus. Terminai, nors ir nustatyti Prieglobsčio procedūrų direktyvoje, valstybėse narėse iki šiol labai skiriasi ir nuo 2015 m. balandžio mėn. iki 2016 m. balandžio mėn. vidutiniškai dėl 50 proc. bylų Europos Sąjungoje sprendimas buvo nepriimtas ilgiau nei šešis mėnesius. Pasiūlyme pateiktas šešių mėnesių prašymo nagrinėjimo pagal įprastą procedūrą terminas, jį vieną kartą galima pratęsti tris mėnesiams neproporcingai didelės naštos atveju arba dėl bylos sudėtingumo (34 straipsnio 2 ir 3 dalys). Išlieka Prieglobsčio procedūrų direktyvoje numatyta galimybė laikinai sustabdyti prašymo nagrinėjimą dėl pasikeitusių aplinkybių kilmės šalyje. Tačiau ir šiuo atveju prašymo nagrinėjimo terminas turėtų neviršyti 15 mėnesių (34 straipsnio 5 dalis).

Nustatyti nauji paspartinto nagrinėjimo procedūros terminai (40 straipsnio 2 dalis) ir terminai nepriimtinių prašymų atveju (34 straipsnio 1 dalis). Prieglobsčio procedūrų direktyvoje šiuo metu terminų tokioms procedūroms nėra, dėl šios priežasties terminai valstybėse narėse labai skiriasi: nuo kelių dienų iki kelių mėnesių. Šios procedūros turėtų būti tikslingos, todėl paspartinto nagrinėjimo procedūrai pasiūlytas dviejų mėnesių terminas, o nepriimtinumų atveju – vienas mėnuo. Tais atvejais, kai nepriimtumas grindžiamas tuo, kad prašytojas atvyko iš pirmos prieglobsčio šalies arba saugios trečiosios šalies, priimtinumui patikrinimui nustatytas dešimties darbo dienų terminas, siekiant užtikrinti veiksmingą siūlomos Dublino reformos taisyklių, pagal kurias reikalaujama, kad pirmoji valstybė narė, kuriai buvo pateiktas prašymas, nagrinėtų priimtinumą prieš taikydama atsakingosios valstybės narės nustatymo kriterijus, vykdymą (34 straipsnio 1 dalies antra pastraipa). Pasienio procedūrai išlieka keturių savaitių terminas, kaip ir Prieglobsčio procedūrų direktyvoje (41 straipsnio 2 dalis).

Šis pasiūlymas apima visą tarptautinės apsaugos procedūrą, todėl terminai nustatyti ir skundų teikimui bei sprendimų priėmimui pirmame skundų teikimo etape. Tai būtina siekiant užtikrinti procedūros nešališkumą ir veiksmingumą, taip pat siekiant bendro tikslo dėl geresnio procedūros suderinimo (55 straipsnis).

Komisija pripažįsta, kad valstybėms narėms kartais gali būti sunku laikytis šiame pasiūlyme nustatytų terminų. Tačiau daugiausia svarbos teikiama konkrečiam prašytojo poreikiui sulaukti teisinio tikrumo dėl savo padėties. Teikdama šį pasiūlymą Komisija taip pat atsižvelgė į savo pasiūlymą gerokai sustiprinti Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros įgaliojimus ir į

valstybių narių galimybę tikėtis operacinės ir techninės pagalbos iš agentūros, kitų valstybių narių ir tarptautinių organizacijų.

- **Prašytojų teisės ir pareigos**

Pasiūlyme pateiktos aiškos nuostatos dėl prašytojų teisių ir pareigų tarptautinės apsaugos tvarkos reikmėms. Jame nustatytos konkrečiam prašytojui būtinos garantijos, kad jis galėtų veiksmingai naudotis savo teisėmis, kartu nustatytos tam tikros prašytojo pareigos, kad jam būtų priskirta atsakomybė visos procedūros metu (7 straipsnis).

Pagal Komisijos siūlomą Dublino reglamento reformą prašytojai savo prašymus turi pateikti pirmo atvykimo valstybėje narėje arba toje valstybėje narėje, kurioje jie teisėtai yra (7 straipsnio 1 dalis). Prašytojai privalo bendradarbiauti su už juos atsakingomis institucijomis, kad pastarosios galėtų nustatyti jų tapatybę, be kita ko, sutikti pateikti pirštų atspaudus ir veido atvaizdą. Prašytojai taip pat privalo pateikti visus turimus duomenis, kurie reikalingi prašymui nagrinėti (7 straipsnio 2 dalis). Prašytojas atsakingosioms institucijoms turi pateikti informaciją apie savo gyvenamąją vietą ir telefono numerį, kad su juo būtų galima susisiekti procedūros tikslais (7 straipsnio 4 dalis).

Prašytojai turi būti informuojami apie tvarką, kurios reikia laikytis, jų teises ir pareigas procedūros metu, pareigų nevykdymo pasekmes, nagrinėjimo rezultatą ir galimybę apskūsti neigiamą sprendimą (8 straipsnio 2 dalis). Valstybių narių pareiga pateikti prašytojui visą būtiną informaciją tampa dar svarbesnė dėl pasekmių, kurias prašytojas gali patirti dėl prievolių nevykdymo. Pavyzdžiui, jei prašytojas atsisakys bendradarbiauti nesuteikdamas prašymo nagrinėjimui reikalingos informacijos ir nepateikdamas savo pirštų atspaudų bei veido atvaizdo, prašymas dėl to gali būti atmestas kaip prašymas, kurio atsisakyta, pagal prašymo numanomo atsiėmimo procedūrą (7 straipsnio 3 dalis ir 39 straipsnio 1 dalies c punktas). Atsisakymas vykdyti prievolę pateikti pirštų atspaudus šiuo metu yra pagrindas pagreitintai nagrinėjimo procedūrai. Tačiau tai laikant svarbiu elementu, kad prašymas būtų išbaigtas, nustatytos sunkesnės pasekmės prašytojui dėl šios prievolės nevykdymo.

Prašytojai turi likti valstybėse narėse, kuriose privalo būti pagal Dublino reglamentą (7 straipsnio 5 dalis), ir vykdyti visas pranešimų teikimo prievoles, kurios gali kilti pagal Priėmimo sąlygų direktyvą (7 straipsnio 6 dalis). Dėl pranešimų teikimo prievolių nevykdymo prašymas gali būti atmetamas kaip prašymas, kurio atsisakyta (39 straipsnio 1 dalies f punktas), o jei prašytojas nelieta valstybėje narėje, kurioje privalo būti, jo prašymui taikoma paspartinto nagrinėjimo procedūra (40 straipsnio 1 dalies g punktas).

Per tris darbo dienas po prašymo pateikimo prašytojui turi būti išduodamas dokumentas, liudijantis, kad asmuo yra prašytojas, patvirtinantis, kad jis turi teisę likti valstybės narės teritorijoje, ir konstatuojantis, kad tai nėra galiojantis kelionės dokumentas (29 straipsnis). Pagrindinės dokumentų nuostatos paimtos iš Priėmimo sąlygų direktyvos ir įtrauktos į šį pasiūlymą, siekiant racionalizuoti tarptautinės apsaugos procedūrą. Pasiūlyme nustatyta informacijos, kuri turėtų būti įtraukta į šį dokumentą, rūšis ir numatyta galimybė įgyvendinimo aktu suvienodinti šių dokumentų formatą, siekiant užtikrinti, kad visose valstybėse narėse visi prašytojai gautų tokį patį dokumentą (29 straipsnio 5 punktas).

Prašytojas turi teisę likti valstybės narės teritorijoje administracinės procedūros tikslais ir visą jos trukmę. Ši teisė nereiškia leidimo gyventi ir nesuteikia prašytojui teisės be leidimo išvykti į kitą valstybę narę. Kaip ir Prieglobsčio procedūrų direktyvoje, teisės likti administracinės procedūros metu taikymo išimtys pasiūlyme yra ribotos, aiškiai apibrėžtos ir siejasi su

paskesniais prašymais bei perdavimo arba išdavimo kitai valstybei narei pagal Europos arešto orderį, trečiajai šaliai arba tarptautiniam baudžiamajam teismui atvejais (9 straipsnis).

- **Procesinės garantijos**

Tvarką būtina racionalizuoti, siekiant užtikrinti, kad ji būtų veiksminga visose valstybėse narėse ir kad konkretus prašytojas teigiamo arba neigiamo sprendimo sulauktų kuo greičiau. Tačiau tai neturėtų sukelti nepageidaujamų pasekmių – neturėtų turėti neigiamos įtakos asmens teisei į jo prašymo tinkamą ir išsamų nagrinėjimą, per kurį prašytojas galėtų pateikti visą informaciją, aktualią jo prašymo pagrindimui. Būtent dėl šios priežasties į pasiūlymą įtraukta svarbių garantijų prašytojui tam, kad taikant ribotas išimtis ir visais procedūros etapais prašytojas turėtų teisę būti išklaustas per asmeninį pokalbį, gautų reikiamą vertimo žodžiu paslaugą ir nemokamą teisinę pagalbą bei atstovavimą.

Pasiūlymas garantuoja prašytojų teisę būti išklaustytiems per asmeninį pokalbį dėl priimtino arba jų prašymų esmės, kad ir kokios rūšies administracinė procedūra būtų taikoma jų atveju (12 straipsnio 1 dalis). Tam, kad teisė į asmeninį pokalbį būtų veiksminga, prašytojui turėtų padėti vertėjas žodžiu (12 straipsnio 8 dalis) ir suteikta galimybė pateikti išsamius savo paaiškinimus dėl prašymo priežasčių. Svarbu, kad prašytojui būtų suteikta pakankamai laiko pasirengti ir konsultuotis su savo patarėju teisės klausimais ar kitu patarėju ir pokalbio metu jam galėtų padėti patarėjas teisės klausimais ar kitas patarėjas. Per esminius pokalbius, vykdomus nagrinėjant prašymą iš esmės, prašytojui suteikiama galimybė pateikti visą informaciją, reikalingą jo prašymui pagrįsti, ir pasiaiškinti dėl bet kokios trūkstamos informacijos ar nenuoseklumo (11 straipsnio 2 dalis). Priimtino procedūros kontekste prašytojas turi teisę į pokalbį dėl priimtino, kuriame jam suteikiama galimybė pateikti tinkamas priežastis, kodėl jo prašymas negali būti atmestas kaip nepriimtinas (10 straipsnio 2 dalis).

Asmeninis pokalbis turėtų vykti atitinkamą konfidencialumą užtikrinančiomis sąlygomis (12 straipsnio 2 dalis) ir jį turėtų vesti tinkamai paruošti ir kompetentingi darbuotojai, įskaitant prireikus kitų valstybių narių institucijų darbuotojus arba Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros atsiųstus ekspertus (12 straipsnio 3 ir 7 dalys). Asmeninio pokalbio gali nebūti tik tada, kai sprendžiančioji institucija ketina priimti teigiamą sprendimą dėl prašymo arba mano, kad prašytojas nėra tinkamas pokalbiui arba su juo negalima rengti pokalbio dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių (12 straipsnio 5 dalis). Kadangi asmeninis pokalbis yra viena esminių prašymo nagrinėjimo dalių, pokalbį reikėtų įrašyti, o prašytojams ir jų patarėjams teisės klausimais turėtų būti suteikta galimybė gauti pokalbio įrašą ir ataskaitą arba stenogramą prieš sprendžiančiajai institucijai priimant sprendimą arba, paspartinto nagrinėjimo procedūros atveju, tuo pačiu metu, kai priimamas sprendimas (13 straipsnis).

Pagal Prieglobsčio procedūrų direktyvą prašytojai turi teisę gauti nemokamą teisinę ir procedūrinę informaciją administracinės procedūros metu ir turėtų gauti nemokamą teisinę pagalbą pirmo lygio skundo teikimo etape, jei neturi lėšų patys apmokėti tokios teisinės pagalbos. Šiame pasiūlyme galimybė gauti teisinę pagalbą ir atstovavimą visais procedūros etapais laikoma būtina, kad prašytojai galėtų pasinaudoti visomis savo teisėmis, atsižvelgiant į griežtesnius procedūros laiko terminus. Todėl prašytojams suteikiama teisė prašyti nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo visais procedūros etapais (15 straipsnio 1 dalis), taikant pasiūlyme nustatytas ribotas išimtis. Valstybės narės gali atitinkamai nuspręsti neteikti nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo, jei prašytojas turi pakankamų išteklių ir jei laikoma, kad nėra realios tikimybės, kad prašymas arba skundas bus patenkinti (15 straipsnio 3 dalies a ir b punktai ir 5 dalies a ir b punktai). Administracinės procedūros metu valstybės narės taip pat gali nuspręsti neteikti nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo paskesnių

prašymų atveju (15 straipsnio 3 dalies c punktas) ir skundo teikimo etape dėl antro ar aukštesnio laipsnio skundo (15 straipsnio 5 dalies c punktas).

Komisija mano, kad būtina ir tinkama išplėsti šią teisę administracinei procedūrai, pripažįstant jau dvidešimt dvieiose valstybėse narėse taikomą praktiką. Tam reikia skirti tinkamų išteklių sprendimų priėmimo kokybei užtikrinti administracinės procedūros metu. Tačiau tai, kad valstybės narės jau suteikia šią galimybę, rodo, kad nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo suteikimas naudingas užtikrinant kokybišką pagalbą, o tai suteikia galimybę priimti kokybiškesnius administracinius sprendimus ir galbūt sumažinti skundų skaičių.

- **Nelydimi nepilnamečiai ir prašytojai, kuriems reikia specialių procesinių garantijų**

Pasiūlyme įtvirtintos aukšto lygio specialios procesinės garantijos pažeidžiamiesiems prašytojams (19 straipsnis), visų pirma nelydimiems nepilnamečiams (21 ir 22 straipsniai). Siekiant šiems prašytojams užtikrinti teisingą procedūrą, svarbu kuo anksčiau procedūros metu nustatyti jų poreikius ir suteikti tinkamą pagalbą ir konsultavimą visais procedūros etapais (20 straipsnio 1 dalis). Jei nėra galimybės suteikti tinkamos paramos paspartinto nagrinėjimo arba pasienio procedūros metu, šios procedūros neturėtų būti atliekamos (19 straipsnio 3 dalis).

Apskritai vaikų atžvilgiu dominuojantis bendros tvarkos taikymo principas yra visų pirma atsižvelgti į vaiko interesus. Visi vaikai, kad ir koks būtų jų amžius, ir nepriklausomai nuo to, lydimi jie ar ne, taip pat turi teisę į asmeninį pokalbį, išskyrus atvejus, kai tai akivaizdžiai neatitinka vaiko interesų (21 straipsnio 1 ir 2 dalys).

Nelydimiems nepilnamečiams reikia paskirti globėją kuo greičiau ir ne vėliau nei per penkias darbo dienas nuo to momento, kai nelydimas nepilnamečis pateikė prašymą (22 straipsnio 1 dalis). Dėl valstybėse narėse nelydimiems nepilnamečiams taikomų įvairių globos sistemų skirtumų gali atsirasti taip, kad procesinės garantijos nebus vykdomos, nepilnamečiai negaus tinkamos priežiūros arba jiems kils pavojus ar nesaugių situacijų, dėl ko jie, tikėtina, gali pasislėpti. Šiuo pasiūlymu, atsižvelgiant į Pagrindinių teisių agentūros atliktą vaikų globos tyrimą¹³, siekiama standartizuoti globos praktikas, kad globa visoje Sąjungoje būtų greitai suteikiama ir veiksminga.

Globėjo vaidmuo yra padėti nelydimam nepilnamečiui ir jam atstovauti, siekiant apsaugoti vaiko interesus ir bendrą gerovę tarptautinės apsaugos procedūros metu. Kai būtina ir leidžiama pagal nacionalinę teisę, globėjas gali naudotis veiksmu nepilnamečio vardu (4 straipsnio 2 dalies f punktas). Siekiant užtikrinti, kad nelydimi nepilnamečiai gautų tinkamą pagalbą, pasiūlyme nustatyta, kad globėjo atsakomybei negalima priskirti neproporcingai didelio nepilnamečių skaičiaus (22 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa). Atsižvelgiant į globėjo užduotis ir atsakomybę, įskaitant įvairių procedūrinių etapų laiko terminus pagal šį reglamentą, kiekvienam globėjui būtina paskirti pagrįsto dydžio bylų skaičių ir šiame pasiūlyme taip pat numatyti atitinkamą kiekvieno globėjo veiklos stebėjimo sistemą (22 straipsnio 4 dalies antra pastraipa).

- **Paspartinto nagrinėjimo procedūros ir pasienio procedūros taikymas**

Šiame pasiūlyme paspartinto nagrinėjimo procedūra tampa privaloma dėl tam tikrų ribotų priežasčių, susijusių su *prima facie* akivaizdžiai nepagrįstais prašymais, pavyzdžiui, kai

¹³ Pagrindinių teisių agentūros ataskaita apie globos sistemas tėvų globos netekusiems vaikams Europos Sąjungoje. Ypatingas dėmesys skirtas šių sistemų vaidmeniui kovojant su prekyba vaikais (2015 m. spalio) [http://ec.europa.eu/anti-trafficking/EU+Policy/Guardianship_for_children_deprived_of_parental_care].

prašytojas daro aiškiai nenuoseklius ar melagingus pareiškimus, klaidina institucijas pateikdamas suklastotus dokumentus arba atvyksta iš saugios kilmės šalies. Be to, prašymą reikia nagrinėti pagal paspartinto nagrinėjimo procedūrą, jei jis akivaizdžiai piktnaudžiaujamojo pobūdžio, pavyzdžiui, kai prašytojas siekia, kad būtų atidėtas arba sutrukdytas sprendimo grąžinti vykdymas arba neprašė tarptautinės apsaugos pirmo teisėto atvykimo valstybėje narėje arba valstybėje narėje, kurioje lankosi teisėtai, arba kai prašytojas, kurio prašymas nagrinėjamas ir kuris pateikė prašymą kitoje valstybėje narėje, arba yra kitos valstybės narės teritorijoje be teisę gyventi suteikiančio dokumento grąžinamas pagal naujas taisykles, kurias pasiūlė Komisija pagal Dublino reglamentą, neįrodęs, kad taip atsitiko dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių (40 straipsnio 1 dalis).

Pasienio procedūros, kurių metu paprastai vykdomas sulaikymas, išlieka neprivalomos ir gali būti taikomos nagrinėjant prašymų priimtinumą arba esmę tuo pačiu pagrindu kaip pagal paspartinto nagrinėjimo procedūrą. Nepriėmus sprendimo per keturias savaites, prašytojas įgyja teisę atvykti į teritoriją ir likti joje (41 straipsnis).

Atsižvelgiant į tai, kad paspartinto nagrinėjimo procedūra dabar tampa privaloma ir kad taikant pasienio procedūrą daugeliu atveju atliekamas sulaikymas, o abiejų procedūrų trukmė trumpa ir po sprendimo dėl kurios nors šių procedūrų nėra automatinio stabdomojo poveikio, būtina, kad konkrečiam prašytojui būtų taikomos visos procesinės garantijos, ypač teisė būti išklausytam asmeninio pokalbio metu, vertimas žodžiu bei nemokama teisinė pagalba ir atstovavimas (40 straipsnio 1 dalis ir 41 straipsnio 1 dalis). Šios procedūros ribotai taikomos nelydimiems nepilnamečiams (40 straipsnio 5 dalis ir 41 straipsnio 5 dalis) ir jos negali būti taikomos prašytojams, kuriems reikia specialių procesinių garantijų, išskyrus atvejus, kai tiems prašytojams galima suteikti tinkamą pagalbą šių procedūrų vykdymo metu (19 straipsnio 3 dalis)

• **Prašymų priimtumas**

Bendra taisyklė tokia, kad reikia nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymo esmę, siekiant nustatyti, ar prašytojas priskiriamas prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas)¹⁴. Prašymo iš esmės nagrinėti nereikia, jei jis pagal šį pasiūlymą turėtų būti pripažintas nepriimtiniu.

Šiame pasiūlyme nustatyta, kad, jei galima pritaikyti kurią nors pasiūlyme nurodytą priimtumo priežastį, prašymą reikia atmesti kaip nepriimtina (36 straipsnio 1 dalis), o nagrinėjimas turėtų trukti ne ilgiau nei vieną mėnesį (34 straipsnio 1 dalis). Prieš nustatant atsakingą valstybę narę pagal Komisijos Dublino reglamente nustatytas naujas taisykles, pirmoji valstybė narė, kurioje pateikiamas prašymas, turėtų nagrinėti jo priimtumą, kai šalis, kuri nėra valstybė narė, laikoma prašytojo pirmąja prieglobsčio šalimi arba saugia trečiąja šalimi. Siekiant užtikrinti veiksmingą Dublino sistemos veikimą, pasiūlyme numatyta, kad su pirmąja prieglobsčio šalimi arba saugia trečiąja šalimi susijusių priežasčių nagrinėjimas turėtų trukti ne ilgiau nei dešimt darbo dienų (34 straipsnio 1 dalies antra pastraipa).

Prašymas turėtų būti laikomas nepriimtiniu, jei tai paskesnis prašymas be naujos atitinkamos informacijos ar duomenų arba jei atskiras sutuoktinio, partnerio ar lydimio nepilnamečio prašymas nelaikomas pagrįstu (36 straipsnio 1 dalies c ir d punktai).

Su pirmąja prieglobsčio šalimi ar saugia trečiąja šalimi susijusios priežastys neturėtų būti taikomos papildomos apsaugos gavėjams, kurie buvo perkelti pagal Reglamentą (ES) Nr.

¹⁴ OL L [...], [...], p. [...].

XXX/XXX (Perkėlimo reglamentas)¹⁵, jeigu atsidūrę valstybių narių teritorijoje jie nuspręstų kreiptis dėl pabėgėlio statuso.

Atvejais, kuriems taikomas Dublino reglamentas, įskaitant tuos, kai kita valstybė narė suteikė tarptautinę apsaugą, kaip nustatyta siūlomoje Dublino reformoje, turėtų būti nagrinėjami pagal Dublino sistemą (36 straipsnio 2 dalis).

Jei pagal *prima facie* įvertinimą aišku, kad prašymą reikia atmesti kaip akivaizdžiai nepagrįstą, prašymą galima atmesti šiuo pagrindu nenagrinėjant jo priimtinumą.

Atsižvelgiant į tai, kad priimtumo procedūros trukmė labai trumpa ir tam tikrais atvejais sprendimas, pavyzdžiui, priimtas su pirmąja prieglobsčio šalimi susijusiu pagrindu, neturi automatinio stabdomojo poveikio, būtina, kad konkrečiam prašytojui būtų taikomos visos procesinės garantijos, ypač teisė būti išklausytam per asmeninį pokalbį, vertimas žodžiu bei nemokama teisinė pagalba (36 straipsnio 1 dalis). Tačiau išimtys dėl šių procesinių garantijų daromos paskesnių prašymų atveju.

- **Paskesnių prašymų nagrinėjimas**

Šiame pasiūlyme patikslinama ir supaprastinama paskesnių prašymų nagrinėjimo procedūra, kartu nustatomos reikiamos priemonės, kad būtų išvengta piktnaudžiavimo pasinaudojant paskesnių prašymų galimybe. Paskesnis prašymas – tai prašymas, kurį tas pats prašytojas pateikia bet kurioje valstybėje narėje po to, kai ankstesnis prašymas atmetamas galutiniu sprendimu (42 straipsnio 1 dalis). Paskesnis prašymas preliminarai išnagrinėjamas, siekiant nustatyti, ar prašytojas pateikė naujos informacijos arba duomenų, kurie labai padidintų tikimybę, kad prašytojas gali būti priskirtas prie tarptautinės apsaugos gavėjų (42 straipsnio 2 dalis). Jei taip nėra, paskesnį prašymą reikia atmesti kaip nepriimtina ar akivaizdžiai nepagrįstą, jei prašymas taip aiškiai neturi pagrindo ar yra piktnaudžiaujamojo pobūdžio, kad nėra realios tikimybės, jog bus patenkintas (42 straipsnio 5 dalis).

Pasiūlyme nustatyta, kad preliminarų nagrinėjimą reikia atlikti remiantis raštu pateiktais dokumentais ir asmeniniu pokalbiu. Tačiau be asmeninio pokalbio galima apsieiti, kai iš raštu pateiktų dokumentų aišku, kad prašyme nepateikiama atitinkamos naujos informacijos ar duomenų arba jis akivaizdžiai neturi pagrindo ir nėra realios tikimybės, kad bus patenkintas (42 straipsnio 3 dalis). Be to, prašytojas negaus nemokamos teisinės pagalbos preliminaraus nagrinėjimo etape (15 straipsnio 3 dalies c punktas).

Paskesnių prašymų atveju nėra automatinio stabdomojo poveikio ir galima daryti išimtį dėl asmens teisės likti valstybės narės teritorijoje, kai paskesnis prašymas atmetamas kaip nepriimtinas ar akivaizdžiai nepagrįstas arba antro ir kitų paskesnių prašymų atveju, kai tik prašymas buvo pateiktas bet kurioje valstybėje narėje po galutinio sprendimo, kuriuo ankstesnis paskesnis prašymas atmetas kaip nepriimtinas, nepagrįstas arba akivaizdžiai nepagrįstas (43 straipsnis). Komisija šį metodą laiko pagrįstu, atsižvelgdama į tai, kad konkretaus prašytojo prašymas jau buvo išnagrinėtas pagal administracinę procedūrą ir teisme, kur prašytojas naudojosi procesinėmis garantijomis, įskaitant asmeninį pokalbį, vertimą žodžiu bei nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą.

- **Saugios šalies koncepcija**

Komisija 2016 m. balandžio 6 d. komunikate laikėsi nuomonės, kad esminį bendro metodo aspektą sudaro saugios šalies mechanizmų taikymas. Visų pirma Komisija pabrėžė, kad tai padės suderinti koncepcijos procesines pasekmes ir panaikinti teisę savo nuožiūra spręsti dėl jos taikymo arba netaikymo.

¹⁵ OL L [...], [...], p. [...].

Pirmos prieglobsčio šalies ir saugios trečiosios šalies koncepcijų taikymas leidžia tam tikrus prašymus paskelbti nepriimtinais, kai apsaugą galima gauti trečiojoje šalyje (36 straipsnio 1 dalies a ir b punktai). Šias dvi koncepcijas prašytojui galima taikyti po individualaus nagrinėjimo, kuris apima pokalbį dėl priimtimumo.

Šiame pasiūlyme šios dvi koncepcijos patikslintos. Abi jos grindžiamos pakankamos apsaugos buvimu, kaip apibūdinta pasiūlyme (44 ir 45 straipsniai). Pagrindinis dviejų koncepcijų skirtumas siejamas su konkrečiu prašytoju. Pagal pirmos prieglobsčio šalies koncepciją prašytojas turėjo apsaugą pagal Ženevos konvenciją arba pakankamą apsaugą toje trečiojoje šalyje ir gali toliau ta apsaugą naudoti, o pagal saugios trečiosios šalies koncepciją prašytojas turi galimybę gauti apsaugą pagal pagrindinius Ženevos konvencijos standartus arba pakankamą apsaugą pagal šį pasiūlymą. Dėl šio skirtumo šiame pasiūlyme, kaip ir pagal dabartinę teisės sistemą, numatytas skundo automatinis stabdomasis poveikis sprendimui, priimtam saugios trečiosios šalies pagrindu, bet ne pirmosios prieglobsčio šalies pagrindu (53 straipsnio 2 dalies b punktas). Laikoma, kad yra didesnis pavojus pažeisti Europos žmogaus teisių konvencijos (EŽTK) 3 straipsnį, kai taikoma saugios trečiosios šalies koncepcija, todėl išlieka būtinas skundo stabdomasis poveikis užtikrinant veiksmingą teisės gynimo priemonę pagal EŽTK 13 straipsnį.

Dėl saugios trečiosios šalies koncepcijos Komisija 2016 m. vasario 10 d. komunikate¹⁶ paragino visas valstybes nares ją numatyti ir nurodyti naudoti savo nacionalinėje teisėje. Šiame pasiūlyme Komisija siūlo suderintą ES jos naudojimo metodą, visapusiškai gerbiant Chartijoje, EŽTK ir Ženevos konvencijoje įtvirtintus tarptautinius įpareigojimus, garantuojant, kad ji bus vienodai taikoma visose valstybėse narėse, ir siūlo saugias trečiąsias šalis nustatyti Sąjungos lygmeniu ateityje iš dalies pakeičiant šį reglamentą, remiantis šiame reglamente nustatytais sąlygomis ir atlikus išsamų, įrodymais pagrįstą įvertinimą, kuris apimtų išsamų tyrimą ir plačias konsultacijas su valstybėmis narėmis bei atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis (46 straipsnis). Tačiau saugios trečiosios šalies koncepciją galima ir tiesiogiai taikyti konkrečioms atvejams pagal reglamente nustatytas sąlygas.

Saugios kilmės šalies koncepcijos taikymas leidžia valstybei narei nagrinėti prašymą pagal paneigiamą prielaidą, kad prašytojo kilmės šalis yra saugi. Taikant šią koncepciją prašymus galima nagrinėti pagal paspartinto nagrinėjimo procedūrą (40 straipsnio 1 dalies e punktas) ir, jei prašymas šiuo pagrindu atmetamas kaip akivaizdžiai nepagrįstas, skundas neturi automatinio stabdomojo poveikio (53 straipsnio 2 dalies a punktas).

2015 m. rugsėjo mėn. Komisija pasiūlė priimti reglamentą, kuriuo sudaromas ES bendras saugių kilmės šalių sąrašas¹⁷, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos greitai nagrinėti asmenų iš šių šalių prašymus¹⁸. Komisijos manymu, ES bendras saugių kilmės šalių sąrašas turėtų būti neatsiejama šio reglamento projekto dalis. Būtent dėl šios priežasties į šį pasiūlymą įtrauktas Komisijos pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo sudaromas ES bendras saugių kilmės šalių sąrašas, įskaitant tą patį šalių sąrašą, grindžiamą tais pačiais argumentais, kaip ir tame pasiūlyme, su nedideliais teksto pakeitimais, kuriais atsižvelgiama į vykstančias teisėkūros institucijų diskusijas (48 straipsnis). Kai teisėkūros institucijos susitars dėl Komisijos pasiūlymo sudaryti ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, tas pasiūlymas turės būti priimtas. Galutinį to naujo reglamento tekstą reikėtų įtraukti į Prieglobsčio procedūrų reglamentą prieš

¹⁶ COM(2016) 85 *final*.

¹⁷ Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sudaromas ES bendras saugių kilmės šalių sąrašas, nurodytas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos, ir kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2013/32/ES, pasiūlymas (COM(2015) 452 *final*).

¹⁸ Siūlomam ES bendram saugių kilmės šalių sąrašui priklauso Albanija, Bosnija ir Hercegovina, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Kosovas, Juodkalnija, Serbija ir Turkija.

pastarąjį priimant, o reglamentą, kuriuos sudaromas ES bendras saugių kilmės šalių sąrašas, reikėtų panaikinti.

Tikslas – siekti visiško saugių kilmės šalių ir saugių trečiųjų šalių nuorodų suderinimo Sąjungos lygmeniu, remiantis Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrai padedant paruoštais Komisijos pasiūlymais. Būtent dėl šios priežasties į šį pasiūlymą įtraukta laikino galiojimo sąlyga, pagal kurią valstybės narės nacionalines saugių kilmės šalių arba saugių trečiųjų šalių nuorodas galės išsaugoti tik penkerius metus po šio reglamento projekto įsigaliojimo (50 straipsnio 1 dalis).

• **Teisė į veiksmingą teisinę gynybą**

Tam, kad prašytojas galėtų naudotis savo teise į veiksmingą teisinę gynybą, jis paprastai turi teisę likti tol, kol baigsis pirmo laipsnio skundo pateikimo terminas ir, jei prašytojas šia teise naudojasi, kol laukiama teisinės gynybos rezultato (54 straipsnio 1 dalis). Skundo stabdomasis poveikis tik ribotais atvejais gali būti neautomatinis ir konkrečiam prašytojui reikėtų prašyti teismo sustabdyti grąžinimo sprendimo vykdymą arba teismas tai atliktų savo iniciatyva. Tais atvejais, kai neigiamu sprendimu prašymas atmetamas kaip akivaizdžiai nepagrįstas arba nepagrįstas pagal paspartinto nagrinėjimo procedūrą arba pasienio procedūrą, kaip nepriimtinas, nes prašytojas atvyko iš pirmosios prieglobsčio šalies, arba tai yra paskesnis prašymas, jei prašymas buvo atmetas kaip aiškiai atsiimtas arba prašymas, kurio atsisakyta, teismas gali leisti prašytojui likti, remdamasis jo prašymu arba veikdamas *ex officio* sustabdyti grąžinimo sprendimo vykdymą (54 straipsnio 2 dalis). Jei prašytojas pateikia tolesnį skundą dėl sprendimo pirmojo ar paskesnio skundo atveju, jis iš principo neturi teisės likti valstybių narių teritorijoje (54 straipsnio 5 dalis).

Jei teisė į veiksmingą teisinę gynybą su automatinio stabdymo poveikiu yra ribojama, prašytojo teisės turėtų būti tinkamai užtikrinamos suteikiant jam reikiamą vertimo žodžiu paslaugą ir teisinę pagalbą bei duodant prašytojui pakankamai laiko prašymui parengti ir pateikti teismui. Be to, kaip tokiu atveju nustatė Europos žmogaus teisių teismas (EŽTT) sprendime *M. S. S. prieš Belgiją ir Graikiją*¹⁹, teismas turėtų turėti galimybę nagrinėti neigiamo sprendžiančiosios institucijos sprendimo faktines ir teises aplinkybes. Tokiais atvejais, atsižvelgiant į EŽTT sprendimą *I. M. prieš Prancūziją*²⁰ ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą *Dörr*²¹, ir dėl griežtų skundų pateikimo terminų Komisija siūlo garantijas, kurios Prieglobsčio procedūrų direktyvoje buvo taikomos tik pasienio procedūrai, išplėsti visiems atvejams, kai prašytojas turi atskirai kreiptis dėl laikinosios apsaugos (54 straipsnio 3 dalis). Prašytojui turėtų būti leista likti teritorijoje, kol sulauks procedūros, kuria nustatoma, ar jis galės likti, rezultato. Tačiau tą sprendimą reikėtų priimti per vieną mėnesį po skundo pateikimo (54 straipsnio 4 dalis).

• **Tarptautinės apsaugos panaikinimas**

Savo siūlomame Priskyrimo reglamente Komisija siūlo sugriežtinti taisykles dėl statuso peržiūros tikrinant, ar vis dar vykdomi tinkamumo kriterijai, nustatydamas sistemingas ir reguliarias peržiūras. Tokios peržiūros turi būti atliekamos, jei kilmės šalyje įvyko reikšmingų aktualių pokyčių, kurie Sąjungos lygmeniu matyti kilmės šalies informacijos ir bendroje analizėje, paruoštoje Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, ir kai leidimai gyventi pabėgėliams atnaujinami pirmą kartą, o tarptautinės apsaugos gavėjams – pirmą ir

¹⁹ 2011 m. sausio 21 d. EŽTT (Didžioji kolegija) Sprendimas *M. S. S. prieš Belgiją ir Graikiją* (pareiškimo Nr. 30696/09).

²⁰ 2012 m. vasario 2 d. EŽTT (Penktoji kolegija) Sprendimas *I. M. prieš Prancūziją* (pareiškimo Nr. 9152/09).

²¹ Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas *Dörr*, C-136/03.

antrą kartą. Sprendžiančiosios institucijos įpareigojamos panaikinti statusą, nutraukti arba atsisakyti pratęsti jo galiojimą, jeigu nelieka būtinybės suteikti apsaugą arba suteikus apsaugą atsiranda pagrindas nesuteikti statuso. Tarptautinės apsaugos panaikinimo procedūra šiame pasiūlyme išlieka beveik nepakeista, palyginti su esama teisės sistema. Tačiau, atsižvelgiant į siūlomą reguliarią statuso peržiūrą, manyta, kad asmeniui būtina sustiprinti procesines garantijas, suteikiant jam galimybę išdėstyti savo atvejį per asmeninį pokalbį, o ne vien raštu pateikiamais dokumentais, kaip daroma dabar, taip pat parūpinant reikiamą vertimą žodžiu (52 straipsnio 1 dalies b punktas ir 52 straipsnio 4 dalis). Asmuo ir toliau naudosis teise į nemokamą teisinę pagalbą bei atstovavimą (52 straipsnio 4 dalis).

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir panaikinama
Direktyva 2013/32/ES**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 78 straipsnio 2 dalies d punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) šio reglamento tikslas yra racionalizuoti, supaprastinti ir suderinti valstybių narių procedūrinę tvarką nustatant bendrą tarptautinės apsaugos tvarką Sąjungoje. Siekiant šio tikslo Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvoje 2013/32/ES²² daroma nemažai esminių pakeitimų ir šią direktyvą reikėtų panaikinti ir pakeisti reglamentu. Nuorodas į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šį reglamentą;
- (2) bendra prieglobsčio politika, apimanti ir bendrą Europos prieglobsčio sistemą, grindžiamą visapusiškai ir visiems taikoma 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencija dėl pabėgėlių statuso su pakeitimais, padarytais 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu (toliau – Ženevos konvencija), yra neatsiejama nuo Europos Sąjungos tikslo laipsniškai sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, atvirą žmonėms, kurie dėl susiklosčiusių aplinkybių teisėtai siekia apsaugos Sąjungoje. Tokia politika turėtų būti grindžiama valstybių narių solidarumo ir teisingo atsakomybės, įskaitant finansinę naštą, pasidalijimo principais;
- (3) bendra Europos prieglobsčio sistema grindžiama bendrais prieglobsčio procedūrų, pripažinimo ir Sąjungos lygmeniu suteikiamos apsaugos, priėmimo sąlygų ir sistemos, pagal kurią nustatoma už prieglobsčio prašytojus atsakinga valstybė narė, standartais. Nors iki šiol laipsniškai plėtojant bendrą Europos prieglobsčio sistemą padaryta pažanga, valstybėse narėse taikomų procedūrų tipai, pripažinimo rodikliai, suteikiamos apsaugos pobūdis, materialinių priėmimo sąlygų lygis ir tarptautinės apsaugos prašytojams ir gavėjams skiriamos išmokos vis dar gerokai skiriasi. Šie skirtumai yra reikšmingos antrinio judėjimo paskatos ir trukdo užtikrinti, kad su visais prašytojais pagal bendrą Europos prieglobsčio sistemą būtų elgiamasi vienodai, kad ir kur Sąjungoje jie pateiktų prašymą;

²²

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (nauja redakcija) (OL L 180, 2013 6 29, p. 60).

- (4) 2016 m. balandžio 6 d. komunikate²³ Komisija išdėstė bendros Europos prieglobsčio sistemos tobulinimo galimybes, būtent: sukurti tvarią ir teisingą sistemą, pagal kurią būtų nustatoma, kuri valstybė narė yra atsakinga už prieglobsčio prašytojus, sustiprinti sistemą EURODAC, užtikrinti didesnę ES prieglobsčio sistemos konvergenciją, užkirsti kelią antriniam judėjimui Sąjungoje ir suteikti naujų įgaliojimų Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrai. Tas komunikatas parengtas atsižvelgiant į 2016 m. vasario 18–19 d. išreikštus Europos Vadovų Tarybos raginimus²⁴ užtikrinti pažangą reformuojant esamą ES sistemą, kad prieglobsčio politika būtų humaniška ir veiksminga. Jame taip pat siūloma tolesnių veiksmų, atitinkančių holistinį požiūrį į migraciją, kurį 2016 m. balandžio 12 d. pranešime savo iniciatyva nustatė Europos Parlamentas;
- (5) tam, kad bendra Europos prieglobsčio sistema gerai veiktų, reikėtų padaryti nemažą pažangą užtikrinant nacionalinių prieglobsčio sistemų konvergenciją. Dabartinės skirtingas prieglobsčio procedūras visose valstybėse narėse reikia pakeisti bendra tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarka, taikoma visose valstybėse narėse pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas)²⁵ užtikrinant tvarkos savalaikiškumą ir veiksmingumą. Trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės pateiktus tarptautinės apsaugos prašymus reikėtų nagrinėti pagal tvarką, reglamentuojamą pagal tas pačias taisykles, kad ir kurioje valstybėje narėje prašymas būtų pateiktas, kad tarptautinės apsaugos prašymai būtų tvarkomi vienodai, o konkretiems prašytojams būtų užtikrinamas aiškumas ir teisinis tikrumas;
- (6) bendra tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarka turėtų padėti sumažinti tarptautinės apsaugos prašytojų antrinį judėjimą tarp valstybių narių, kai tokį judėjimą gali sukelti teisės sistemų skirtumai, nes dabartinės savo nuožiūra taikomos nuostatos bus pakeistos suderintomis taisyklėmis ir bus patikslintos prašytojų teisės ir pareigos bei šių pareigų nevykdymo pasekmės, taip pat sudarytos vienodos sąlygos taikyti Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas);
- (7) šis reglamentas turėtų būti taikomas visiems tarptautinės apsaugos prašymams, pateiktiems valstybių narių teritorijoje, įskaitant prie išorinės sienos, teritorinėje jūroje arba valstybių narių tranzito zonose pateiktus prašymus, ir tarptautinės apsaugos panaikinimui. Tarptautinės apsaugos siekiantys asmenys, esantys valstybės narės teritorinėje jūroje, turėtų būti išlaipinami sausumoje ir jų prašymai turėtų būti nagrinėjami pagal šį reglamentą;
- (8) šis reglamentas turėtų būti taikomas tarptautinės apsaugos prašymams vykdant procedūrą, kurios metu tirama, ar prašytojas gali būti priskirtas prie tarptautinės pagalbos gavėjų pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas). Be tarptautinės apsaugos, valstybės narės gali pagal savo nacionalinę teisę suteikti kitus humanitarinius statusus asmenims, neturintiems teisės gauti pabėgėlio arba papildomos apsaugos statusą. Siekiant racionalizuoti procedūras valstybėse narėse, valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė taikyti šį reglamentą ir prašymams dėl bet kokios kitos tokios apsaugos;
- (9) dėl elgesio su asmenimis, kuriems taikomas šis reglamentas, valstybės narės yra saistomos prievolių pagal tarptautinės teisės dokumentus, kurių šalys jos yra;

²³ COM(2016) 197 *final*.

²⁴ EUCO 2016 2 19, SN 1/16.

²⁵ OL L [...], [...], p. [...].

- (10) tam, kad būtų tinkamai remiamos valstybių narių pastangos taikyti reglamentą, visų pirma parama teikiama toms valstybėms narėms, kurių prieglobsčio ir priėmimo sistemoms tenka konkreti ir neproporcingai didelė našta, turėtų būti naudojami Prieglobsčio, migracijos ir pabėgėlių fondo ištekliai;
- (11) Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra turėtų teikti būtiną operacinę ir techninę pagalbą taikant šį reglamentą, visų pirma skirti ekspertų, kad jie padėtų nacionalinėms institucijoms priimti, registruoti ir nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus, taip pat teikti atnaujintą informaciją apie trečiąsias šalis, įskaitant kilmės šalių informaciją, ir gaires apie padėtį konkrečiose kilmės šalyse. Taikydamos šį reglamentą, valstybės narės turėtų atsižvelgti į Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros parengtus veiklos standartus, rodiklius, gaires ir nustatytą geriausią patirtį;
- (12) siekiant asmenis, kuriems reikalinga apsauga, teisingai pripažinti pabėgėliais, kaip apibrėžta Ženevos konvencijos 1 straipsnyje, arba papildomą apsaugą galinčiais gauti asmenimis, kiekvienam prašytojui turėtų būti leista veiksmingai naudotis tvarka, suteikta galimybė bendradarbiauti ir tinkamai bendrauti su atsakingosiomis institucijomis, siekiant pateikti susijusius savo bylos faktus, ir turėtų būti suteiktos pakankamos procesinės garantijos pateikti savo argumentus visais procedūros etapais;
- (13) prašytojui turėtų būti suteikiama praktinė galimybė sprendžiančiajai institucijai pateikti visą savo turimą aktualią informaciją. Todėl prašytojas turėtų, taikant ribotas išimtis, naudotis teise būti prireikus išklaustas per asmeninį pokalbį dėl priimtumo arba dėl jo prašymo esmės. Tam, kad teisė į asmeninį pokalbį būtų veiksminga, prašytojui turėtų padėti vertėjas žodžiu ir suteikta galimybė pateikti išsamius savo paaiškinimus dėl prašymo priežasčių. Prašytojui turėtų būti suteikta pakankamai laiko pasirengti ir konsultuotis su savo patarėju teisės klausimais ar kitu patarėju ir pokalbio metu jam gali padėti patarėjas teisės klausimais ar kitas patarėjas. Asmeninis pokalbis turėtų vykti tinkamą konfidencialumą užtikrinančiomis sąlygomis ir jį turėtų vesti tinkamai parengti ir kompetentingi darbuotojai, įskaitant prireikus kitų valstybių narių institucijų darbuotojus arba Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros atsiųstus ekspertus. Asmeninio pokalbio gali nebūti tik tada, kai sprendžiančioji institucija ketina priimti teigiamą sprendimą dėl prašymo arba mano, kad prašytojas nėra tinkamas pokalbiui arba su juo negalima rengti pokalbio dėl ilgalaikių, nuo jo nepriklausančių aplinkybių. Kadangi asmeninis pokalbis yra viena esminių prašymo nagrinėjimo dalių, pokalbį reikėtų įrašyti, o prašytojams ir jų patarėjams teisės klausimais turėtų būti suteikta galimybė gauti pokalbio įrašą ir ataskaitą arba stenogramą prieš sprendžiančiajai institucijai priimant sprendimą arba, paspartinto nagrinėjimo procedūros atveju, tuo pačiu metu, kai priimamas sprendimas;
- (14) ir valstybės narės, ir prašytojai suinteresuoti teisingo tarptautinės apsaugos poreikių pripažinimo užtikrinimu jau administracinės procedūros etape, suteikiant kokybišką informaciją ir teisinę pagalbą, leidžiančią veiksmingiau ir kokybiškiau priimti sprendimus. Todėl galimybė gauti teisinę pagalbą ir būti atstovaujamam turėtų būti neatsiejama bendros tarptautinės apsaugos tvarkos dalis. Siekiant užtikrinti veiksmingą prašytojo teisių, ypač teisės į gynybą ir teisingumo principo apsaugą ir procedūros ekonomiškumą, prašytojams, jų pageidavimu, ir šiame reglamente nustatytais sąlygomis reikėtų suteikti nemokamą teisinę pagalbą ir užtikrinti atstovavimą administracinės procedūros ir skundo teikimo procedūros metu. Nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą turėtų teikti tai daryti pagal nacionalinę teisę kompetentingi asmenys;

- (15) kai kuriems prašytojams gali reikėti specialių procesinių garantijų, *inter alia*, dėl jų amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės, negalios, sunkios ligos, psichikos sutrikimų arba kankinimo, žaginimo ar kitokio rimto pobūdžio psichologinio, fizinio ar seksualinio smurto arba smurto dėl lyties pasekmių. Būtina sistemingai vertinti, ar konkrečiam prašytojui reikia specialių procesinių garantijų, ir tokius prašytojus nustatyti kuo anksčiau nuo prašymo pateikimo momento ir prieš priimant sprendimą;
- (16) siekiant užtikrinti, kad prašytojai, kuriems reikia specialių procesinių garantijų, būtų nustatomi kuo greičiau, už prašymų priėmimą ir registravimą atsakingų institucijų darbuotojai turėtų būti tinkamai apmokomi, kaip atpažinti pažeidžiamumo požymius, ir gauti atitinkamus nurodymus. Tolesnės priemonės, susijusios su kankinimo arba kito sunkaus fizinio ar psichologinio smurto, įskaitant seksualinį, požymių ir ženklų nustatymu ir patvirtinimu dokumentais per procedūras, kurioms taikomas šis reglamentas, gali, *inter alia*, būti pagrįstos Kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminamo elgesio ir baudimo veiksmingo tyrimo ir patvirtinimo dokumentais vadovu (Stambulo protokolu);
- (17) nustačius, kad prašytojams reikia specialių procesinių garantijų, jiems turėtų būti suteikiama tinkama parama, be kita ko, skiriama pakankamai laiko, kad būtų sudarytos sąlygos, būtinos, kad jie galėtų veiksmingai naudotis procedūromis ir pateikti reikiamą informaciją savo tarptautinės apsaugos prašymui pagrįsti. Jei nėra galimybės suteikti tinkamos paramos paspartinto nagrinėjimo arba pasienio procedūros metu, prašytoją, kuriam reikia specialių procesinių garantijų, reikėtų atleisti nuo tokių procedūrų. Specialios procesinės garantijos, dėl kurių pobūdžio gali būti užkertamas kelias paspartintų ar pasienio procedūrų taikymui, taip pat turėtų reikšti, kad prašytojui teikiamos papildomos garantijos tuo atveju, kai jo skundas neturi automatinio stabdomojo poveikio, kad teisių gynimo priemonės jo konkrečiomis aplinkybėmis būtų veiksmingos;
- (18) siekiant užtikrinti tikrą moterų ir vyrų prašytojų lygybę, nagrinėjimo procedūros turėtų būti vykdomos atsižvelgiant į lyties aspektą. Visų pirma asmeniniai pokalbiai turėtų būti rengiami taip, kad su persekiojimu dėl lyties susijusiose bylose ir prašytojos, ir prašytojai galėtų pasakoti apie savo patirtį. Todėl moterims turėtų būti suteikiama praktinė galimybė dalyvauti pokalbyje be savo sutuoktinio, partnerio ar kitų šeimos narių. Kai įmanoma, moterims ir mergaitėms turėtų būti parūpinamos moterys vertėjos žodžiu ir pokalbių vedėjos. Moterų ir mergaičių sveikatos patikrinimą turėtų atlikti medicinos specialistės moterys, visų pirma todėl, kad prašytoja galėjo būti smurto dėl lyties auka. Per procedūras, pagrįstas pirmosios prieglobsčio šalies, saugios trečiosios šalies, saugios kilmės šalies ar paskesnių prašymų koncepcijomis, turėtų būti tinkamai atsižvelgiama į prašymų, susijusių su lytimi, sudėtingumą;
- (19) jeigu nagrinėjant prašymą atliekama prašytojo asmens apžiūra, ją turėtų atlikti tos pačios lyties asmuo. Tai neturėtų daryti poveikio saugumo sumetimais pagal nacionalinę teisę atliekamai asmens apžiūrai;
- (20) taikydamos šį reglamentą pagal Chartijos 24 straipsnį ir 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją valstybės narės visų pirma turėtų atsižvelgti į vaiko interesus. Įvertindamos vaiko interesus valstybės narės turėtų visų pirma tinkamai atsižvelgti į nepilnamečio gerovę ir socialinį vystymąsi, taip pat jo aplinką. Pagal Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 12 straipsnį dėl vaiko teisės būti išklausytam, sprendžiančioji institucija nepilnamečiui turi suteikti galimybę dalyvauti asmeniniame pokalbyje, nebent tai akivaizdžiai neatitinka vaiko interesus;

- (21) pagal bendrą tvarką racionalizuojami laiko terminai, pagal kuriuos asmuo pradeda procedūrą, sprendžiančioji institucija nagrinėja prašymą ir teisminės institucijos nagrinėja pirmo laipsnio skundus. Jei dėl neproporcingai didelio vienu metu pateikiamų prašymų skaičiaus gali kilti pavojus, kad bus vėluojama suteikti galimybę naudotis procedūra ir nagrinėti prašymus, kartais išimties tvarka gali prireikti šiuos terminus lanksčiai pratęsti. Vis dėlto norint užtikrinti veiksmingą procesą, šių terminų pratęsimas turėtų būti kraštutinė priemonė, atsižvelgiant į tai, kad valstybės narės turėtų reguliariai peržiūrėti savo poreikius išlaikant veiksmingą prieglobsčio sistemą, įskaitant planų nenumatytiems atvejams ruošimą, kai būtina, ir laikant, kad Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra valstybėms narėms suteiks visą reikiamą operacinę ir techninę pagalbą. Matydamos, kad nesugebės laikytis nustatytų terminų, valstybės narės turėtų kreiptis pagalbos į Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą. Jei toks prašymas nepateikiamas ir jei dėl neproporcingai didelės naštos valstybės narės prieglobsčio sistema tampa tiek neveiksminga, kad kelia grėsmę bendros Europos prieglobsčio sistemos veikimui, remdamasi Komisijos įgyvendinimo sprendimu, agentūra gali imtis priemonių, kad padėtų tai valstybei narei;
- (22) galimybė pasinaudoti bendra procedūra turi būti grindžiama trijų pakopų metodu, susidedančiu iš paprašymo, prašymo registravimo ir pateikimo. Paprašymas – pirmas žingsnis, nuo kurio pradedamas taikyti šis reglamentas. Laikoma, kad trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės paprašė, kai pareiškė norą gauti tarptautinę apsaugą iš valstybės narės. Toks noras gali būt išreiškiamas bet kokia forma ir konkretus prašytojas neprivalo naudoti specialių sąvokų, tokių kaip tarptautinė apsauga, prieglobstis ar papildoma apsauga. Charakterizuojantis požymis turėtų būti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės išreikšta baimė dėl persekiojimo ar sunkios žalos grįžus į savo kilmės šalį arba kalbant apie asmenį be pilietybės, į šalį, kurioje buvo jo nuolatinė gyvenamoji vieta. Kilus abeijonei, ar tam tikrą pareiškimą galima vertinti kaip tarptautinės apsaugos prašymą, trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės reikia aiškiai paklausti, ar jis nori gauti tarptautinę apsaugą. Prašytojas gali naudotis teisėmis pagal šį reglamentą ir Direktyvą XXX/XXX/ES²⁶ (Priėmimo sąlygų direktyva), kai tik jis paprašo;
- (23) prašymas turi būti registruojamas iškart, kai buvo pareikštas. Šiame etape už prašymų priėmimą ir registravimą atsakingos institucijos, įskaitant pasienio tarnybas, policiją, imigracijos tarnybas ir už sulaikymo įstaigas atsakingas institucijas, prašymą turi registruoti kartu su konkreto prašytojo asmens duomenimis. Šios institucijos prašytoją turi informuoti apie jo teises ir pareigas bei pasekmes, kurias prašytojas patirs dėl šių pareigų nevykdymo. Prašytojui turi būti išduotas dokumentas, patvirtinantis, kad prašymas buvo pareikštas. Prašymo pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo prašymo užregistravimo;
- (24) prašymo pateikimas yra tarptautinės apsaugos prašymą įforminantis veiksmas. Prašytojui turi būti suteikta reikiama informacija apie tai, kaip ir kur pateikti savo prašymą, ir suteikta praktinė galimybė tai padaryti. Šiame etape jis privalo pateikti visą savo turimą informaciją, reikalingą prašymui pagrįsti ir užbaigti. Administracinės procedūros terminas pradedamas skaičiuoti nuo prašymo pateikimo. Tuo metu prašytojui turi būti išduotas jo kaip prašytojo statusą patvirtinantis dokumentas, kuris turi galioti visą laiką, kol galios jo teisė likti už prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės teritorijoje;

²⁶

OL L [...], [...], p. [...].

- (25) prašytojas turi būti tinkamai informuotas apie jo teises ir pareigas – laiku ir ta kalba, kurią jis supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti. Atsižvelgiant į tai, kad jei, pavyzdžiui, prašytojas atsisako bendradarbiauti su nacionalinėmis institucijomis nesuteikdamas informacijos, reikalingos prašymo nagrinėjimui, ir nepateikdamas savo pirštų atspaudų arba veido atvaizdo, arba nepateikia prašymo per nustatytą laiko terminą, prašymas gali būti atmestas kaip prašymas, kurio atsisakyta, prašytoją būtina informuoti apie šių prievolių nevykdymo pasekmes;
- (26) kad galėtų vykdyti savo įsipareigojimus pagal šį reglamentą, už prašymų priėmimą ir registravimą atsakingų institucijų darbuotojai privalo turėti atitinkamų žinių ir išėti būtinus tarptautinės apsaugos srities mokymus, įskaitant Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros teikiamą pagalbą. Jiems taip pat turi būti suteiktos atitinkamos priemonės ir instrukcijos, kad galėtų veiksmingai vykdyti savo užduotis;
- (27) siekiant sudaryti palankias sąlygas pasinaudoti procedūra sienos perėjimo punktuose ir sulaikymo įstaigose, turi būti pateikta informacija apie galimybę prašyti tarptautinės apsaugos. Organizuojant vertimą žodžiu turi būti užtikrintas pagrindinis bendravimas, kuris būtinas, kad kompetentingos institucijos suprastų, ar asmenys pareiškia pageidavimą gauti tarptautinę apsaugą;
- (28) šiuo reglamentu prašytojams turi būti suteikta galimybė pateikti prašymą savo sutuoktinio, partnerio, su kuriuo palaikomi tvirti ir ilgalaikiai ryšiai, išlaikomų suaugusiųjų ir nepilnamečių vardu. Ši galimybė leidžia tokius prašymus nagrinėti bendrai. Kiekvieno asmens teisę prašyti tarptautinės apsaugos garantuoja tas faktas, kad jei prašytojas iki nustatyto prašymų pateikimo termino nepateiks prašymo sutuoktinio, partnerio, išlaikomo suaugusiojo ar nepilnamečio vardu, sutuoktinis ar partneris tai galės padaryti savo vardu, o išlaikomam suaugusiajam ar nepilnamečiui turės padėti sprendžiančioji institucija. Tačiau jei atskiras prašymas yra nepagrįstas, jį reikia laikyti nepriimtinu;
- (29) siekiant užtikrinti, kad nelydimi nepilnamečiai turėtų veiksmingą galimybę pasinaudoti procedūra, jiems visada reikia skirti globėją. Globėjas turi būti asmuo arba organizacijos atstovas, paskirtas procedūros metu padėti ir patarti nepilnamečiui, kad būtų apsaugoti vaiko interesai ir bendra gerovė. Kai būtina, globėjas turi naudotis veiksmu nepilnamečio vardu. Siekiant užtikrinti veiksmingą pagalbą nelydimiems nepilnamečiams, globėjų atsakomybei neturi būti skiriamas neproporcingai didelis nelydimų nepilnamečių skaičius vienu metu. Valstybės narės turi paskirti subjektus arba asmenis, atsakingus už paramą savo užduotis vykdantiems globėjams, jų priežiūrą ir stebėseną. Nelydimas nepilnametis turi pateikti prašymą savo vardu arba per globėją. Siekiant užtikrinti nelydimo nepilnamečio teises ir procesines garantijas, laiko terminas jo prašymo pateikimui turi būti skaičiuojamas nuo globėjo paskyrimo ir susitikimo su juo. Jei globėjas nepateiks prašymo per nustatytą terminą, nelydimam nepilnamečiui turi būti suteikta galimybė pateikti prašymą savo vardu padedant sprendžiančiajai institucijai. Tai, kad nelydimas nepilnametis nusprendė pateikti prašymą savo vardu, neturi kliudyti tam, kad jam būtų paskirtas globėjas;
- (30) siekiant užtikrinti prašytojų teises, sprendimai dėl visų tarptautinės apsaugos prašymų turi būti priimami remiantis faktais, objektyviai, nešališkai ir individualiai po išsamaus nagrinėjimo, kuriame atsižvelgiama į visą prašytojo pateiktą informaciją ir konkrečias prašytojo aplinkybes. Siekiant užtikrinti kruopštų prašymo nagrinėjimą, sprendžiančioji institucija turi atsižvelgti į aktualią, tikslią ir atnaujintą informaciją, susijusią su padėtimi prašytojo kilmės šalyje, gautą iš Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros ir kitų šaltinių, tokių kaip Jungtinių Tautų vyriausiasis pabėgėlių reikalų

komisaras. Sprendžiančioji institucija taip pat turi atsižvelgti į visą aktualią bendrą kilmės šalies informacijos analizę, parengtą Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros. Bet koks procedūros užbaigimo atidėjimas turi visiškai atitikti valstybių narių įsipareigojimus pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas) ir teisę į gerą administravimą, nedarant poveikio procedūros veiksmingumui ir teisingumui pagal šį reglamentą;

- (31) siekiant užtikrinti prašytojo teises, sprendimas dėl jo prašymo turi būti pateikiamas raštu. Jei sprendimu tarptautinė apsauga nesuteikiama, prašytojui reikia nurodyti sprendimo priežastis ir suteikti informaciją apie sprendimo pasekmes bei sprendimo apskundimo būdą. Nedarant poveikio prašytojo teisei likti ir negražinimo principui, į tokį sprendimą galima įtraukti arba kartu su juo priimti sprendimą dėl gražinimo, išduotą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/115/EB 6 straipsnį²⁷;
- (32) būtina, kad sprendimus dėl tarptautinės apsaugos prašymų priimtų institucijos, kurių darbuotojai turi atitinkamų žinių ir išėjo reikiamus tarptautinės apsaugos srities mokymus, ir kurios savo veiklą vykdytų deramai gerbdamos taikomus etikos principus. Tai turi galioti kitų valstybių narių institucijų darbuotojams ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros siunčiamiems ekspertams, atsiųstiems padėti valstybės narės sprendžiančiajai institucijai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus;
- (33) nedarant poveikio tinkamam ir išsamiam tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimui, ir valstybės narės, ir prašytojai yra suinteresuoti, kad sprendimas būtų priimtas kiek įmanoma greičiau. Reikia nustatyti maksimalius laiko terminus administracinei procedūrai ir pirmo laipsnio skundo teikimui, kad tarptautinės apsaugos procedūra būtų racionalizuota. Tokiu būdu prašytojai visose valstybėse narėse galės gauti sprendimą dėl savo prašymo trumpiausiu įmanomu laiku, taip užtikrinant procedūros greitumą ir veiksmingumą;
- (34) siekdamas tam tikrais atvejais sutrumpinti bendrą procedūros trukmę, valstybės narės turėtų turėti lankstumo atsižvelgdamos į savo nacionalines reikmes teikti pirmenybę bet kurio prašymo nagrinėjimui kitų, anksčiau pateiktų prašymų atžvilgiu, nenukrypdomas nuo įprastai taikomų procesinių terminų, principų ir garantijų;
- (35) prieš nustatant atsakingą valstybę narę pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas)²⁸, pirmoji valstybė narė, kurioje buvo pateiktas prašymas, turi nagrinėti jo priimtinumą, kai šalis, kuri nėra valstybė narė, laikoma prašytojo pirmąja prieglobsčio šalimi arba saugia trečiąja šalimi. Be to, prašymas turi būti laikomas nepriimtinu, jei tai paskesnis prašymas be naujos reikšmingos informacijos ar duomenų arba jei atskiras sutuoktinio, partnerio, išlaikomo suaugusiojo arba nepilnamečio prašymas nelaikomas pagrįstu;
- (36) pirmosios prieglobsčio šalies koncepcija, kaip nepriimtumo pagrindas, turi būti taikoma, kai galima pagrįstai manyti, kad apsaugą pagal pagrindinius Ženevos konvencijos standartus suteiks kita šalis arba prašytojui bus suteikta pakankama apsauga toje šalyje. Visų pirma, valstybės narės neturėtų nagrinėti prašymo iš esmės, jei pabėgėlio statusą ar kitokią pakankamą apsaugą prašytojui suteikė pirmoji prieglobsčio šalis. Valstybės narės šiuo pagrindu gali veikti tik įsitikinusios (įskaitant, kai būtina ar tikslinga, iš atitinkamos trečiosios šalies gautas garantijas), kad prašytojas toje šalyje naudojosi ir toliau naudosis apsauga pagal Ženevos konvenciją

²⁷ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių gražinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98).

²⁸ OL L [...], [...], p. [...].

ar kitu būdu naudojosi ir toliau naudosis pakankama apsauga, ypač kalbant apie teisę į teisėtą gyvenamąją vietą, tinkamą galimybę įsidarbinti, naudotis priėmimo įstaigomis, sveikatos priežiūros ir švietimo sistema ir apie teisę į šeimos susijungimą pagal tarptautinius žmogaus teisių standartus;

- (37) saugios trečiosios šalies koncepcija, kaip nepriimtino pagrindas, turi būti taikoma, jei galima pagrįstai tikėtis, kad prašytojas dėl ryšių su trečiąja šalimi, įskaitant tą, per kurią jis atvyko tranzitu, gali prašyti pagalbos toje šalyje ir yra pagrindas laikyti, kad prašytojas bus įleistas arba pakartotinai įleistas į tą šalį. Valstybės narės šiuo pagrindu gali veikti tik įsitikinusios (įskaitant, kai būtina ar tikslinga, iš atitinkamos trečiosios šalies gautas garantijas), kad prašytojas turės galimybę toje šalyje gauti apsaugą pagal pagrindinius Ženevos konvencijos standartus arba naudosis pakankama apsauga, ypač kalbant apie teisę į teisėtą gyvenamąją vietą, tinkamą galimybę įsidarbinti, naudotis priėmimo įstaigomis, sveikatos priežiūros ir švietimo sistema ir apie teisę į šeimos susijungimą pagal tarptautinius žmogaus teisių standartus;
- (38) tarptautinės apsaugos prašymą nagrinėti iš esmės reikia nustatant, ar prašytojas priskiriamas prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas). Nagrinėti iš esmės nereikia, jei prašymas pagal šį reglamentą turi būti pripažintas nepriimtinu. Tačiau jei iš *prima facie* įvertinimo aišku, kad prašymą reikia atmesti kaip akivaizdžiai nepagrįstą, prašymą galima atmesti šiuo pagrindu nenagrinėjant jo priimtino;
- (39) prašymo nagrinėjimas turi būti paspartintas ir baigtas per ne ilgesnį nei dviejų mėnesių laikotarpį tais atvejais, kai prašymas yra akivaizdžiai nepagrįstas, nes tai piktnaudžiaujamojo pobūdžio prašymas, įskaitant atvejus, kai prašytojas atvyko iš saugios kilmės šalies arba prašymą teikia tik siekdamas atidėti arba grąžinimo sprendimo vykdymą arba jam sutrukdyti arba jei kyla didelių problemų dėl nacionalinio saugumo ar visuomenės interesų, jei prašytojas neprašė tarptautinės apsaugos pirmo atvykimo valstybėje narėje arba valstybėje narėje, kuri yra jo teisėta gyvenamoji vieta, arba jei prašytojas, kurio prašymas nagrinėjamas ir kuris pateikė prašymą kitoje valstybėje narėje arba kuris yra kitos valstybės narės teritorijoje be teisę gyventi patvirtinančio dokumento, yra grąžinamas pagal Dublino reglamentą. Pastaruoju atveju prašymo nagrinėjimas neturi būti paspartintas, jei prašytojas gali pagrįstai motyvuoti išvykimą į kitą valstybę narę be leidimo, prašymo pateikimą kitoje valstybėje narėje ar tai, kad buvo kitaip nepasiekiamas kompetentingoms institucijoms, pavyzdžiui, tuo, kad nebuvo tinkamai ir laiku informuotas apie savo pareigas. Be to, paspartinto nagrinėjimo procedūra nelydimiems nepilnamečiams gali būti taikoma tik šiame reglamente nustatytais ribotomis aplinkybėmis;
- (40) daugeliu atvejų tarptautinės apsaugos prašoma valstybės narės pasienyje arba tranzito zonoje prieš priimant sprendimą dėl prašytojo įleidimo. Valstybės narės turi sugebėti užtikrinti priimtino tikrinimo arba nagrinėjimo iš esmės procedūrą, kuri suteiktų galimybę priimti sprendimus dėl tokių prašymų tose vietovėse aiškiai apibrėžtomis aplinkybėmis. Pasienio procedūra turi trukti ne ilgiau nei keturias savaites, o po to laikotarpio prašytojui turi būti suteiktas leidimas atvykti į valstybės narės teritoriją. Tik jei neproporcingai didelis prašytojų skaičius pateikia prašymus pasienyje arba tranzito zonoje, pasienio procedūrą galima atlikti netoli sienos ar tranzito zonos esančiose vietovėse. Pasienio procedūra nelydimiems nepilnamečiams gali būti taikoma tik šiame reglamente nustatytais ribotomis aplinkybėmis;
- (41) viešosios tvarkos sąvoka gali, *inter alia*, apimti teistumą už sunkaus nusikaltimo įvykdymą;

- (42) prašytojui, kuris atvyko neturėdamas dokumentų arba naudojosi padirbtais dokumentais, dėl to neturi būti automatiškai taikomos paspartinto nagrinėjimo ar pasienio procedūros, jeigu jis gali nurodyti rimtą priežastį;
- (43) jei prašytojas aiškiai atsiima prašymą savo iniciatyva arba nesilaiko iš šio reglamento, Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas) arba Direktyvos XXX/XXX/ES (Priėmimo sąlygų direktyva) kylančių įsipareigojimų ir tokiu būdu numanoma atsiima savo prašymą, prašymas toliau nenagrinėjamas ir turi būti atmestas kaip aiškiai atsiimtas arba kaip prašymas, kurio atsisakyta, o bet koks kitas po šio sprendimo to paties prašytojo valstybėse narėse vėliau pateiktas prašymas turi būti laikomas paskesniu prašymu. Tačiau numanomas atsiėmimas negali vykti automatiškai, bet prašytojui reikia suteikti galimybę atvykti į sprendžiančiąją instituciją ir įrodyti, kad šių įpareigojimų nevykdė dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių;
- (44) jei prašytojas pateikia paskesnį prašymą nepateikdamas naujų įrodymų ar duomenų, kurie reikšmingai padidintų jo priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų tikimybę arba kurie būtų susiję su priežastimis, dėl kurių ankstesnis prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas, šiam paskesniai prašymui nauja išsamaus nagrinėjimo procedūra neturi būti taikoma. Tokiais atvejais prašymai po pirminio nagrinėjimo turi būti atmetami kaip nepriimtini arba akivaizdžiai nepagrįsti, jei prašymas taip akivaizdžiai neturi pagrindo arba yra piktnaudžiaujamojo pobūdžio, kad nėra realios tikimybės, kad jis bus sėkmingas, pagal *res judicata* principą. Pirminis nagrinėjimas atliekamas remiantis raštu pateiktais dokumentais ir asmeniniu pokalbiu, tačiau be asmeninio pokalbio galima apsieiti tais atvejais, kai iš raštu pateiktų dokumentų aišku, kad prašyme nepateikiama reikšmingos naujos informacijos ar duomenų arba kad jis akivaizdžiai neturi pagrindo ir nėra realios tikimybės, kad prašymas bus sėkmingas. Paskesnių prašymų atveju galima daryti išimtis dėl asmens teisės likti valstybės narės teritorijoje po paskesnio prašymo atmetimo kaip nepriimtino ar nepagrįsto arba (antro ir kitų paskesnių prašymų atveju) kai tik prašymas buvo pateiktas bet kurioje valstybėje narėje po galutinio sprendimo, kuriuo ankstesnis paskesnis prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas, nepagrįstas arba akivaizdžiai nepagrįstas;
- (45) vienas iš svarbiausių tarptautinės apsaugos prašymo pagrįstumo kriterijų – prašytojo saugumas jo kilmės šalyje. Atsižvelgiant į faktą, kad Reglamentu (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas) siekiama aukštesnio suderinimo laipsnio priskiriant trečiųjų šalių piliečius ir asmenis be pilietybės prie tarptautinės apsaugos gavėjų, šiuo reglamentu nustatomi bendri trečiųjų šalių priskyrimo prie saugių kilmės šalių kriterijai ir, atsižvelgiant į poreikį sustiprinti saugios kilmės šalies koncepcijos, kaip veiksmingos priemonės, padedančios sparčiai išnagrinėti tikėtinais nepagrįstus prašymus, taikymą, šiuo reglamentu nustatomas ES bendras saugių kilmės šalių sąrašas;
- (46) tai, kad trečioji šalis įtraukta į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, negali suteikti absoliučios saugumo garantijos tos šalies piliečiams, todėl nepanaikina poreikio deramai išnagrinėti kiekvieną tarptautinės apsaugos prašymą. Dėl paties priskyrimui būtino įvertinimo pobūdžio galima atsižvelgti tik į tos šalies bendras, civilines, teisines ir politines aplinkybes bei į tai, ar persekiojimo, kankinimo, nežmoniško ar žeminamo elgesio ar baudimo vykdytojams, juos toje šalyje pripažinus atsakingais už šiuos veiksmus, praktiškai yra taikomos sankcijos. Dėl šios priežasties, jei prašytojas įrodo, kad yra rimtų priežasčių manyti, jog tai nėra saugi šalis jo konkrečiomis aplinkybėmis, tos šalies priskyrimas prie saugių šalių nebegali būti laikomas reikšmingu jo atveju;

- (47) kalbant apie šalių priskyrimą prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu, šiuo reglamentu toks priskyrimas numatomas. Trečiosios šalys prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu turi būti priskirtos iš dalies keičiant šį reglamentą, remiantis šiame reglamente nustatytais sąlygomis ir atlikus išsamų, įrodymais grįstą įvertinimą, apimančią esminį tyrimą ir plačias konsultacijas su valstybėmis narėmis bei suinteresuotaisiais subjektais;
- (48) ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo ir ES bendro saugių trečiųjų šalių sąrašo sukūrimas turės panaikinti kai kuriuos valstybių narių nacionaliniuose saugių šalių sąrašuose esančius skirtumus. Nors valstybėms narėms turi būti palikta teisė taikyti ar priimti teisės aktus, leidžiančius prie saugių šalių nacionaliniu lygmeniu priskirti ir kitas trečiąsias šalis, nepriskirtas prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygmeniu arba neįtrauktas į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, tokio bendro priskyrimo ar sąrašo sudarymas turi užtikrinti, kad visos valstybės narės koncepciją vienodai taikys prašytojų, kurių kilmės šalys yra bendrame sąraše arba kurie turi ryšių su saugia trečiaja šalimi, atžvilgiu. Tai padės suvienodinti procedūrų taikymą ir tokiu būdu taip pat atgrasyti tarptautinės apsaugos prašytojus nuo antrinio judėjimo. Dėl šios priežasties per penkerius metus nuo šio reglamento įsigaliojimo turėtų nebeklikti galimybės naudoti nacionalinius sąrašus ar priskyrimą;
- (49) Komisija, padedant Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrai, turi reguliariai peržiūrėti padėtį trečiojoje šalyje, priskirtose prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygmeniu arba tose, kurios įtrauktos į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą. Staiga pablogėjus padėčiai tokioje trečiojoje šalyje, Komisijai reikalinga galimybė deleguotuoju aktu ribotam laikotarpiui sustabdyti šios trečiosios šalies priskyrimą prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygmeniu arba šios trečiosios šalies įrašymą į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį. Be to, tokiu atveju per 3 mėnesius nuo trečiąją šalį suspenduojančio deleguotojo akto priėmimo Komisija turi pasiūlyti pakeitimą, kuriuo ši trečioji šalis nebūtų priskiriama prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygmeniu arba ši trečioji šalis būtų pašalinta iš ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo;
- (50) šio pagrįsto įvertinimo tikslu Komisija turi atsižvelgti į įvairius turimus informacijos šaltinius, įskaitant visų pirma Europos Tarybos šalimis kandidatėmis paskelbtų trečiųjų šalių metinės pažangos ataskaitas, reguliarias Europos išorės veiksmų tarnybos ataskaitas, informaciją iš valstybių narių, Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro, Europos Tarybos ir kitų atitinkamų tarptautinių organizacijų. Komisija privalo turėti galimybę šešiems mėnesiams pratęsti trečiosios šalies priskyrimą prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygmeniu arba trečiosios šalies įrašymą į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą sustabdymą su galimybe vieną kartą pakartoti tą pratęsimą. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (51) kai deleguotasis aktas ir jo pratęsimas baigs galioti, o naujas deleguotasis aktas nebus priimtas, trečiosios šalies priskyrimas prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygmeniu arba trečiosios šalies įrašymas į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą ilgiau nebebus stabdomas. Tai nedaro poveikio jokiame pasiūlytam pakeitimui dėl trečiosios šalies išbraukimo iš šių sąrašų;

- (52) Komisija su Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros pagalba turi reguliariai peržiūrėti padėtį trečiosiose šalyse, kurios buvo išbrauktos iš ES bendro saugių kilmės šalių arba saugių trečiųjų šalių sąrašo, įskaitant atvejus, kai valstybė narė informuoja Komisiją, kad remdamasi pagrįstu įvertinimu ji mano, jog po padėties šioje trečiojoje šalyje pokyčių šalis vėl atitinka šiame reglamente nustatytas priskyrimo prie saugių šalių sąlygas. Tokiu atveju valstybė narė nacionaliniu lygmeniu priskirti šią trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių arba saugių trečiųjų šalių gali tik jei Komisija neprieštarauja tokiam priskyrimui. Jei Komisija laiko, kad šios sąlygos įvykdytos, ji gali pasiūlyti priskyrimo prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygmeniu arba prie ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo pakeitimą, kad būtų įtraukta ši trečioji šalis;
- (53) kalbant apie saugias kilmės šalis, po 2015 m. liepos 20 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdžio, kuriame valstybės narės sutarė, kad prioriteto tvarka visos valstybės narės turėtų įvertinti, ar Vakarų Balkanų šalys yra saugios, išvadų Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra 2015 m. rugsėjo 2 d. surengė valstybių narių ekspertų lygmens posėdį, kuriame iš esmės susitarta, kad Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Kosovas*²⁹, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Juodkalnija ir Serbija turėtų būti laikomos saugiomis kilmės šalimis, kaip apibrėžta šiame reglamente;
- (54) remiantis įvairiais informacijos šaltiniais, visų pirma Europos išorės veiksmų tarnybos ataskaitomis ir duomenimis iš valstybių narių, Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro, Europos Tarybos ir kitų susijusių tarptautinių organizacijų, laikoma, kad tam tikros trečiosios šalys atitinka saugių kilmės šalių kriterijus;
- (55) Albanijoje teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas pažeidimų nustatė keturiuose iš 150 prašymų. Nėra žinoma apie jokių savo piliečių perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo į trečiąsias šalis, kur, *inter alia*, egzistuoja rimta grėsmė, kad jiems bus taikoma mirties bausmė, kankinimas, persekiojimas arba kitoks nežmoniškas ar žeminantis elgesys ar baudimas, arba kur dėl rasės, tikėjimo, tautybės, lytinės orientacijos, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politiniam judėjimui iškils pavojus jų gyvybei ar laisvei arba egzistuoja didelė perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo iš ten į kitą trečiąją šalį grėsmė, atvejus. Valstybių narių nuomone, 7,8 proc. (1040) Albanijos piliečių 2014 m. pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Albaniją prie saugių kilmės šalių priskiria bent aštuonios valstybės narės. Albanijai Europos Vadovų Taryba yra suteikusi šalies kandidatės statusą. Priskyrimo metu Albanija įvertinta kaip atitinkanti 1993 m. birželio 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos Kopenhagoje nustatytus kriterijus, susijusius su demokratija, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą užtikrinančių institucijų stabilumu – kad taptų nare, Albanija privalės ir toliau laikytis šių kriterijų, atsižvelgdama į metinėje pažangos ataskaitoje pateiktas rekomendacijas;
- (56) Bosnijos ir Hercegovinos Konstitucija yra šios šalies tautų įgaliojimų pasiskirstymo pagrindas. Teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė

²⁹

* Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/99 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

pažeidimų penkiuose iš 1196 prašymų. Nėra žinoma apie jokių savo piliečių perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo į trečiąsias šalis, kur, *inter alia*, egzistuoja rimta grėsmė, kad jiems bus taikoma mirties bausmė, kankinimas, persekiojimas arba kitoks nežmoniškas ar žeminantis elgesys ar baudimas, arba kur dėl rasės, tikėjimo, tautybės, lytinės orientacijos, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politiniam judėjimui iškils pavojus jų gyvybei ar laisvei arba egzistuoja didelė perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo iš ten į kitą trečiąją šalį grėsmė, atvejus. Valstybių narių nuomone, 2014 m. 4,6 proc. (330) Bosnijos ir Hercegovinos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Bosniją ir Hercegoviną prie saugių kilmės šalių priskiria bent devynios valstybės narės;

- (57) buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia pagrindiniai materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių srities sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė pažeidimų šešiuose iš 502 prašymų. Nėra žinoma apie jokių savo piliečių perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo į trečiąsias šalis, kur, *inter alia*, egzistuoja rimta grėsmė, kad jiems bus taikoma mirties bausmė, kankinimas, persekiojimas arba kitoks nežmoniškas ar žeminantis elgesys ar baudimas, arba kur dėl rasės, tikėjimo, tautybės, lytinės orientacijos, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politiniam judėjimui iškils pavojus jų gyvybei ar laisvei arba egzistuoja didelė perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo iš ten į kitą trečiąją šalį grėsmė, atvejus. Valstybių narių nuomone, 2014 m. 0,9 proc. (70) buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Buvusiąją Jugoslavijos Respubliką Makedoniją prie saugių kilmės šalių priskiria bent septynios valstybės narės. Europos Vadovų Taryba yra suteikusi buvusiąjai Jugoslavijos Respublikai Makedonijai šalies kandidatės statusą. Šio suteikimo metu įvertinta, kad buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija įvykdė 1993 m. birželio 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos Kopenhagoje nustatytus kriterijus, susijusius su demokratija, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą užtikrinančių institucijų stabilumu. Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija turės tęsti šių kriterijų įgyvendinimą, kad taptų nare, pagal metinės pažangos ataskaitos rekomendacijas;
- (58) Kosove* teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse. Kosovas* nėra prisijungęs prie susijusių tarptautinių žmogaus teisių dokumentų, kaip antai Europos žmogaus teisių konvencijos, nes nėra tarptautinio konsensuso dėl jo kaip suverenos valstybės statuso. Nėra žinoma apie jokių savo piliečių perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo į trečiąsias šalis, kur, *inter alia*, egzistuoja rimta grėsmė, kad jiems bus taikoma mirties bausmė, kankinimas, persekiojimas arba kitoks nežmoniškas ar žeminantis elgesys ar baudimas, arba kur dėl rasės, tikėjimo, tautybės, lytinės orientacijos, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politiniam judėjimui iškils pavojus jų gyvybei ar laisvei arba egzistuoja didelė perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo iš ten į kitą trečiąją šalį grėsmė, atvejus. Valstybių narių nuomone, 2014 m. 6,3 proc. (830) Kosovo* piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Kosovą* prie saugių kilmės šalių priskiria bent šešios valstybės narės;
- (59) šiuo reglamentu nedaromas poveikis valstybių narių pozicijoms dėl Kosovo statuso, dėl kurių bus nuspręsta pagal jų nacionalinę praktiką ir tarptautinę teisę; Be to, nė vienas iš šiame reglamente vartojamų terminų, formuluočių arba apibrėžčių nereiškia, kad Sąjunga pripažįsta Kosovą kaip nepriklausomą valstybę arba kad atskiros

valstybės narės pripažįsta tokį Kosovo statusą, jei anksčiau to nėra padariusios. Visų pirma termino „šalis“ vartojimas nereiškia valstybingumo pripažinimo;

- (60) Juodkalnijoje teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas pažeidimų nustatė viename iš 447 prašymų. Nėra žinoma apie jokių savo piliečių perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo į trečiąsias šalis, kur, *inter alia*, egzistuoja rimta grėsmė, kad jiems bus taikoma mirties bausmė, kankinimas, persekiojimas arba kitoks nežmoniškas ar žeminantis elgesys ar baudimas, arba kur dėl rasės, tikėjimo, tautybės, lytinės orientacijos, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politiniam judėjimui iškils pavojus jų gyvybei ar laisvei arba egzistuoja didelė perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo iš ten į kitą trečiąją šalį grėsmė, atvejus. Valstybių narių nuomone, 2014 m. 3,0 proc. (40) Juodkalnijos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Juodkalniją prie saugių kilmės šalių priskiria bent devynios valstybės narės. Europos Vadovų Taryba yra suteikusi Juodkalnijai šalies kandidatės statusą. Šio suteikimo metu įvertinta, kad Juodkalnija įvykdė 1993 m. birželio 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos Kopenhagoje nustatytus kriterijus, susijusius su demokratija, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą užtikrinančių institucijų stabilumu. Juodkalnija turės tęsti šių kriterijų įgyvendinimą, kad taptų nare, pagal metinės pažangos ataskaitos rekomendacijas;
- (61) kalbant apie Serbiją, Konstitucija yra mažumos grupių savivaldos švietimo, kalbų, informacijos ir kultūros srityse pagrindas. Teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė pažeidimų šešiolikoje iš 11 490 prašymų. Nėra žinoma apie jokių savo piliečių perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo į trečiąsias šalis, kur, *inter alia*, egzistuoja rimta grėsmė, kad jiems bus taikoma mirties bausmė, kankinimas, persekiojimas arba kitoks nežmoniškas ar žeminantis elgesys ar baudimas, arba kur dėl rasės, tikėjimo, tautybės, lytinės orientacijos, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politiniam judėjimui iškils pavojus jų gyvybei ar laisvei arba egzistuoja didelė perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo iš ten į kitą trečiąją šalį grėsmė, atvejus. Valstybių narių nuomone, 2014 m. pagrįsti buvo 1,8 proc. (400) Serbijos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų. Serbiją prie saugių kilmės šalių priskiria bent devynios valstybės narės. Europos Vadovų Taryba yra suteikusi Serbijai šalies kandidatės statusą. Šio suteikimo metu įvertinta, kad Serbija įvykdė 1993 m. birželio 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos Kopenhagoje nustatytus kriterijus, susijusius su demokratija, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą užtikrinančių institucijų stabilumu. Serbija turės tęsti šių kriterijų įgyvendinimą, kad taptų nare, pagal metinės pažangos ataskaitos rekomendacijas;
- (62) Turkijoje teisinį pagrindą apsaugai nuo persekiojimo ir netinkamo elgesio tinkamai suteikia materialinės bei proceso teisės aktai žmogaus teisių ir kovos su diskriminacija srityse, įskaitant visas svarbiausias tarptautines žmogaus teisių sutartis, prie kurių šalis yra prisijungusi. 2014 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė pažeidimų 94 iš 2 899 prašymų. Nėra žinoma apie jokių savo piliečių perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo į trečiąsias šalis, kur, *inter alia*, egzistuoja rimta grėsmė, kad jiems bus taikoma mirties bausmė, kankinimas, persekiojimas arba kitoks nežmoniškas ar žeminantis elgesys ar baudimas, arba kur dėl rasės, tikėjimo, tautybės,

lytinės orientacijos, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politiniam judėjimui iškilus pavojus jų gyvybei ar laisvei arba egzistuoja didelė perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo iš ten į kitą trečiąją šalį grėsmė, atvejus. Valstybių narių nuomone, 2014 m. 23,1 proc. (310) Turkijos piliečių pateiktų prieglobsčio prašymų buvo pagrįsti. Turkiją prie saugių kilmės šalių priskiria viena valstybė narė. Europos Vadovų Taryba yra suteikusi Turkijai šalies kandidatės statusą. Tuo metu Turkija įvertinta kaip pakankamai atitinkanti 1993 m. birželio 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos Kopenhagoje nustatytus kriterijus, susijusius su demokratija, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą užtikrinančių institucijų stabilumu – kad taptų nare, Turkija privalės ir toliau laikytis šių kriterijų, atsižvelgdama į metinėje pažangos ataskaitoje pateiktas rekomendacijas;

- (63) kalbant apie pabėgėlio ar papildomos apsaugos statuso panaikinimą ir ypač atsižvelgiant į reguliarias statuso peržiūras, atliekamas pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas), valstybės narės turi užtikrinti, kad tarptautine apsauga besinaudojantys asmenys būtų deramai informuoti apie galimą jų statuso persvarstymą ir jiems suteikta galimybė per pagrįstą laikotarpį pateikti savo požiūrį raštu pateikiamų dokumentų forma ir asmeninio pokalbio metu prieš institucijoms priimant motyvuotą sprendimą panaikinti jų statusą;
- (64) dėl tarptautinės apsaugos prašymų priimtiems sprendimams, įskaitant sprendimus prašymo aiškaus ar numanomo atsiėmimo atveju ir sprendimus dėl pabėgėlio arba papildomos apsaugos statuso panaikinimo, turi būti taikoma teisė į veiksmingą teisinę gynybą teisme, laikantis visų Chartijos 47 straipsnyje nustatytų reikalavimų ir sąlygų. Siekiant užtikrinti procedūros veiksmingumą, prašytojas turi pateikti savo prašymą per nustatytą terminą. Kad prašytojas sugebėtų laikytis šių terminų ir siekiant užtikrinti veiksmingą galimybę pasinaudoti teismine kontrole, jam turėtų padėti vertėjas žodžiu ir turėtų būti suteikta teisė į nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą;
- (65) kad prašytojas galėtų pasinaudoti savo teise į veiksmingą teisinę gynybą, jam reikia leisti likti valstybės narės teritorijoje, kol baigsis pirmo laipsnio skundo pateikimo terminas, o kai šia teise per nustatytą terminą pasinaudojama – laukiant teisės gynimo priemonės rezultato. Skundo stabdomasis poveikis yra neautomatinis tik šiame reglamente nustatytais ribotais atvejais ir kai prašytojui reikės prašyti teismo sustabdyti grąžinimo sprendimo vykdymą arba teismas tai atliks savo iniciatyva. Jei teisė į teisinę gynybą su automatinio stabdymo poveikiu yra ribojama, prašytojo teisės į gynybą turi būti tinkamai garantuotos suteikiant jam reikiamą vertimo žodžiu paslaugą ir teisinę pagalbą bei duodant prašytojui pakankamai laiko prašymui į teismą paruošti ir pateikti. Be to, šioje sistemoje teismas privalo turėti galimybę išnagrinėti sprendimo, kuriuo atsisakoma suteikti tarptautinę apsaugą, faktinius ir teisinius aspektus. Prašytojui turi būti leista likti teritorijoje, kol sulauks procedūros, kuria nustatoma, ar jis galės likti, rezultato. Tačiau šis sprendimas turi būti priimtas per vieną mėnesį;
- (66) atsižvelgiant į lygiaverčio prašymų tvarkymo ir veiksmingos bendros tarptautinės apsaugos procedūros poreikį, laiko terminus reikia nustatyti ne tik administracinei procedūrai, bet ir apskundimo etapui, bent tiek, kiek tai susiję su pirmo laipsnio skundu. Tai neturi daryti poveikio tinkamam ir išsamiam skundo nagrinėjimui, todėl reikia išlaikyti lankstumą atvejams su sudėtingomis faktinėmis arba teisinėmis aplinkybėmis;

- (67) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 72 straipsnį šiuo reglamentu nedaromas poveikis valstybių narių pareigų, susijusių su teisėtuvarkos ir vidaus saugumo užtikrinimu, vykdymui;
- (68) asmens duomenų tvarkymui, kurį valstybės narės vykdo įgyvendindamos šį reglamentą, taikomas 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)³⁰;
- (69) bet koks Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros pagal šį reglamentą atliekamas asmens duomenų tvarkymas turi vykti laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 45/2001³¹, taip pat Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (ES prieglobsčio agentūros reglamentas)³², visų pirma laikantis būtinumo ir proporcingumo principų;
- (70) visi tarptautinės apsaugos prašymo registravimo ir pateikimo bei asmeninio pokalbio metu sukaupti asmens duomenys turi būti laikomi prašytojo bylos dalimi ir saugomi tam tikrą metų skaičių, kadangi tarptautinės apsaugos vienoje valstybėje narėje prašantis trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės gali vėlesniais metais bandyti prašyti tarptautinės apsaugos kitoje valstybėje narėje arba gali teikti paskesnius prašymus toje pačioje arba kitoje valstybėje narėje. Kadangi dauguma Sąjungoje kelerius metus praleidusių trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės po dešimties metų nuo tarptautinės apsaugos suteikimo bus įgiję nuolatinio gyventojų statusą arba net valstybės narės pilietybę, tą laikotarpį reikia laikyti būtinu asmens duomenų, įskaitant pirštų atspaudus ir veido atvaizdus, saugojimo laikotarpiu;
- (71) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, visų pirma dėl informacijos, dokumentų teikimo prašytojams ir priemonių, susijusių su prašytojais, įskaitant nepilnamečius, kuriems reikalingos specialios procesinės garantijos, Komisijai turi būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turi būti naudojamosi pagal 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011³³, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai;
- (72) siekiant reaguoti į staigius padėties trečiojoje šalyje, Sąjungos lygmeniu priskirtoje prie saugių trečiųjų šalių arba įtrauktoje į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, pablogėjimus, Komisijai turi būti deleguotas įgaliojimas priimti aktus pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį dėl tos trečiosios šalies priskyrimo prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu arba įtraukimo į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą sustabdymo šešių mėnesių laikotarpiui, jei remdamasi pagrįstu įvertinimu Komisija laikys, kad nebetenkinamos šiame reglamente nustatytos sąlygos. Itin svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija deramai konsultuotųsi, be kita ko, su ekspertais, ir kad tos konsultacijos vyktų vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Visų pirma

³⁰ OL C 119, 2016 5 4, p. 1.

³¹ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).

³² OL L [...], [...], p. [...].

³³ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti rengiant deleguotuosius aktus, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, rengiančių deleguotuosius aktus, posėdžiuose;

- (73) šis reglamentas netaikomas procedūroms tarp valstybių narių, reglamentuotoms Reglamentu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas);
- (74) šis reglamentas turi būti taikomas prašytojų, kuriems taikomas Reglamentas (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas), atžvilgiu, papildant to reglamento nuostatas ir nedarant joms poveikio;
- (75) šio reglamento taikymas turėtų būti reguliariai tam tikrais laikotarpiais įvertinamas;
- (76) kadangi šio reglamento tikslo, tai yra, nustatyti bendrą tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo procedūrą, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl šio reglamento masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (77) [pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį šios valstybės narės pranešė pageidaujančios dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą]

ARBA

[pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, šios valstybės narės nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra joms privalomas ar taikomas]

ARBA

[(XX) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Jungtinė Karalystė nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;

pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį Airija ([data] raštu) pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą]

ARBA

[(XX) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį, Jungtinė Karalystė ([data] raštu) pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą;

pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas];

- (78) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;
- (79) šiame reglamente laikomasi pagrindinių teisių ir principų, visų pirmą jų, kurios pripažintos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Šiuo reglamentu visų pirma siekiama užtikrinti visišką pagarbą žmogaus orumui ir skatinti Chartijos 1, 4, 8, 18, 19, 21, 23, 24 ir 47 straipsnių taikymą,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatoma bendra Reglamente (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas) nurodytos tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarka.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas visiems tarptautinės apsaugos prašymams, pateiktiems valstybių narių teritorijoje, įskaitant valstybių narių išorinę sieną, teritorinius vandenius arba tranzito zonas, ir tarptautinės apsaugos panaikinimui.
2. Šis reglamentas netaikomas tarptautinės apsaugos prašymams, diplomatinio arba teritorinio prieglobsčio prašymams, kurie pateikiami valstybių narių atstovybėms.

3 straipsnis

Taikymo srities išplėtimas

Valstybės narės gali nuspręsti šį reglamentą taikyti prašymams dėl apsaugos, kuriai netaikomas Reglamentas (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas).

4 straipsnis

Apibrėžtys

1. Šiame reglamente vartojami terminai, apibrėžti Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas) 2 straipsnyje:
 - (a) Ženevos konvencija;
 - (b) pabėgėlis;
 - (c) papildomos apsaugos gavėjas;
 - (d) tarptautinė apsauga;
 - (e) pabėgėlio statusas;
 - (f) papildomos apsaugos statusas;
 - (g) nepilnametis;
 - (h) nelydimas nepilnametis.

2. Be 1 dalies, papildomai apibrėžiami šie terminai:

- (a) *tarptautinės apsaugos prašymas* arba *prašymas* – prašymas dėl valstybės narės apsaugos, pateiktas trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, kuris, kaip galima suprasti, siekia pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso;
- (b) *prašytojas* – tarptautinės apsaugos paprašęs trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, dėl kurio prašymo dar nėra priimtas galutinis sprendimas;
- (c) *prašytojas, kuriam reikia specialių procesinių garantijų* – prašytojas, kurio galimybės naudotis teisėmis ir vykdyti pareigas, numatytas šiame reglamente, yra ribotos dėl asmeninių aplinkybių;
- (d) *galutinis sprendimas* – sprendimas dėl to, ar pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas) pabėgėlio arba papildomos apsaugos statusas trečiosios šalies piliečiui ar asmeniui be pilietybės bus suteiktas, įskaitant sprendimą dėl prašymo atmetimo kaip nepriimtino arba sprendimą dėl prašymo atmetimo kaip aiškiai atsiimto arba kaip prašymo, kurio atsisakyta, kuriam atitinkamoje valstybėje narėje nebetaikoma apskundimo procedūra;
- (e) *sprendžiančioji institucija* – bet kokia pusiau teisminė arba administracinė institucija valstybėje narėje, atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą ir kompetentinga priimti pirmosios instancijos sprendimus;
- (f) *globėjas* – asmuo arba organizacija, paskirta padėti ir atstovauti nelydimam nepilnamečiui, kad gintų vaiko interesus ir bendrą gerovę šiame reglamente nustatytų procedūrų metu ir prireikus naudotųsi veiksnium nepilnamečio vardu;
- (g) *tarptautinės apsaugos panaikinimas* – sprendžiančiosios institucijos sprendimas atšaukti, nutraukti arba atsisakyti atnaujinti asmens pabėgėlio arba papildomos apsaugos statusą;
- (h) *likti valstybėje narėje* – likti valstybės narės, kurioje buvo paprašyta tarptautinės apsaugos arba kurioje prašymas yra nagrinėjamas, teritorijoje, įskaitant pasienį ir tranzito zonas;
- (i) *paskesnis prašymas* – vėlesnis tarptautinės apsaugos prašymas, pateiktas bet kurioje valstybėje narėje po galutinio sprendimo dėl ankstesnio prašymo priėmimo, įskaitant atvejus, kai prašymas buvo atmestas kaip aiškiai atsiimtas arba kaip prašymas, kurio atsisakyta, po jo numanomo atsiėmimo;
- (j) *atsakingoji valstybė narė* – valstybė narė, atsakinga už prašymo nagrinėjimą pagal reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas).

5 straipsnis

Atsakingos institucijos

1. Kiekviena valstybė narė paskiria sprendžiančiąją instituciją. Sprendžiančioji institucija vykdo tokius uždavinius:

- (a) tarptautinės apsaugos prašymų priėmimas, registravimas ir nagrinėjimas;
- (b) sprendimų priėmimas dėl tarptautinės apsaugos prašymų;

- (c) sprendimų priėmimas dėl asmens pabėgėlio arba papildomos apsaugos statuso atšaukimo, nutraukimo arba atsisakymo atnaujinti pagal reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas).
2. Kiekviena valstybė narė aprūpina sprendžiančiąją instituciją tinkamais ištekliais, įskaitant pakankamą kompetentingų darbuotojų skaičių, kad ši galėtų vykdyti savo užduotis pagal šį reglamentą. Šiuo tikslu kiekviena valstybė narė reguliariai vertina sprendžiančiosios institucijos poreikius, kad užtikrintų, jog ji bus visada pasirengusi veiksmingai tvarkyti tarptautinės apsaugos prašymus, ypač gaunant neproporcingai didelį vienu metu pateikiamų prašymų kiekį.
3. Toliau išvardytos institucijos yra atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymų priėmimą ir registravimą bei prašytojų informavimą, kur ir kaip pateikti prašymą dėl tarptautinės apsaugos:
- (a) sienų apsaugos tarnybos;
 - (b) policija;
 - (c) imigracijos institucijos;
 - (d) už sulaikymo įstaigas atsakingos institucijos.
- Valstybės narės šias funkcijas gali priskirti ir kitoms institucijoms.
4. Atsakingosios valstybės narės sprendžiančioji institucija dėl tarptautinės apsaugos prašymų priėmimo, registravimo ir nagrinėjimo gali gauti pagalbą iš:
- (a) kitos valstybės narės institucijų, kurioms ši valstybė narė priskyrė tarptautinės apsaugos prašymų priėmimo, registravimo arba nagrinėjimo funkciją;
 - (b) Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros atsiųstų ekspertų pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (ES Prieglobsčio agentūros reglamentas).
5. Valstybės narės užtikrina, kad sprendžiančiosios institucijos ar bet kokios kitos už tarptautinės apsaugos prašymų priėmimą ir registravimą pagal 3 dalį atsakingos institucijos darbuotojai turėtų atitinkamų žinių, išėtų reikiamus mokymus ir gautų reikiamus nurodymus, kad galėtų įvykdyti savo įsipareigojimus taikant šį reglamentą.

6 straipsnis

Konfidencialumo principas

1. Šį reglamentą taikančios institucijos privalo užtikrinti bet kokios informacijos, kurią jos gauna atlikdamos savo darbą, konfidencialumą.
2. Procedūros dėl tarptautinės apsaugos metu ir po galutinio sprendimo dėl prašymo priėmimo institucijos negali:
- (a) atskleisti informacijos dėl atskiro tarptautinės apsaugos prašymo arba to, kad tokios apsaugos yra prašoma, įtariamiesiems persekiotojams arba didelę žalą sukėlusiesiems subjektams;
 - (b) siekti gauti informacijos iš įtariamų persekiotojų arba didelę žalą sukėlusių subjektų tokiu būdu, kad šie subjektai būtų tiesiogiai informuoti, jog atitinkamas prašytojas prašo apsaugos, o prašytojui ar jo išlaikomiems asmenims kiltų fizinio susidorojimo grėsmė, arba tokia grėsmė kiltų jo šeimos narių, tebegyvenančių jo kilmės šalyje, laisvei ir saugumui.

II SKYRIUS

PAGRINDINIAI PRINCIPAI IR GARANTIJOS

I SKIRSNIS

PRAŠYTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS

7 straipsnis

Prašytojų pareigos

1. Prašytojas savo prašymą pateikia pirmoje atvykimo valstybėje narėje arba, jei jis teisėtai lankosi valstybėje narėje, savo prašymą pateikia toje valstybėje narėje, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas) 4 straipsnyje.
2. Prašytojas bendradarbiauja su atsakingosiomis institucijomis, kad jos galėtų nustatyti jo tapatybę bei užregistruoti prašymą, sudaryti galimybę jį pateikti ir jį išnagrinėti:
 - (a) pateikdamas 27 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a ir b punktuose nurodytus duomenis;
 - (b) pateikdamas pirštų atspaudus ir veido atvaizdą, kaip nurodyta Reglamente (ES) Nr. XXX/XXX (EURODAC reglamentas)³⁴;
 - (c) pateikdamas prašymą pagal 28 straipsnį per nustatytą terminą ir suteikdamas visą turimą informaciją, reikalingą jo tarptautinės apsaugos prašymui pagrįsti;
 - (d) pateikti turimus dokumentus, svarbius prašymo nagrinėjimui.
3. Jei prašytojas atsisako bendradarbiauti, nesuteikdamas prašymo nagrinėjimui reikalingų duomenų, nepateikdamas savo piršto atspaudų ir veido atvaizdo, o atsakingosios institucijos tinkamai informavo tą asmenį apie jo pareigas ir užtikrino veiksmingas galimybes šioms pareigoms įvykdyti, jo prašymas atmetamas kaip prašymas, kurio atsisakyta, taikant 39 straipsnyje nurodytą procedūrą.
4. Prašytojas valstybės narės, kurioje jam privaloma būti, sprendžiančiajai institucijai praneša apie savo gyvenamąją vietą, adresą arba telefono numerį, kuriuo būtų pasiekiamas sprendžiančiajai institucijai ar kitoms atsakingosioms institucijoms. Jis šią sprendžiančiąją instituciją informuoja apie bet kokius pokyčius. Su prašytoju turi būti galimybė susisiekti jo paskutinėje gyvenamojoje vietoje arba tuo adresu, kurį jis atitinkamai nurodė, ypač pateikdamas prašymą pagal 28 straipsnį.
5. Prašytojas lieka valstybės narės teritorijoje, kur jam privaloma būti pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas).
6. Prašytojas vykdo prievolę reguliariai atsiskaityti kompetentingoms institucijoms arba į jas asmeniškai atvykti nedelsiant ar nurodytu laiku, arba likti nurodytoje teritorijos vietoje pagal Direktyvą XXX/XXX/ES (Priėmimo sąlygų direktyva), kaip paskirta valstybės narės, kurioje jam privaloma būti pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas).
7. Kai tai būtina prašymo nagrinėjimui, prašytojui atsakingosios institucijos gali atlikti apžiūrą arba jo daiktų patikrinimą. Nedarant poveikio apžiūroms ir patikrinimams, atliekamiems saugumo sumetimais, prašytojo asmens apžiūrą pagal šį reglamentą

³⁴ OL L [...], [...], p. [...].

atlieka tos pačios lyties asmuo visapusiškai laikantis žmogaus orumo ir fizinės bei psichologinės neliečiamybės principų.

8 straipsnis

Bendros garantijos prašytojams

1. III skyriuje nurodytos administracinės procedūros metu prašytojams taikomos šio straipsnio 2–8 dalyse nurodytos garantijos.
2. Sprendžiančioji institucija informuoja prašytojus kalba, kurią jie supranta arba pagrįstai galima daryti prielaidą, kad supranta, apie šiuos dalykus:
 - (a) teisę pateikti individualų prašymą;
 - (b) procedūrą, kurios reikia laikytis;
 - (c) jų teises ir pareigas procedūros metu, įskaitant prievolę likti valstybės narės teritorijoje, kurioje jiems privaloma būti pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas).
 - (d) galimas pareigų nevykdymo ir nebendradarbiavimo su valdžios įstaigomis pasekmes;
 - (e) procedūros laikotarpį;
 - (f) jų turimas priemones vykdyti įpareigojimą pateikti informaciją, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas) 4 straipsnyje;
 - (g) pasekmes, kylančias aiškiai ar numanomai atsiėmus prašymą;
 - (h) sprendžiančiosios institucijos priimtą sprendimą, šio sprendimo priežastis, taip pat pasekmes sprendimo, kuriuo atsisakoma suteikti tarptautinę apsaugą, ir tokio sprendimo apskundimo tvarką.

Pirmoje pastraipoje nurodyta informacija pateikiama tinkamu laiku, kad prašytojai galėtų pasinaudoti šiame reglamente garantuojamomis teisėmis ir tinkamai įvykdyti 7 straipsnyje nustatytas prievolės.

3. Sprendžiančioji institucija prašytojams parūpina vertimo žodžiu paslaugą, reikalingą jų bylos pristatymui sprendžiančiajai institucijai ir teismams, jei be tokių paslaugų neįmanoma užtikrinti tinkamo bendravimo. Vertimo žodžiu paslaugos apmokamos iš valstybės lėšų.
4. Sprendžiančioji institucija prašytojams suteikia galimybę susisiekti su Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaru ir bet kokia kita organizacija, kuri prašytojams teikia teisinius patarimus ar kitas konsultacijas pagal nacionalinę teisę.
5. Sprendžiančioji institucija užtikrina, kad prašytojai ir, jei taikoma, jų globėjai, patarėjai teisės klausimais ar kiti patarėjai galėtų susipažinti su prašymų nagrinėjimui reikalinga informacija, nurodyta 33 straipsnio 2 dalies e punkte, ir ekspertų pateikta informacija, nurodyta 33 straipsnio 3 dalyje, jeigu sprendžiančioji institucija atsižvelgė į tą informaciją priimdama sprendimą dėl jų prašymo.
6. Sprendžiančioji institucija prašytojams per pagrįstą laiką praneša apie dėl jų prašymo priimtą sprendimą. Jeigu prašytojui teisiškai atstovauja globėjas, patarėjas teisės klausimais arba kitas patarėjas, sprendžiančioji institucija gali pranešti apie sprendimą pastarajam, o ne prašytojui.

9 straipsnis

Teisė likti prašymo nagrinėjimo metu

1. Prašytojai turi teisę likti atsakingoje valstybėje narėje tik dėl šios procedūros, kol sprendžiančioji institucija priims sprendimą pagal administracinę procedūrą, nustatytą III skyriuje.
2. Teisė likti nesuteikia teisės į leidimą gyventi ir nesuteikia prašytojui teisės keliauti į kitos valstybės šalies teritoriją negavus leidimo, kaip nurodyta Direktyvos XXX/XXX/ES (Priėmimo sąlygų direktyva) 6 straipsnyje.
3. Valstybių narių atsakingosios institucijos gali atšaukti prašytojo teisę likti jų teritorijoje administracinės procedūros metu, jei:
 - (a) asmuo pateikia paskesnę prašymą pagal 42 straipsnį ir pagal 43 straipsnyje nustatytas sąlygas;
 - (b) asmuo atitinkamai perduotas arba išduotas kitai valstybei narei remiantis įsipareigojimais pagal Europos arešto orderį³⁵, arba trečiajai šaliai arba tarptautiniams baudžiamiesiems teismams.
4. Valstybė narė pagal 3 dalies b punktą gali išduoti prašytoją trečiajai šaliai, tik jei sprendžiančioji institucija įsitikinusi, kad sprendimas dėl išdavimo nelems tiesioginio arba netiesioginio grąžinimo pažeidžiant tos valstybės narės tarptautinius įsipareigojimus ir įsipareigojimus Sąjungai.

II SKIRSNIS

ASMENINIAI POKALBIAI

10 straipsnis

Pokalbis dėl priimtino

1. Prieš sprendžiančiajai institucijai nusprendžiant dėl tarptautinės apsaugos prašymo priimtino prašytojui suteikiama pokalbio dėl jo prašymo priimtino galimybė.
2. Pokalbyje dėl priimtino prašytojui suteikiama galimybė pateikti tinkamas priežastis dėl to, kodėl 36 straipsnio 1 dalyje nurodytos priimtino priežastys negalėtų būti taikomos jo konkrečiomis aplinkybėmis.

11 straipsnis

Esminis pokalbis

1. Prieš sprendžiančiajai institucijai priimant sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašymo esmės, prašytojui suteikiama esminio pokalbio dėl jo prašymo galimybė.
2. Esminio pokalbio metu prašytojui suteikiama tinkama galimybė pateikti informaciją, reikalingą jo prašymui pagrįsti pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas), ir jis visą savo turimą informaciją pateikia kiek įmanoma išsamiau. Prašytojui suteikiama galimybė pateikti paaiškinimą dėl trūkstamos informacijos arba dėl nenuoseklių ar prieštaringų prašytojo pareiškimų.

³⁵

2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimas dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002 7 18, p. 1).

3. Esminį pokalbį pravedantis asmuo neturi vilkėti karinės arba teisėsaugininko uniformos.

12 straipsnis

Asmeniniams pokalbiams taikomi reikalavimai

1. Prašytojui suteikiama galimybė dalyvauti asmeniniame pokalbyje dėl jo prašymo pagal šiame reglamente nustatytas sąlygas.
2. Asmeniniai pokalbiai vyksta sąlygomis, kuriomis užtikrinamas tinkamas konfidencialumas ir prašytojai gali išsamiai išdėstyti savo prašymų priežastis.
3. Asmeninius pokalbius vykdo sprendžiančiosios institucijos darbuotojai, kuriems gali padėti darbuotojai iš kitų valstybių narių institucijų, nurodytų 5 straipsnio 4 dalies a punkte, arba 5 straipsnio 4 dalies b punkte nurodytos Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros atsiųsti ekspertai.
4. Jei dėl neproporcingai didelio trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės vienu metu pateikiamų tarptautinės apsaugos prašymų skaičiaus sprendžiančiai institucijai tampa sudėtinga laiku asmeniškai pasikalbėti su kiekvienu prašytoju, sprendžiančiai institucijai gali padėti darbuotojai iš kitų valstybių narių institucijų, nurodytų 5 straipsnio 4 dalies a punkte, arba 5 straipsnio 4 dalies b punkte nurodytos Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros atsiųsti ekspertai.
5. Asmeninio pokalbio gali nebūti atvejais, kai sprendžiančioji institucija:
 - (a) gali priimti teigiamą sprendimą dėl pabėgėlio statuso arba dėl prašymo pripažinimo priimtinu remdamasi turimais įrodymais arba
 - (b) mano, kad prašytojas nėra tinkamas pokalbiui arba su juo negalima kalbėtis dėl ilgalaikių nuo jo nepriklausančių aplinkybių.

Tai, kad asmeninis pokalbis nevykdomas pagal b punktą, neigiamai nepaveikia sprendžiančiosios institucijos sprendimo. Ta institucija suteikia prašytojui praktinę galimybę pateikti daugiau informacijos. Jeigu kyla abejonių dėl prašytojo būklės, sprendžiančioji institucija konsultuojasi su medicinos specialistu, kad nustatytų, ar prašytojo būklė, dėl kurios jis nėra tinkamas pokalbiui arba su juo negalima kalbėtis, yra laikina, ar ilgalaikio pobūdžio.
6. Pokalbį vykdantis asmuo yra kompetentingas atsižvelgti į prašymo asmenines ir bendrąsias aplinkybes, įskaitant prašytojo kultūrinę kilmę, amžių, lytį, lytinę orientaciją, lytinę tapatybę ir pažeidžiamumą. Pokalbius su prašytojais vykdantys darbuotojai taip pat turi turėti bendrą supratimą apie problemas, kurios gali neigiamai atsiliiepti prašytojo galimybei būti apklausiamam per pokalbį, pavyzdžiui, apie požymius, kad asmuo galėjo būti praeityje kankinamas.
7. Prašytojus apklausiantys darbuotojai, įskaitant Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros atsiųstus ekspertus, iš anksto išėina atitinkamus mokymus, į kuriuos įtraukti Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (ES Prieglobsčio agentūros reglamentas) 7 straipsnio 5 dalyje išvardyti elementai, įskaitant susijusius su tarptautine žmogaus teisių teise, Sąjungos prieglobsčio teise ir taisyklėmis dėl galimybės naudotis tarptautinės apsaugos procedūra, taip pat ir dėl asmenų, kuriems gali prireikti specialių procesinių garantijų.

8. Asmeniniam pokalbiui parūpinamas vertėjas žodžiu, kuris gali užtikrinti tinkamą prašytojo ir pokalbį vykdančio asmens bendravimą. Bendraujama prašytojo pasirinkta kalba, nebent jis supranta kitą kalbą ir ja gali aiškiai bendrauti.

Prašytojui paprašius sprendžiančioji institucija užtikrina, kad pokalbio vedėjai ir vertėjai žodžiu būtų tos pačios lyties kaip prašytojas, su sąlyga, kad tai įmanoma ir sprendžiančioji institucija neturi pagrindo manyti, kad toks prašymas pateikiamas dėl priežasčių, nesusijusių su tuo, kad prašytojui kyla sunkumų išsamiai išdėstyti savo prašymo priežastis.

9. Tai, kad asmeninis pokalbis nevykdomas, netrukdo sprendžiančiajai institucijai priimti sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašymo.

13 straipsnis

Asmeninių pokalbių ataskaitos ir įrašai

1. Sprendžiančioji institucija ar bet kokia kita institucija arba ekspertai, padedantys vykdyti arba vykdančys asmeninį pokalbį, parengia išsamią ir faktinę kiekvieno asmeninio pokalbio ataskaitą, kurioje pateikiama visa esminė informacija, arba stenogramą.
2. Asmeninis pokalbis įrašomas naudojant garso arba garso ir vaizdo įrašymo priemones. Prašytojas iš anksto informuojamas apie tokį įrašymą.
3. Prašytojui suteikiama galimybė žodžiu arba raštu pateikti pastabas arba paaiškinimus dėl ataskaitoje arba stenogramoje esančių vertimo klaidų ar nesusipratimų, pasibaigus asmeniniam pokalbiui arba per nustatytą laikotarpį, prieš sprendžiančiajai institucijai priimant sprendimą. Tuo tikslu prašytojas informuojamas apie visą ataskaitos turinį arba apie esmines stenogramos dalis, padedant vertėjui žodžiu, kai būtina. Tada prašytojo prašoma patvirtinti, kad ataskaitos ar stenogramos turinys teisingai atspindi asmeninį pokalbį.
4. Jei prašytojas atsisako patvirtinti, kad ataskaitos turinys arba stenograma teisingai atspindi asmeninį pokalbį, šio atsisakymo priežastys įtraukiamos į prašytojo bylą. Toks atsisakymas netrukdo sprendžiančiajai institucijai priimti sprendimo dėl prašymo.
5. Prieš sprendžiančiajai institucijai priimant sprendimą prašytojai ir jų patarėjai teisės klausimais arba kiti patarėjai gali susipažinti su ataskaita arba stenograma ir su įrašu.
6. Kai prašymas nagrinėjamas pagal paspartinto nagrinėjimo procedūrą, sprendžiančioji institucija gali leisti susipažinti su ataskaita arba stenograma ir su įrašu tuo pačiu metu, kai priimamas sprendimas.
7. Atsakingosios institucijos įrašą arba stenogramą saugo dešimt metų nuo galutinio sprendimo datos. Įrašas ištrinamas pasibaigus šiam laikotarpiui arba, jeigu jis susijęs su asmeniu, kuris gavo kurios nors valstybės narės pilietybę dar nepasibaigus šiam laikotarpiui, iš karto, kai valstybė narė sužino, kad šis asmuo gavo tokią pilietybę.

III SKIRSNIS

TEISINĖS PAGALBOS TEIKIMAS IR ATSTOVAVIMAS

14 straipsnis

Teisė į teisinę pagalbą ir atstovavimą

1. Prašytojai turi teisę praktiškai tartis su patarėju teisės klausimais arba kitu patarėju, kurie pagal nacionalinę teisę gali tą daryti ar kuriems tai yra leidžiama, dėl klausimų, susijusių su jų prašymais visais procedūros etapais.
2. Nedarant poveikio prašytojo teisei pasirinkti savo patarėją teisės klausimais ar kitą patarėją savo paties sąskaita, prašytojas gali prašyti nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo visais procedūros etapais pagal 15–17 straipsnius. Prašytojas informuojamas apie jo teisę prašyti nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo visais procedūros etapais.

15 straipsnis

Nemokama teisinė pagalba ir atstovavimas

1. Prašytojo pageidavimu valstybės narės suteikia nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą III skyriuje numatytos administracinės procedūros metu ir V skyriuje numatytos apskundimo procedūros metu.
2. Nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą administracinės procedūros metu sudaro bent:
 - (a) informacijos apie procedūrą suteikimas atsižvelgiant į individualias prašytojo aplinkybes;
 - (b) pagalba ruošiant prašymą ir ruošiantis asmeniniam pokalbiui, įskaitant dalyvavimą asmeniniame pokalbyje, jei būtina;
 - (c) sprendimo atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą priežasčių ir pasekmių paaiškinimas ir informacija, kaip tokį sprendimą apskūsti.
3. Nemokama teisinė pagalba ir atstovavimas administracinės procedūros metu gali būti nesuteikiami, jei:
 - (a) prašytojas turi pakankamus išteklius;
 - (b) laikoma, kad nėra realios tikimybės, jog prašymas bus sėkmingas;
 - (c) tas prašymas yra paskesnis prašymas.
4. Apskundimo procedūros metu į nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą įtraukiamas bent reikiamų procesinių dokumentų parengimas, skundo parengimas ir dalyvavimas prašytojo vardu svarstymo teisme metu.
5. Nemokama teisinė pagalba ir atstovavimas apskundimo procedūros metu gali būti nesuteikiami, jei:
 - (a) prašytojas turi pakankamus išteklius;
 - (b) laikoma, kad nėra realios tikimybės, jog skundas bus patenkintas;

- (c) skundas arba peržiūra yra antro arba aukštesnio laipsnio skundas, kaip numatyta pagal nacionalinę teisę, įskaitant pakartotinį svarstymą arba skundų peržiūrą.

Jei sprendimą nesuteikti nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo priima institucija, kuri nėra teismas, tuo pagrindu, kad nelaikoma, jog yra reali tikimybė, kad skundas bus patenkintas, prašytojas turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę teisme dėl to sprendimo ir šiuo tikslu jam suteikiama teisė prašyti nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo.

16 straipsnis

Teisinės pagalbos ir atstovavimo taikymo sritis

1. Patarėjui teisės klausimais arba kitam patarėjui, kuris pagal nacionalinę teisę gali tą daryti ar kuriam tai yra leidžiama, padedančiam arba atstovaujančiam prašytojui pagal nacionalinę teisę, suteikiama galimybė susipažinti su prašytojo bylos informacija, kuria remiantis priimtas arba bus priimtas sprendimas.
2. Sprendžiančioji institucija gali neleisti susipažinti su prašytojo bylos informacija, jei atskleidus informaciją arba šaltinius kiltų grėsmė nacionaliniam saugumui, organizacijų arba asmenų, teikiančių informaciją, arba asmenų, su kuriais susijusi informacija, saugumui, arba jeigu būtų pakenkta tyrimui, susijusiam su valstybės narės kompetentingų institucijų atliekamu tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimu, arba pašlytų valstybių narių tarptautiniai santykiai. Tokiais atvejais sprendžiančioji institucija:
 - (a) sudaro galimybę susipažinti su tokia informacija arba šaltiniais teismams apskundimo procedūros metu ir
 - (b) užtikrina, kad bus gerbiama prašytojo teisė į gynybą.

B punkto atžvilgiu sprendžiančioji institucija visų pirma suteikia galimybę susipažinti su tokia informacija ar šaltiniais patarėjui teisės klausimais arba kitam patarėjui, patikrintam saugumo tikslais, tiek, kiek informacija svarbi nagrinėjant prašymą arba priimant sprendimą panaikinti tarptautinę apsaugą.
3. Patarėjas teisės klausimais arba kitas patarėjas, padedantis arba atstovaujantis prašytojui, gali patekti į uždaras zonas, tokias kaip sulaikymo patalpos ir tranzito zonos, kad galėtų konsultuoti prašytoją pagal Direktyvą XXX/XXX/ES (Priėmimo sąlygų direktyva).
4. Prašytojui leidžiama į asmeninį pokalbį atsivesti savo patarėją teisės klausimais arba kitą patarėją, kuris pagal nacionalinę teisę gali tą daryti ar kuriam tai yra leidžiama. Patarėjas teisės klausimais ar kitas patarėjas turi įgaliojimus įsikišti asmeninio pokalbio metu.
5. Sprendžiančioji institucija gali reikalauti, kad prašytojas dalyvautų asmeniniame pokalbyje, net jeigu jam pagal nacionalinę teisę atstovauja patarėjas teisės klausimais arba kitas patarėjas, taip pat gali reikalauti, kad prašytojas pats atsakytų į užduodamus klausimus.
6. Nedarant poveikio 22 straipsnio 5 daliai, patarėjo teisės klausimais ar kito patarėjo nebuvimas netrukdo sprendžiančiajai institucijai surengti asmeninį pokalbį su prašytoju.

17 straipsnis

Nemokamos teisinės pagalbos suteikimo ir atstovavimo sąlygos

1. Nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą teikia patarėjai teisės klausimais arba kiti patarėjai, kuriems pagal nacionalinę teisę leidžiama padėti arba atstovauti prašytojams, arba pagal nacionalinę teisę teikti konsultavimo paslaugas ar atstovavimą įgaliotos nevyriausybinės organizacijos.
2. Valstybės narės nustato specialias procesines taisykles dėl nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo suteikimo prašymų, susijusių su tarptautinės apsaugos prašymais, pateikimo ir nagrinėjimo būdų arba taiko esamas taisykles dėl panašaus pobūdžio vidinių prašymų su sąlyga, kad tos taisyklės neatims galimybės naudotis nemokama teisine pagalba ir atstovavimu arba nepadarys jos pernelyg sudėtinga.
3. Valstybės narės taip pat gali nustatyti piniginius arba laiko apribojimus nemokamos teisinės pagalbos teikimui ir atstovavimui, jeigu tokiais apribojimais savavališkai neapribojama galimybė pasinaudoti nemokama teisine pagalba ir atstovavimu. Dėl mokesčių ir kitų išlaidų prašytojams nustatyta tvarka neturi būti mažiau palanki už jų piliečiams bendrai nustatytą tvarką teisinės pagalbos srityje.
4. Valstybės narės gali reikalauti, kad joms būtų visiškai arba iš dalies atlygintos patirtos išlaidos, jei ir kai prašytojo finansinė padėtis žymiai pagerės arba jei sprendimas dėl tokių išlaidų buvo priimtas remiantis prašytojo pateikta klaidinga informacija.

18 straipsnis

Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro vaidmuo

1. Valstybės narės Jungtinių Tautų vyriausiajam pabėgėlių reikalų komisarui turi leisti:
 - (a) patekti pas prašytojus, įskaitant esančius priėmimo centruose, sulaikytuosius, esančius pasienyje ir tranzito zonose;
 - (b) susipažinti su informacija apie atskirų asmenų tarptautinės apsaugos prašymus, apie procedūros eigą ir apie priimtus sprendimus, jei prašytojas su tuo sutinka;
 - (c) vykdant savo priežiūros pareigas pagal Ženevos konvencijos 35 straipsnį, pateikti savo nuomonę bet kokiai kompetentingai institucijai dėl atskirų asmenų tarptautinės apsaugos prašymų bet kuriame procedūros etape.
2. 1 dalis taip pat taikoma organizacijai, veikiančiai atitinkamos valstybės narės teritorijoje Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro vardu, pagal susitarimą su ta valstybe nare.

IV SKIRSNIS

SPECIALIOS GARANTIJOS

19 straipsnis

Prašytojai, kuriems reikia specialių procesinių garantijų

1. Sprendžiančioji institucija sistemingai vertina, ar konkrečiam prašytojui nereikia specialių procesinių garantijų. Toks įvertinimas gali būti įtrauktas į esamas nacionalines procedūras arba į Direktyvos XXX/XXX/ES (Priėmimo sąlygų

direktyva) 21 straipsnyje nurodytą įvertinimą ir jo nebūtina atlikti administracinės procedūros forma.

Atlikdama šį įvertinimą sprendžiančioji institucija laikosi 20 straipsnyje nustatytų specialių procesinių garantijų vertinimo bendrųjų principų.

2. Nustačius, jog prašytojams reikia specialių procesinių garantijų, jiems suteikiama tinkama parama, kad visą tarptautinės apsaugos procedūros laikotarpį jie galėtų naudotis šiame reglamente nustatytais teisėmis ir vykdyti jame nustatytas pareigas.
3. Jei tokios tinkamos paramos negalima suteikti 40 straipsnyje nurodytos paspartinto nagrinėjimo procedūros metu arba 41 straipsnyje nurodytos pasienio procedūros metu, ypač tada, kai sprendžiančioji institucija mano, kad prašytojui reikia specialių procesinių garantijų dėl to, kad jis patyrė kankinimą, žaginimą ar kitų sunkių formų psichologinį, fizinį, seksualinį smurtą arba smurtą dėl lyties, sprendžiančioji institucija netaiko šių procedūrų arba nutraukia jų taikymą.
4. Komisija įgyvendinimo aktais gali tiksliau apibrėžti detales ir konkrečias priemones prašytojų, įskaitant nelydimus nepilnamečius, specialiesiems procesiniams poreikiams įvertinti ir užtikrinti. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 58 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

20 straipsnis

Specialiųjų procesinių poreikių vertinimo bendrieji principai

1. Prašytojų su specialiaisiais procesiniais poreikiais identifikavimą pradeda už prašymų priėmimą ir registravimą atsakingos institucijos iškart po prašymo išreiškimo, o kai prašymas pateiktas, tai tęsia sprendžiančioji institucija.
2. Už prašymų priėmimą ir registravimą atsakingų institucijų darbuotojai prašymo registravimo metu turi pažymėti, ar prašytojas nerodo pirmųjų pažeidžiamumo požymių, dėl kurių jam gali prireikti specialiųjų procesinių garantijų ir kuriuos galima pastebėti iš fizinių simptomų arba prašytojo pareiškimų ar elgsenos.

Informacija, kad prašytojas rodo pirmuosius pažeidžiamumo požymius, įtraukiama į prašytojo bylą su prašytojo, kuriam gali prireikti specialiųjų procesinių garantijų, pažeidžiamumo požymių aprašymu.

Valstybės narės užtikrina, kad 5 straipsnyje nurodytų institucijų darbuotojai būtų išmokyti pastebėti prašytojų, kuriems gali prireikti specialiųjų procesinių garantijų, pirmuosius pažeidžiamumo požymius ir gautų tam reikalingus nurodymus.

3. Jei yra požymių, kad prašytojai galėjo būti kankinimo, prievartavimo ar kitos sunkios psichologinio, fizinio, seksualinio smurto arba smurto dėl lyties formos aukomis ir tai gali neigiamai paveikti jų gebėjimą veiksmingai dalyvauti procedūros metu, sprendžiančioji institucija nukreipia prašytojus pas gydytoją ar psichologą tolesniam jų psichologinės ir fizinės būklės ištyrimui.

Sprendžiančioji institucija turi atsižvelgti į šio tyrimo rezultatą priimdama sprendimą dėl prašytojui galimai suteikiamos specialios procesinės pagalbos rūšies.

Šis tyrimas nedaro poveikio 23 ir 24 straipsniuose nurodytam sveikatos patikrinimui.

4. Atsakingosios institucijos specialių procesinių garantijų poreikį patenkina, kaip nustatyta šiame straipsnyje, net jei tas poreikis išaiškėtų vėlesniame procedūros etape, nepradėdamos iš naujo procedūros dėl tarptautinės apsaugos.

21 straipsnis

Garantijos nepilnamečiams

1. Taikydamos šį reglamentą valstybės narės pirmiausia atsižvelgia į vaiko interesus.
2. Sprendžiančioji institucija suteikia nepilnamečiui galimybę dalyvauti asmeniniame pokalbyje, įskaitant atvejus, kai prašymas buvo pateiktas jo vardu pagal 31 straipsnio 6 dalį ir 32 straipsnio 1 dalį, išskyrus atvejus, kai tai akivaizdžiai neatitinka vaiko intereso. Tokiu atveju sprendžiančioji institucija pateikia sprendimo nesuteikti nepilnamečiui galimybės dalyvauti asmeniniame pokalbyje priežastis.
Kiekvieną tokį asmeninį pokalbį vykdo asmuo, turintis reikiamų žinių apie nepilnamečių teises ir specialiuosius poreikius, ir pokalbis vykdomas vaikams tinkamu ir kontekstą atitinkančiu būdu.
3. Sprendimą dėl nepilnamečio prašymo parengia sprendžiančiosios institucijos darbuotojai, turintys reikiamų žinių apie nepilnamečių teises ir specialiuosius poreikius.

22 straipsnis

Nelydimiems nepilnamečiams suteiktos specialios garantijos

1. Atsakingosios institucijos kuo greičiau ir ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo to momento, kai nelydimas nepilnametis pateikė prašymą, paskiria asmenį arba organizaciją globėju.
Jei atstovauti paskiriama organizacija, ji nurodo asmenį, kuris bus atsakingas už globėjo pareigas.
Sprendžiančioji institucija nedelsdama informuoja nelydimą nepilnametį apie globėjo paskyrimą.
2. Sprendžiančioji institucija globėjui praneša visus susijusius faktus ir informaciją apie procedūros etapus bei laikotarpius, kurie yra svarbūs nelydimam nepilnamečiui.
3. Atsižvelgdamas į vaiko interesus ir nelydimo nepilnamečio bendros gerovės užtikrinimą globėjas:
 - (a) atstovauja ir padeda nelydimam nepilnamečiui šiame reglamente nustatytų procedūrų metu ir
 - (b) suteikia nelydimam nepilnamečiui galimybę naudotis teisėmis ir atlikti pareigas pagal šį reglamentą.
4. Globėjas turi atlikti pareigas atsižvelgdamas į vaiko interesus principą ir turi turėti reikiamą kompetenciją, ir neturi būti patvirtinta įrašų apie jo nusikaltimus ar pažeidimus vaikų atžvilgiu.
Globėjo funkciją vykdomas asmuo keičiamas tik tuo atveju, jei, atsakingųjų institucijų nuomone, jis netinkamai vykdo savo, kaip globėjo, užduotis. Atstovais negali būti paskiriamos organizacijos ar asmenys, kurių interesai prieštarauja ar potencialiai galėtų prieštarauti nelydimo nepilnamečio interesams.
5. Atsakingosios institucijos globėjo nepaskiria tuo pačiu metu atsakingu už neproporcingai didelį skaičių nelydimų nepilnamečių taip, kad jis nesugebėtų veiksmingai vykdyti savo užduočių.

Valstybės narės paskiria subjektus arba asmenis, atsakingus už globėjo užduotis ir už tai, kad būtų reguliariai prižiūrima ir stebima, ar globėjai savo užduotis atlieka tinkamai. Šie subjektai arba asmenys nagrinėja nelydimų nepilnamečių skundus dėl globėjų.

6. Globėjas nelydimą nepilnametį informuoja apie asmeninio pokalbio reikšmę bei galimas pasekmes ir tam tikrais atvejais paaiškina, kaip pasirengti tokiam asmeniniam pokalbiui. Tame pokalbyje dalyvauja globėjas ir, kai taikoma, patarėjas teisės klausimais ar kitas patarėjas, galintis ar turintis teisę jame dalyvauti pagal nacionalinę teisę, kurie turi galimybę užduoti klausimų ar pateikti pastabų, paisydami pokalbį vykdančio asmens nustatytų ribų. Sprendžiančioji institucija gali reikalauti, kad nelydimas nepilnametis dalyvautų asmeniniame pokalbyje, net jeigu jame dalyvauja globėjas.

V SKIRSNIS

SVEIKATOS PATIKRINIMAI

23 straipsnis

Sveikatos patikrinimas

1. Jeigu sprendžiančioji institucija mano, kad tai svarbu tarptautinės apsaugos prašymo įvertinimo pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas) tikslais, sutikus prašytojui ji pasirūpina, kad būtų atliktas jo sveikatos patikrinimas ir būtų nustatyti požymiai bei simptomai, rodantys praeityje patirtą persekiojimą ar didelę žalą.
2. Medicininį patikrinimą atlieka kvalifikuoti medicinos specialistai. Valstybės narės gali paskirti medicinos specialistus, kurie gali atlikti tokius sveikatos patikrinimus. Šie sveikatos patikrinimai apmokami valstybės lėšomis.
3. Jeigu sveikatos patikrinimas pagal 1 dalį neatliekamas, sprendžiančioji institucija informuoja prašytojus, kad jie gali savo iniciatyva ir lėšomis pasirūpinti, kad būtų atliktas jų sveikatos patikrinimas ir būtų nustatyti požymiai bei simptomai, rodantys praeityje patirtą persekiojimą ar didelę žalą.
4. Sveikatos patikrinimo rezultatai kuo greičiau pateikiami sprendžiančiajai institucijai, kuri juos vertina kartu su kita prašyme pateikiama informacija.
5. Prašytojo atsisakymas atlikti tokį sveikatos patikrinimą, netrukdo sprendžiančiajai institucijai priimti sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašymo.

24 straipsnis

Nelydimų nepilnamečių sveikatos patikrinimas

1. Nagrinėjant prašymą gali būti skiriamas sveikatos patikrinimas nelydimo nepilnamečio amžiui nustatyti, kai, remiantis prašytojo pareiškimais ar kitais atitinkamais požymiais, įskaitant psichosocialinį įvertinimą, kyla abejonių, ar prašytojas yra jaunesnis nei 18 metų. Jeigu atlikus sveikatos patikrinimą neįmanoma padaryti galutinės išvados arba jei amžius svyruoja iki 18 metų, valstybės narės daro prielaidą, kad prašytojas yra nepilnametis.
2. Negavus nelydimų nepilnamečių arba jų globėjų sutikimo, sveikatos patikrinimas nepilnamečių amžiui nustatyti neatliekamas.

3. Bet koks sveikatos patikrinimas atliekamas visapusiškai gerbiant asmens orumą, pasirenkant mažiausiai invazinius tyrimus, ir jį atlieka kvalifikuoti medicinos specialistai, užtikrinantys kuo patikimesnį teigiamą rezultatą.
4. Jeigu sveikatos patikrinimas atliekamas nelydimų nepilnamečių amžiui nustatyti, sprendžiančioji institucija užtikrina, kad prieš nagrinėjant nelydimų nepilnamečių tarptautinės apsaugos prašymą ta kalba, kurią jie supranta arba pagrįstai galima manyti, kad supranta, nelydimi nepilnamečiai būtų informuoti apie galimybę nustatyti jų amžių atlikus sveikatos patikrinimą. Turi būti pateikta informacija apie patikrinimo būdus ir galimas sveikatos patikrinimo rezultatų pasekmes prašymo nagrinėjimui, taip pat apie nelydimą nepilnamečio arba jo globėjo galimybę atsisakyti atlikti sveikatos patikrinimą ir tokio atsisakymo pasekmes.
5. Nelydimų nepilnamečių arba jų globėjų atsisakymas atlikti sveikatos patikrinimą tegali būti laikomas nuginčijama prezumpcija, kad prašytojas nėra nepilnametis, ir tai netrukdo sprendžiančiajai institucijai priimti sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašymo.
6. Valstybė narė pripažįsta kitų valstybių narių sprendimus dėl amžiaus nustatymo atliekant sveikatos patikrinimus pagal šį straipsnį, atsižvelgdama į jos nacionalinėje teisėje pripažintus metodus.

III SKYRIUS

ADMINISTRACINĖ PROCEDŪRA

I SKIRSNIS

GALIMYBĖ NAUDOTIS PROCEDŪRA

25 straipsnis

Prašymas suteikti tarptautinę apsaugą

1. Tarptautinės apsaugos prašoma, kai trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės sprendžiančiosios institucijos arba kitų 5 straipsnio 3 arba 4 dalyje minimų institucijų pareigūnams pareiškia norą prašyti tarptautinės apsaugos.
Jeigu šiems pareigūnams kyla abejonių, ar tam tikrą pareiškimą galima laikyti prašymu, jie aiškiai paklausia asmens, ar jis nori tarptautinės apsaugos.
2. Kai trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės paprašo tarptautinės apsaugos, jis laikomas tarptautinės apsaugos prašytoju tol, kol nepriimamas galutinis sprendimas dėl tokio prašymo.

26 straipsnis

Atsakingųjų institucijų užduotys po prašymo pateikimo

1. Už prašymų priėmimą ir registravimą atsakingos institucijos:
 - (a) informuoja prašytojus apie jų teises ir pareigas, visų pirma nustatytas 27, 28 ir 31 straipsniuose dėl prašymų registravimo ir pateikimo, 7 straipsnyje dėl prašytojų pareigų ir pasekmių nevykdant šių pareigų, 9 straipsnyje dėl

prašytojų teisės likti atsakingosios valstybės narės teritorijoje ir 8 straipsnyje dėl prašytojams suteikiamų bendrųjų garantijų;

- (b) užregistruoja prašymą pagal 27 straipsnį;
 - (c) registruodamos informuoja prašytoją, kur ir kaip pateikti prašymą dėl tarptautinės apsaugos;
 - (d) apie prašymą informuoja institucijas, atsakingas už priėmimo sąlygas pagal Direktyvą XXX/XXX/ES (Priėmimo sąlygų direktyva).
2. Komisija įgyvendinimo aktais gali patikslinti teikiant prašymą prašytojams suteikiamos informacijos turinį. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 58 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

27 straipsnis

Tarptautinės apsaugos prašymų registravimas

1. Už tarptautinės apsaugos prašymų priėmimą ir registravimą atsakingos institucijos prašymą užregistruoja nedelsdamos ir ne vėliau nei per tris darbo dienas nuo jo pateikimo. Jos užregistruoja ir šią informaciją:
- (a) prašytojo vardą ir pavardę, gimimo datą, lytį, pilietybę ir kitus asmens duomenis;
 - (b) prašytojo tapatybės arba kelionės dokumento tipą ir numerį;
 - (c) prašymo datą, vietą, kur buvo pateiktas prašymas, ir instituciją, kuriai jis buvo pateiktas.

Jeigu valstybės narės a ir b punktuose minimus duomenis jau buvo gavusios prieš prašymo pateikimą, dar kartą pateikti nebereikia prašyti.

2. Jeigu nagrinėdama prašymą sprendžiančioji institucija arba kita jai padedanti institucija renka informaciją, registruojant prašymą taip pat galima rinkti prašymui išnagrinėti reikalingą papildomą informaciją.
3. Jeigu dėl neproporcingai didelio trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės tuo pačiu metu pateiktų tarptautinės apsaugos prašymų skaičiaus praktiškai tampa sunku užregistruoti prašymus per tris darbo dienas nuo jų pateikimo, valstybės narės institucijos šį terminą gali pratęsti iki dešimties darbo dienų.
4. Atsakingosios institucijos 1 dalyje minimus duomenis ir bet tokius kitus svarbius duomenis, surinktus pagal 2 dalį, saugo dešimt metų nuo galutinio sprendimo datos. Duomenys ištrinami pasibaigus šiam laikotarpiui arba, jei jie yra susiję su asmeniu, kuris dar nepasibaigus šiam laikotarpiui įgijo kurios nors valstybės narės pilietybę, iš karto, kai tik valstybė narė sužino, kad šis asmuo įgijo jos pilietybę.

28 straipsnis

Tarptautinės apsaugos prašymo pateikimas

1. Prašytojas pateikia prašymą per dešimt darbo dienų nuo prašymo užregistravimo su sąlyga, kad jam buvo suteikta praktinė galimybė tai atlikti per nustatytą laiką.
2. Už tarptautinės apsaugos prašymų priėmimą ir registravimą atsakinga institucija suteikia prašytojui praktinę galimybę pateikti prašymą per 1 dalyje nustatytą laiką.

3. Jeigu dėl neproporcingai didelio trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės tuo pačiu metu pateiktų tarptautinės apsaugos prašymų skaičiaus praktiškai tampa sunku užregistruoti prašymus per 1 dalyje nustatytą laiką, atsakingoji institucija prašytojui suteikia praktinę galimybę pateikti savo prašymą ne vėliau nei per vieną mėnesį nuo prašymo užregistravimo datos.
4. Pateikdami prašymą prašytojai turi pateikti visą Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas) 4 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją, reikalingą jų prašymui pagrįsti. Po prašymo pateikimo prašytojams leidžiama pateikti bet kokią papildomą prašymų nagrinėjimui svarbią informaciją, kol taikant administracinę procedūrą nebus priimtas sprendimas dėl prašymo.

Už tarptautinės apsaugos prašymų priėmimą ir registravimą atsakinga institucija informuoja prašytoją, kad po sprendimo dėl prašymo priėmimo jis gali pateikti tik naują, jo prašymo nagrinėjimui svarbią informaciją, kurios jis anksčiau negalėjo žinoti arba kuri susijusi su jo padėties pasikeitimu.
5. Tarptautinės apsaugos prašymai teikiami asmeniškai nurodytoje vietoje. Šiuo tikslu, užregistravus prašymą, prašytojui paskiriamas susitikimas su prašymo pateikimo klausimus nagrinėti kompetentingomis institucijomis.
6. Atsakingosios institucijos 4 dalyje minimus duomenis saugo dešimt metų nuo galutinio sprendimo datos. Duomenys ištrinami pasibaigus šiam laikotarpiui arba, jei jie yra susiję su asmeniu, kuris dar nepasibaigus šiam laikotarpiui įgijo kurios nors valstybės narės pilietybę, iš karto, kai tik valstybė narė sužino, kad šis asmuo įgijo jos pilietybę.

29 straipsnis

Prašytojui išduodami dokumentai

1. Valstybės narės, kurioje buvo paprašyta tarptautinės apsaugos, institucijos jį registruodamos prašytojui išduoda dokumentą, kuriuo visų pirma patvirtinama, kad prašymas buvo pateiktas, ir nustatoma, jog prašytojas gali likti tos valstybės narės teritorijoje, kad pateiktų savo prašymą, kaip nustatyta šiame reglamente.
2. Valstybės narės, kurioje buvo pateiktas prašymas, institucijos per tris darbo dienas nuo prašymo pateikimo prašytojo vardu išduoda dokumentą, kuriuo:
 - (a) nurodoma prašytojo tapatybė, įtraukiant bent 27 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodytą ir prireikus patikrintą bei atnaujintą informaciją, prašytojo veido atvaizdą, parašą, dabartinę gyvenamąją vietą ir prašymo pateikimo datą;
 - (b) nurodoma jį išdavusioji institucija, išdavimo data ir vieta bei dokumento galiojimo trukmė;
 - (c) patvirtinamas asmens, kaip prašytojo, statusas;
 - (d) nustatoma, kad prašytojas turi teisę likti šios valstybės narės teritorijoje, ir nurodoma, ar prašytojas gali laisvai judėti visoje šios valstybės narės teritorijoje, ar jos dalyje;
 - (e) nustatoma, kad dokumentas negalioja kaip kelionės dokumentas, ir nurodoma, kad prašytojas be leidimo negali keliauti į kitos valstybės narės teritoriją, kol nebus baigta procedūra, kuria nustatoma už prašymo nagrinėjimą pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas) atsakinga valstybė narė;

- (f) nurodoma, ar prašytojui leidžiama dirbti apmokamą darbą.
3. Jeigu pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas) atlikus nustatymo procedūrą paskiriama kita už prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė, šios valstybės narės institucijos 2 dalyje nurodytą dokumentą prašytojui išduoda per tris darbo dienas nuo jo perkėlimo į šią valstybę narę.
 4. 2 dalyje nurodyto dokumento galiojimo laikotarpis yra šeši mėnesiai ir gali būti atitinkamai atnaujintas siekiant užtikrinti, kad šis dokumentas galiotų visą laiką, kai prašytojas turi teisę likti atsakingosios valstybės narės teritorijoje.
Dokumente nurodytas galiojimo laikotarpis nesuteikia teisės likti, jei tos teisės galiojimas nutrūko arba buvo sustabdytas.
 5. Komisija įgyvendinimo aktais gali tiksliau apibrėžti registruojant ir teikiant prašymus prašytojams išduodamų dokumentų formą ir turinį. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 58 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

30 straipsnis

Galimybė naudotis procedūra sulaikymo įstaigose ir sienos perėjimo punktuose

1. Jeigu yra požymių, kad trečiosios šalies piliečiams ar asmenims be pilietybės, laikomiems sulaikymo įstaigose ar sienos perėjimo punktuose prie išorės sienų, įskaitant tranzito zonas, gali būti reikalinga tarptautinė apsauga, atsakingosios institucijos juos informuoja apie galimybę prašyti tarptautinės apsaugos, visų pirma jei:
 - (a) tikėtina, kad tas asmuo yra nelydimas nepilnametis;
 - (b) yra akivaizdžių požymių, kad asmuo turi psichikos ar kitokių sutrikimų, dėl kurių jis yra nepajėgus patvirtinti, ar jam reikalinga tarptautinė apsauga;
 - (c) asmuo atvyko iš konkrečios kilmės šalies ir tikėtina, kad dėl gerai žinomos situacijos toje trečiojoje šalyje jam yra reikalinga tarptautinė apsauga.
2. Atsakingosios institucijos imasi reikiamų priemonių, kad būtų teikiamos vertėjavimo žodžiu paslaugos, siekdamos palengvinti galimybę naudotis tarptautinės apsaugos procedūra.
3. Prašytojams patariančios ir juos konsultuojančios organizacijos ir asmenys turi turėti praktinę galimybę susitikti su trečiosios šalies piliečiais, laikomais sulaikymo įstaigose arba sienos perėjimo punktuose prie išorės sienų, įskaitant tranzito zonas.
Valstybės narės gali apriboti galimybę susitikti, kai pagal nacionalinę teisę tai būtina siekiant sienos perėjimo punkte arba sulaikymo įstaigoje užtikrinti saugumą, viešąją tvarką arba administracinį valdymą, jeigu tokiu būdu galimybė susitikti nėra itin apribojama arba susitikti tampa neįmanoma.

31 straipsnis

Prašymai sutuoktinio, partnerio, nepilnamečio arba išlaikomo suaugusiojo vardu

1. Prašytojas gali pateikti prašymą savo sutuoktinio arba partnerio, su kuriuo palaiko tvirtus ir ilgalaikius ryšius, nepilnamečių arba išlaikomų neveiksnių suaugusiųjų vardu.

2. 1 dalyje minimas sutuoktinis arba partneris asmeniškai informuojamas apie atitinkamas procesines prašymo pateikimo jo vardu pasekmes ir apie jo teisę atskirai paprašyti tarptautinės apsaugos. Jeigu sutuoktinis arba partneris nesutinka, kad prašymą pateiktų jo vardu, jam suteikiama galimybė prašymą pateikti pačiam.
3. Jeigu per 28 straipsnio 1 dalyje nurodytas dešimt darbo dienų prašytojas nepateikia prašymo savo sutuoktinio arba partnerio vardu, kaip nurodyta 1 dalyje, sutuoktiniui arba partneriui suteikiama galimybė pateikti prašymą savo vardu per papildomą dešimties darbo dienų laikotarpį, prasidedantį pasibaigus pirmajam dešimties darbo dienų laikotarpiui. Jeigu sutuoktinis arba partneris nepateikia prašymo per šias papildomas dešimt darbo dienų, prašymas atmetamas kaip prašymas, kurio atsisakyta, 39 straipsnyje nustatyta tvarka.
4. Jeigu per 28 straipsnio 1 dalyje nurodytas dešimt darbo dienų prašytojas nepateikia prašymo išlaikomo suaugusiojo vardu, kaip nurodyta 1 dalyje, to išlaikomo suaugusiojo vardu prašymą pateikia sprendžiančioji institucija, jei, individualiai įvertinusi jo asmeninę padėtį, mano, kad išlaikomam suaugusiajam gali būti reikalinga tarptautinė apsauga.
5. Jeigu asmuo pateikė prašymą savo sutuoktinio, partnerio, su kuriuo palaiko tvirtus ir ilgalaikius ryšius, arba išlaikomų neveiksnių suaugusiųjų vardu, kiekvienam šių asmenų suteikiama galimybė dalyvauti asmeniniame pokalbyje.
6. Nepilnametis turi teisę pateikti prašymą savo vardu, jei yra veiksnus dalyvauti procese pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę, per suaugusįjį, kuris yra atsakingas už jį vadovaujantis atitinkamos valstybės narės teise arba praktika, įskaitant jo tėvus arba kitą teisinį ar įprastinį globėją, per suaugusius šeimos narius, kurie lydi tą nepilnametį, arba per globėją, jeigu nepilnametis yra nelydimas.
7. Jeigu nepilnametis yra lydimas, už jį atsakingo suaugusiojo pateikiamas prašymas, kaip nurodyta 6 dalyje, taip pat laikomas nepilnamečio vardu pateikiamu tarptautinės apsaugos prašymu.
8. Jeigu už lydimą nepilnametį atsakingas suaugusysis nepateikia prašymo savo vardu, lydimam nepilnamečiui prašant apsaugos aiškiai pranešama apie galimybę pateikti prašymą savo vardu ir taikytiną procedūrą.
9. Jeigu per 28 straipsnio 1 dalyje nustatytas dešimt darbo dienų už lydimą nepilnametį atsakingas suaugusysis nepateikia prašymo nepilnamečio vardu, nepilnametis informuojamas apie galimybę pateikti prašymą savo vardu ir jam suteikiama galimybė tai padaryti per papildomą dešimties darbo dienų laikotarpį, prasidedantį pasibaigus pirmajam dešimties darbo dienų laikotarpiui, jei jis yra veiksnus dalyvauti procese pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę. Jeigu nepilnametis nepateikia prašymo savo vardu per šias papildomas dešimt darbo dienų, prašymas atmetamas kaip prašymas, kurio atsisakyta, 39 straipsnyje nustatyta tvarka.
10. Siekiant priimti sprendimą dėl prašymo priimtumo, kai sutuoktinis, partneris arba nepilnametis prašymą teikia atskirai pagal 36 straipsnio 1 dalies d punktą, turi būti atliktas pradinis tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas siekiant patikrinti su sutuoktinio, partnerio arba nepilnamečio padėtimi susijusius faktus, kuriais grindžiamas atskiras prašymas.

Jeigu su sutuoktinio, partnerio arba nepilnamečio padėtimi susiję faktai, kuriais grindžiamas atskiras prašymas, pasitvirtina, jis svarstomas tol, kol išnagrinėjamas iš esmės. Jeigu faktai nepasitvirtina, šis atskiras prašymas atmetamas kaip nepriimtinas,

nedarant poveikio tinkamam sutuoktinio, partnerio arba nepilnamečio vardu pateikto bet kokio prašymo nagrinėjimui.

32 straipsnis

Nelydimų nepilnamečių prašymai

1. Nelydimas nepilnametis pateikia prašymą savo vardu, jei jis yra veiksnus dalyvauti procese pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę, arba tokį prašymą jo vardu pateikia globėjas. Globėjas padeda ir tinkamai informuoja nelydimą nepilnametį, kaip ir kur turi būti pateiktas prašymas.
2. Jeigu nepilnametis yra nelydimas, 28 straipsnio 1 dalyje nustatytas dešimties darbo dienų laikotarpis prašymui pateikti pradedamas skaičiuoti tik nuo nelydimo nepilnamečio globėjo paskyrimo ir jų susitikimo momento. Jeigu per nurodytas dešimt darbo dienų globėjas nepateikia prašymo nelydimo nepilnamečio vardu, to nelydimo nepilnamečio vardu prašymą pateikia sprendžiančioji institucija, jei, individualiai įvertinusi jo asmeninę padėtį, mano, kad nepilnamečiui gali būti reikalinga tarptautinė apsauga.
3. Direktyvos 2008/115/EB 10 straipsnyje nurodytos įstaigos turi teisę pateikti tarptautinės apsaugos prašymą nelydimo nepilnamečio vardu, jei, individualiai įvertinusios jo asmeninę padėtį, mano, kad nepilnamečiui gali būti reikalinga tarptautinė apsauga.

II SKIRSNIS

NAGRINĖJIMO PROCEDŪRA

33 straipsnis

Paraiškų nagrinėjimas

1. Valstybės narės nagrinėja tarptautinės apsaugos prašymus vadovaudamosi II skyriuje nustatytais pagrindiniais principais ir garantijomis.
2. Sprendžiančioji institucija sprendimus dėl tarptautinės apsaugos prašymų priima tinkamai išnagrinėjusi prašymo priimtinumą arba išnagrinėjusi jį iš esmės. Sprendžiančioji institucija prašymus nagrinėja objektyviai, nešališkai ir individualiai. Nagrinėdama prašymus ji atsižvelgia į šiuos dalykus:
 - (a) atitinkamus prašytojo pareiškimus ir pateiktus dokumentus, įskaitant informaciją apie tai, ar prašytojas patyrė ar gali patirti persekiojimą arba didelę žalą;
 - (b) visą aktualią, tikslią ir atnaujintą informaciją, susijusią su padėtimi prašytojo kilmės šalyje sprendimo dėl prašymo priėmimo metu, įskaitant kilmės šalies įstatymus bei kitus teisės aktus ir jų taikymo būdą, taip pat bet kokią kitą svarbią informaciją, gautą iš Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro ir atitinkamų tarptautinių žmogaus teisių organizacijų ar kitų šaltinių;
 - (c) bendrą informacijos apie kilmės šalį analizę, nurodytą Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX 10 straipsnyje (ES prieglobsčio agentūros reglamentas);

- (d) prašytojo individualią padėtį ir asmenines aplinkybes, įskaitant tokius dalykus kaip biografijos faktai, lytis, amžius, seksualinė orientacija ir lytinė tapatybė, kad pagal prašytojo asmenines aplinkybes būtų įvertinta, ar prieš jį vykdyti ar galimi veiksmai galėtų būti laikomi persekiojimu arba didele žala;
 - (e) tai, ar prašytojo veikla išvykus iš kilmės šalies buvo nukreipta vieninteliu arba pagrindiniam tikslui pasiekti – sudaryti reikiamas sąlygas prašyti tarptautinės apsaugos, kad būtų įvertinta, ar į tą šalį sugrąžintas prašytojas būtų persekiojamas dėl tos veiklos ir ar jam grėstų didelė žala;
 - (f) tai, ar galima pagrįstai tikėtis, kad prašytojas galėtų naudotis kitos šalies, kurioje jis galėtų gauti pilietybę, apsauga.
3. Prašymus nagrinėjantys ir sprendimus priimančios darbuotojai turi pakankamai gerai žinoti taikytinus atitinkamus prieglobsčio ir pabėgėlių teisės srities reikalavimus. Jiems suteikiama galimybė prireikus tartis su konkrečių sričių, kaip antai medicinos, kultūros, religijos, su vaikais susijusių ar lyčių klausimų, ekspertais. Prireikus jie gali teikti užklausas Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrai pagal Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (ES prieglobsčio agentūros reglamentas) 9 straipsnio 2 dalies b punktą.
 4. Sprendžiančiajai institucijai atliekant prašymų nagrinėjimą reikalingi dokumentai prireikus išverčiami.
 5. Tarptautinės apsaugos prašymas gali būti nagrinėjamas pirmumo tvarka vadovaujantis II skyriuje nustatytais pagrindiniais principais ir garantijomis, visų pirma jei:
 - (a) yra tikėtina, kad prašymas yra tinkamai pagrįstas;
 - (b) prašytojas turi specialių priėmimo poreikių, kaip apibrėžta Direktyvos XXX/XXX/ES (Priėmimo sąlygų direktyva) 20 straipsnyje, arba jam reikalingos specialios procesinės garantijos, ypač jei tai yra nelydimas nepilnametis.

34 straipsnis

Nagrinėjimo procedūros trukmė

1. Ar prašymas yra priimtinas pagal 36 straipsnio 1 dalį nagrinėjama ne ilgiau kaip vieną mėnesį nuo prašymo pateikimo datos.
Nagrinėjimo laikotarpis yra dešimt darbo dienų, jei pagal Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas) 3 straipsnio 3 dalies a punktą pirmojo prašymo valstybė narė taiko pirmosios prieglobsčio šalies arba saugios trečiosios šalies koncepciją, nurodytą 36 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose.
2. Sprendžiančioji institucija užtikrina, kad prašymo nagrinėjimo iš esmės procedūra būtų baigta kuo greičiau ir ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo prašymo pateikimo, nedarant poveikio tinkamam ir išsamiam nagrinėjimui.
3. Sprendžiančioji institucija šešių mėnesių laikotarpį gali pratęsti ne ilgesniu kaip trijų mėnesių laikotarpiu, jei:
 - (a) tarptautinės apsaugos vienu metu prašo neproporcingai didelis skaičius trečiosios šalies piliečių arba asmenų be pilietybės, todėl praktiškai tampa sunku baigti procedūrą per šešių mėnesių laikotarpį;
 - (b) atvejis yra susijęs su sudėtingais faktiniais ir (arba) teisiniais klausimais.

4. Kai prašymui taikoma Reglamente (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas) nustatyta procedūra, 2 dalyje nurodytas laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo tada, kai pagal tą reglamentą nustatoma atsakingoji valstybė narė, prašytojas yra tos valstybės narės teritorijoje ir jis perimamas jos žinion pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas).
5. Sprendžiančioji institucija gali atidėti nagrinėjimo procedūros užbaigimą, kai per 2 dalyje ir 40 straipsnio 4 dalyje dėl paspartinto nagrinėjimo procedūros nustatytus laikotarpius pagrįstai negali tikėtis priimti sprendimo dėl kilmės šalyje susiklosčiusios neapibrėžtos padėties, kuri, kaip tikimasi, yra laikina. Tokiais atvejais sprendžiančioji institucija:
 - (a) peržiūri padėtį toje kilmės šalyje bent kas dvejus mėnesius;
 - (b) per pagrįstą laiką praneša susijusiems prašytojams atidėjimo priežastis.

Valstybė narė per pagrįstą laiką informuoja Komisiją ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą apie procedūrų atidėjimą šios kilmės šalies atžvilgiu. Bet kuriuo atveju sprendžiančioji institucija užbaigia nagrinėjimo procedūrą per 15 mėnesių nuo prašymo pateikimo dienos.

III SKIRSNIS

SPRENDIMAI DĖL PRAŠYMŲ

35 straipsnis

Sprendžiančiosios institucijos sprendimai

1. Sprendimas dėl tarptautinės apsaugos prašymo pateikiamas raštu ir nepagrįstai nedelsiant pranešamas prašytojui ta kalba, kurią jis supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turi suprasti.
2. Kai prašymas atmetamas kaip nepriimtinas, kaip nepagrįstas dėl pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso, kaip aiškiai atsiimtas arba kaip prašymas, kurio atsisakyta, faktinės ir teisinės priežastys nurodomos sprendime. Informacija, kaip apskųsti sprendimą, kuriuo atsisakoma suteikti tarptautinę apsaugą, pateikiama raštu, jeigu prašytojui ji prieš tai nebuvo pateikta kitu būdu.
3. Sutuoktinių, partnerių, nepilnamečių ar išlaikomų neveiksnių suaugusiųjų vardu pateiktų prašymų atveju ir kai prašymas yra grindžiamas tokiais pačiais pagrindais, sprendžiančioji institucija gali priimti bendrą sprendimą dėl visų prašytojų, išskyrus atvejus, kai taip darant būtų atskleistos konkrečios prašytojo aplinkybės, dėl kurių galėtų kilti grėsmė jo interesams, visų pirma su persekiojimu dėl lyties, seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės ar amžiaus susijusiais atvejais. Tokiais atvejais dėl asmens priimamas atskiras sprendimas.

36 straipsnis

Sprendimas dėl prašymo priimtumo

1. Sprendžiančioji institucija vertina prašymo priimtumą pagal II skyriuje pateiktus pagrindinius principus ir garantijas ir atmeta prašymą kaip nepriimtina esant kuriai nors iš toliau pateiktų priežasčių:

- (a) šalis, kuri nėra valstybė narė, pagal 44 straipsnį laikoma prašytojo pirmąją prieglobsčio šalimi, nebent būtų akivaizdu, kad prašytojas nebus priimtas arba pakartotinai įleistas į tą šalį;
 - (b) šalis, kuri nėra valstybė narė, pagal 45 straipsnį laikoma prašytojui saugia trečiaja šalimi, nebent būtų akivaizdu, kad prašytojas nebus priimtas arba pakartotinai įleistas į tą šalį;
 - (c) tai yra paskesnis prašymas, kurį pateikus nepaaiškėjo arba prašytojas nepateikė naujos svarbios informacijos ar duomenų, susijusių su nagrinėjimu, ar prašytojas priskirtinas prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas) arba susijusių su anksčiau taikytomis nepriimtino priežastimis;
 - (d) sutuoktinis, partneris ar lydimas nepilnametis pateikia prašymą po to, kai davė sutikimą dėl prašymo pateikimo jo vardu, ir nėra su sutuoktinio, partnerio ar nepilnamečio padėtimi susijusių faktų, kurie pagrįstų atskirą prašymą.
2. Prašymas iš esmės nenagrinėjamas tais atvejais, kai prašymas nenagrinėjamas pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas), taip pat tada, kai kita valstybė narė prašytojui suteikė tarptautinę apsaugą arba prašymas pagal 1 dalį buvo atmestas kaip nepriimtinas.
 3. 1 dalies a ir b punktai netaikomi papildomos apsaugos gavėjui, kuris buvo perkeltas pagal paspartintą procedūrą, laikantis Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (Perkėlimo reglamentas)³⁶.
 4. Jeigu išnagrinėjusi prašymą pagal Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas) 3 straipsnio 3 dalies a punktą pirmoji valstybė narė, kurioje buvo pateiktas prašymas, laiko jį priimtinu, atsakingajai valstybei narei nebereikia pakartotinai taikyti 1 dalies a ir b punktų.
 5. Jeigu sprendžiančioji institucija *prima facie* laiko, kad prašymas gali būti atmestas kaip akivaizdžiai nepagrįstas, ji neprivalo išreikšti savo nuomonės apie prašymo priimtumą.

37 straipsnis

Sprendimas dėl esminių prašymo aplinkybių

1. Nagrinėdama prašymą iš esmės sprendžiančioji institucija priima sprendimą dėl to, ar prašytojas priskirtinas prie pabėgėlių; jeigu ne, ji nustato, ar prašytojas turi teisę į papildomą apsaugą pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas).
2. Sprendžiančioji institucija atmeta prašymą kaip nepagrįstą, jei nustatė, kad prašytojas neturi teisės į tarptautinę apsaugą pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas).
3. Sprendžiančioji institucija nepagrįstą prašymą paskelbia akivaizdžiai nepagrįstu 40 straipsnio 1 dalies a, b, c, d ir e punktuose nurodytais atvejais.

38 straipsnis

Aiškų prašymų atsiėmimas

³⁶ OL L [...], [...], p. [...].

1. Prašytojas gali savo iniciatyva bet kuriuo procedūros etapu atsiimti savo prašymą.
2. Jeigu prašytojas aiškiai atsiima prašymą, sprendžiančioji institucija priima sprendimą atmesti prašymą kaip aiškiai atsiimtą arba nepagrįstą, jei sprendžiančioji institucija prašymo aiškaus atsiėmimo etape jau nustatė, kad prašytojas neturi teisės į tarptautinę apsaugą pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas).

39 straipsnis

Numanomas prašymų atsiėmimas

1. Sprendžiančioji institucija atmeta prašymą kaip prašymą, kurio atsisakyta, jei:
 - (a) prašytojas nepateikė savo prašymo pagal 28 straipsnį, nors ir turėjo praktinę galimybę tai padaryti;
 - (b) sutuoktinis, partneris arba nepilnametis nepateikė savo prašymo po to, kai prašytojas nepateikė prašymo kurio nors iš jų vardu, kaip nurodyta 31 straipsnio 3 ir 8 dalyse;
 - (c) prašytojas atsisako bendradarbiauti, t. y. nesuteikia prašymo nagrinėjimui reikalingos informacijos ir nesutinka palikti savo pirštų atspaudų ir veido atvaizdo pagal 7 straipsnio 3 dalį;
 - (d) prašytojas neatvyko į asmeninį pokalbį, nors tą privalėjo padaryti pagal 10–12 straipsnius;
 - (e) prašytojas paliko savo gyvenamąją vietą, apie tai neinformavęs kompetentingų institucijų arba negavęs leidimo, kaip nustatyta 7 straipsnio 4 dalyje;
 - (f) prašytojas pakartotinai nevykdė pagal 7 straipsnio 5 dalį jam nustatytos prievolės prisistatyti.
2. 1 dalyje nurodytomis aplinkybėmis sprendžiančioji institucija nutraukia prašymo nagrinėjimą ir nusiunčia rašytinį pranešimą prašytojui gyvenamosios vietos arba 7 straipsnio 4 dalyje nurodytu adresu, kuriuo informuojama, kad jo prašymo nagrinėjimas nutraukiamas ir prašymas bus neabejotinai atmestas kaip prašymas, kurio atsisakyta, jei prašytojas neprisistatys į sprendžiančiąją instituciją per vieną mėnesį nuo rašytinio pranešimo išsiuntimo datos.
3. Jeigu prašytojas prisistato į sprendžiančiąją instituciją per šį vieno mėnesio laikotarpį ir įrodo, kad taip atsitiko dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių, sprendžiančioji institucija atnaujiną prašymo nagrinėjimą.
4. Jeigu prašytojas neprisistato į sprendžiančiąją instituciją per šį vieno mėnesio laikotarpį ir neįrodo, kad taip atsitiko dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių, sprendžiančioji institucija laiko, kad prašymas buvo numanomai atsiimtas.
5. Jeigu prašymas yra numanomai atsiimtas, sprendžiančioji institucija priima sprendimą atmesti prašymą kaip prašymą, kurio atsisakyta, arba kaip nepagrįstą, jei sprendžiančioji institucija prašymo numanomo atsiėmimo etape jau nustatė, kad prašytojas neturi teisės į tarptautinę apsaugą pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas).

IV SKIRSNIS

SPECIALIOS PROCEDŪROS

40 straipsnis

Paspartinto nagrinėjimo procedūra

1. Laikydamosi II skyriuje pateiktų pagrindinių principų ir garantijų, sprendžiančioji institucija gali paspartinti tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą iš esmės tais atvejais, kai:
 - (a) prašytojas, pateikdamas savo prašymą ir nuroydamas faktus, paskelbė tik tokius dalykus, kurie nėra svarbūs nagrinėjant, ar jis priskirtinas prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas);
 - (b) prašytojas pateikė akivaizdžiai nenuoseklius ir prieštarigus, akivaizdžiai klaidingus ar neįtikimus pareiškimus, kurie prieštarauja tinkamai patikrintai informacijai apie kilmės šalį, todėl jo reikalavimai tampa akivaizdžiai neįtikinami, kiek tai susiję su jo priskyrimu prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas);
 - (c) prašytojas suklaidino institucijas, pateikdamas klaidingą informaciją ar netikrus dokumentus arba nepateikdamas svarbios informacijos ar dokumentų apie savo tapatybę ar pilietybę, ir tai galėjo neigiamai paveikti sprendimą;
 - (d) prašytojas teikia prašymą tik tam, kad atidėtų arba sukliudytų ankstesnio sprendimo arba sprendimo, kuris bus priimtas artimiausiu laiku ir kuriuo jis bus pašalintas iš valstybės narės teritorijos, vykdymą;
 - (e) trečioji šalis gali būti laikoma prašytojui saugia kilmės šalimi, kaip apibrėžta šiame reglamente;
 - (f) prašytoją dėl svarbių priežasčių galima laikyti pavojingu valstybių narių nacionaliniam saugumui arba viešajai tvarkai;
 - (g) prašytojas nevykdo Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas) 4 straipsnio 1 dalyje ir 20 straipsnio 3 dalyje nustatytų įpareigojimų, nebent įrodytų, kad taip atsitiko dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių;
 - (h) tai yra paskesnis prašymas ir jis akivaizdžiai neturi pagrindo arba yra piktnaudžiaujamojo pobūdžio, tad nėra realios tikimybės, jog bus patenkintas.
2. Sprendžiančioji institucija paspartinto nagrinėjimo procedūrą užbaigia per du mėnesius nuo prašymo pateikimo dienos. 1 dalies d punkte nustatytais atvejais sprendžiančioji institucija išimties tvarka užbaigia paspartinto nagrinėjimo procedūrą per aštuonias darbo dienas.
3. Jeigu prašymui taikoma Reglamente (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas) nustatyta procedūra, 2 dalyje nurodytas laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo tada, kai pagal tą reglamentą nustatoma atsakingoji valstybė narė, prašytojas yra tos valstybės narės teritorijoje ir jis perimamas jos žinion pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas).
4. Jeigu sprendžiančioji institucija mano, kad pagal paspartinto nagrinėjimo procedūrą nagrinėjamas prašymas yra susijęs su sudėtingais faktiniais arba teisiniais klausimais,

pagal 34 ir 37 straipsnius ji gali pratęsti prašymo nagrinėjimą iš esmės. Tokiu atveju arba kai sprendimo negalima priimti per 2 dalyje nurodytą laikotarpį, susijęs prašytojas informuojamas apie procedūros pasikeitimą.

5. Paspartinio nagrinėjimo procedūra nelydimiems nepilnamečiams gali būti taikoma tik jeigu:
 - (a) prašytojas atvyksta iš saugia kilmės šalimi pagal 47 straipsnyje nustatytas sąlygas laikomos trečiosios šalies;
 - (b) prašytojas dėl svarbių priežasčių gali būti laikomas pavojingu valstybės narės nacionaliniam saugumui ar viešajai tvarkai arba prašytojas pagal nacionalinę teisę buvo priverstinai išsiųstas dėl svarbių priežasčių, susijusių su visuomenės saugumu ar viešąja tvarka;

41 straipsnis

Pasienio procedūra

1. Kai prašymas pateikiamas valstybės narės pasienyje arba tranzito zonoje, sprendžiančioji institucija, laikydamosi II skyriuje pateiktų pagrindinių principų ir garantijų, gali priimti sprendimą dėl:
 - (a) tokiose vietose pateikto prašymo priimtumo pagal 36 straipsnio 1 dalį arba
 - (b) esminių prašymo aplinkybių tais atvejais, kai taikoma 40 straipsnyje nurodyta paspartinto nagrinėjimo procedūra.
2. 1 dalyje minimas sprendimas priimamas kuo greičiau, nedarant poveikio tinkamam ir išsamiam prašymo nagrinėjimui, ir ne vėliau kaip praėjus keturioms savaitėms nuo prašymo pateikimo datos.
3. Jeigu galutinis sprendimas nepriimamas per 2 dalyje nurodytas keturias savaites, prašytojas ilgiau nebelaikomas pasienyje arba tranzito zonoje ir įleidžiamas į valstybės narės teritoriją, kad jo prašymas būtų nagrinėjamas pagal kitas šio reglamento nuostatas.
4. Kai atvyksta neproporcingai didelis skaičius trečiosios šalies piliečių arba asmenų be pilietybės ir pateikia tarptautinės apsaugos prašymus pasienyje arba tranzito zonoje, ir dėl to praktiškai tampa sunku taikyti 1 dalies nuostatas tokiose vietose, pasienio procedūrą galima taikyti ir kitose vietovėse netoli pasienio arba tranzito zonos.
5. Pagal Direktyvos (ES) Nr. XXX/XXX (Priėmimo sąlygų direktyva) 8–11 straipsnius pasienio procedūra nelydimiems nepilnamečiams gali būti taikoma tik jeigu:
 - (a) prašytojas atvyksta iš saugia kilmės šalimi pagal 47 straipsnyje nustatytas sąlygas laikomos trečiosios šalies;
 - (b) prašytoją dėl svarbių priežasčių galima laikyti pavojingu valstybės narės nacionaliniam saugumui ar viešajai tvarkai arba prašytojas pagal nacionalinę teisę buvo priverstinai išsiųstas dėl svarbių priežasčių, susijusių su visuomenės saugumu ar viešąja tvarka;
 - (c) yra pagrįstų priežasčių manyti, kad pagal 45 straipsnio sąlygas trečioji šalis prašytojui yra saugi trečioji šalis;
 - (d) prašytojas suklaidino institucijas, pateikdamas klaidingą informaciją ar netikrus dokumentus arba nepateikdamas svarbios informacijos ar dokumentų apie savo tapatybę arba pilietybę, kurie galėjo neigiamai paveikti sprendimą.

Šios dalies d punktas taikomas tik esant svarbiai priežasčiai manyti, kad prašytojas bando nuslėpti svarbią informaciją, dėl kurios greičiausiai būtų priimtas sprendimas nesuteikti tarptautinės apsaugos, ir su sąlyga, kad prašytojui buvo suteikta praktinė galimybė pagrįsti savo veiksmus.

42 straipsnis

Paskesni prašymai

1. Kai ankstesnis prašymas buvo atmestas galutiniu sprendimu, bet koks vėlesnis to paties prašytojo bet kurioje valstybėje narėje pateiktas prašymas atsakingosios valstybės narės laikomas paskesniu prašymu.
2. Dėl paskesnio prašymo atliekamas pradinis nagrinėjimas, kurio metu sprendžiančioji institucija nustato, ar paaiškėjo arba prašytojas pateikė naujos svarbios informacijos arba duomenų, gerokai padidinančių tikimybę, kad prašytojas bus priskirtas prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas), arba susijusių su priežastimis, dėl kurių ankstesnis prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas.
3. Pradinis nagrinėjimas atliekamas remiantis rašytiniais pareiškimais ir asmeniniu pokalbiu, vadovaujantis II skyriuje nustatytais principais ir garantijomis. Asmeninio pokalbio galima atsisakyti tais atvejais, kai, remiantis rašytiniais pareiškimais, akivaizdu, kad po prašymo nepaaiškėjo naujos svarbios informacijos ar duomenų arba jis akivaizdžiai neturi pagrindo, tad nėra realios tikimybės, jog bus patenkintas.
4. Nauja tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūra pradedama, kai:
 - (a) paaiškėjo arba prašytojo buvo pateikta svarbi nauja informacija arba duomenys, kaip nurodyta 2 dalies a punkte;
 - (b) prašytojas ne dėl savo kaltės negalėjo pateikti šios informacijos arba duomenų su ankstesniu prašymu susijusios procedūros metu, nebent būtų nepagrįsta neatsižvelgti į šią informaciją ar duomenis.
5. Jeigu sąlygos naujai procedūrai pradėti, kaip nustatyta 4 dalyje, neįvykdytos, sprendžiančioji institucija atmeta prašymą kaip nepriimtina arba akivaizdžiai nepagrįstą, jei prašymas akivaizdžiai neturi pagrindo arba yra piktnaudžiaujamojo pobūdžio, tad nėra realios tikimybės, jog bus patenkintas.

43 straipsnis

Teisės pasilikti išimtis pateikus paskesnius prašymus

Nedarant poveikio negrąžinimo principui, valstybės narės gali numatyti išimtį teisei likti jų teritorijoje ir nukrypti nuo 54 straipsnio 1 dalies, jeigu:

- (a) sprendžiančioji institucija paskesnį prašymą atmetė kaip nepriimtina arba akivaizdžiai nepagrįstą;
- (b) antras ar vėlesnis paskesnis prašymas buvo pateiktas bet kurioje valstybėje narėje po galutinio sprendimo, kuriuo ankstesnis paskesnis prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas, nepagrįstas arba akivaizdžiai nepagrįstas.

V SKIRSNIS

SAUGIOS ŠALIES KONCEPCIJA

44 straipsnis

Pirmosios prieglobsčio šalies koncepcija

1. Trečioji šalis gali būti laikoma pirmąja konkretaus prašytojo prieglobsčio šalimi, jeigu:
 - (a) prieš išvykdamas į Sąjungą prašytojas toje šalyje naudojosi apsauga pagal Ženevos konvenciją ir vis dar gali ja pasinaudoti arba
 - (b) prieš išvykdamas į Sąjungą prašytojas toje šalyje naudojosi kitokia pakankama apsauga ir vis dar gali ja pasinaudoti.
2. Sprendžiančioji institucija laiko, kad prašytojas naudojasi pakankama apsauga, kaip apibrėžta 1 dalies b punkte, su sąlyga, kad ji yra įsitikinusi, jog:
 - (a) gyvybei ir laisvei negresia pavojus dėl rasės, religijos, tautybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politinių įsitikinimų;
 - (b) negresia didelė žala, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas);
 - (c) laikomasi Ženevos konvencijoje nustatyto negrąžinimo principo;
 - (d) laikomasi draudimo išsiųsti iš šalies pažeidžiant teisę nebūti kankinamam ir nepatirti žiauraus, nežmoniško ar žeminamo elgesio, kaip numatyta tarptautinėje teisėje;
 - (e) suteikiama teisė į teisėtą gyvenamąją vietą;
 - (f) yra tinkama galimybė naudotis darbo rinka, priėmimo įstaigomis, sveikatos apsaugos ir švietimo sistemomis ir
 - (g) suteikiama teisė į šeimos susijungimą pagal tarptautinius žmogaus teisių standartus.
3. Prieš atmetant prašymą kaip nepriimtina pagal 36 straipsnio 1 dalies a punktą, prašytojui suteikiama galimybė apskusti taikomą pirmosios prieglobsčio šalies koncepciją, atsižvelgiant į konkrečią prašytojo padėtį, kai buvo teikiamas jo prašymas ir per pokalbį dėl priimtumo.
4. Nelydimų nepilnamečių atveju pirmosios prieglobsčio šalies koncepciją galima taikyti tik tuo atveju, jei valstybės narės institucijos jau prieš tai iš minėtosios trečiosios šalies institucijų gavo patikinimą, kad šios institucijos perims nelydimą nepilnametį savo žinion ir jis iš karto naudosis viena iš 1 dalyje nurodytų apsaugos formų.
5. Jeigu prašymas atmetamas kaip neprimintinas taikant pirmosios prieglobsčio šalies koncepciją, sprendžiančioji institucija:
 - (a) atitinkamai informuoja prašytoją;
 - (b) išduoda jam dokumentą, kuriuo trečiosios šalies institucijos tos šalies kalba informuojamos, kad prašymas nebuvo iš esmės nagrinėjamas dėl to, kad buvo taikoma pirmosios prieglobsčio šalies koncepcija.

6. Jeigu minėta trečioji šalis neįleidžia arba pakartotinai nepriima prašytojo į savo teritoriją, sprendžiančioji institucija atšaukia sprendimą dėl nepriimtino prašymo atmetimo ir suteikia galimybę taikyti procedūrą pagal II skyriuje ir III skyriaus I skirsnyje nustatytus pagrindinius principus ir garantijas.
7. Valstybės narės kasmet informuoja Komisiją ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą apie šalis, kurių atžvilgiu taikoma pirmosios prieglobsčio šalies koncepcija.

45 straipsnis

Saugios trečiosios šalies koncepcija

1. Trečioji šalis priskiriama prie saugių trečiųjų šalių su sąlyga, kad:
 - (a) gyvybei ir laisvei negresia pavojus dėl rasės, religijos, tautybės, priklausymo prie tam tikros socialinės grupės ar politinių įsitikinimų;
 - (b) negresia didelė žala, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. XXX/XXX;
 - (c) laikomasi Ženevos konvencijoje nustatyto negrąžinimo principo;
 - (d) laikomasi draudimo išsiųsti iš šalies pažeidžiant teisę nebūti kankinamam ir nepatirti žiauraus, nežmoniško ar žeminamo elgesio, kaip numatyta tarptautinėje teisėje;
 - (e) yra galimybė gauti apsaugą atitinkamai pagal esminius Ženevos konvencijos standartus arba pakankamą apsaugą pagal 44 straipsnio 2 dalį.

Vertinimas, ar trečiąją šalį galima priskirti prie saugių trečiųjų šalių pagal šį reglamentą, grindžiamas įvairiais informacijos šaltiniais, įskaitant visų pirma informaciją iš valstybių narių, Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, Europos išorės veiksmų tarnybos, Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro, Europos Tarybos ir kitų atitinkamų organizacijų.
2. Saugios trečiosios šalies koncepcija taikoma, kai:
 - (a) trečioji šalis buvo priskirta prie saugių trečiųjų šalių pagal 50 straipsnį;
 - (b) trečioji šalis priskiriama prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu arba
 - (c) su konkrečiu prašytoju susijusiais atskirais atvejais.
3. Išnagrinėjusi atskirą prašymą, sprendžiančioji institucija trečiąją šalį laiko konkrečiam prašytojui saugia trečiąja šalimi tik jeigu, vadovaudamasi 1 dalyje nustatytais kriterijais, yra įsitikinusi trečiosios šalies saugumu konkrečiam prašytojui ir nustatė, kad:
 - (a) tarp prašytojo ir minėtos trečiosios šalies yra ryšys, kuriuo remdamasis asmuo galėtų pagrįstai vykti į tą šalį, įskaitant tai, kad prašytojas atvyko tranzitu per tą trečiąją šalį, kuri yra geografiškai artima prašytojo kilmės šaliai;
 - (b) prašytojas nenurodė svarbių priežasčių, dėl kurių, atsižvelgiant į konkrečią jo padėtį, tos šalies negalima laikyti saugia trečiąja šalimi.
4. Prieš atmetant prašymą kaip nepriimtina pagal 36 straipsnio 1 dalies b punktą, prašytojui suteikiama galimybė apskųsti taikomą saugios trečiosios šalies koncepciją, atsižvelgiant į konkrečią prašytojo padėtį, kai teikiamas prašymas ir per pokalbį dėl priimtumo.

5. Nelydimų nepilnamečių atveju saugios trečiosios šalies koncepciją galima taikyti tik tuo atveju, jei valstybės narės institucijos jau prieš tai iš minėtos trečiosios šalies institucijų gavo patikinimą, kad šios institucijos perims nelydimą nepilnametį savo žinion ir jis iš karto naudosis viena iš 1 dalies e punkte nurodytų apsaugos formų.
6. Jeigu prašymas atmetamas kaip neprimintinas taikant saugios trečiosios šalies koncepciją, sprendžiančioji institucija:
 - (a) atitinkamai informuoja prašytoją ir
 - (b) išduoda jam dokumentą, kuriuo trečiosios šalies institucijos tos šalies kalba informuojamos, kad prašymas nebuvo iš esmės išnagrinėtas dėl to, kad buvo taikoma saugios trečiosios šalies koncepcija.
7. Jeigu minėtoji trečioji šalis neįleidžia arba pakartotinai nepriima prašytojo į savo teritoriją, sprendžiančioji institucija atšaukia sprendimą dėl nepriimtino prašymo atmetimo ir suteikia galimybę taikyti procedūrą pagal II skyriuje ir III skyriaus I skirsnyje nustatytus pagrindinius principus ir garantijas.

46 straipsnis

Trečiųjų šalių priskyrimas prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu

1. Trečiosios šalys priskiriamos prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu pagal 45 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas.
2. Komisija, padedama Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, reguliariai peržiūri padėtį trečiojoje šalyje, kurios priskirtos prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu, remdamasi 45 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodytais kitais informacijos šaltiniais.
3. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais sustabdomas trečiosios šalies priskyrimas prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu pagal 49 straipsnyje nustatytas sąlygas.

47 straipsnis

Saugios kilmės šalies koncepcija

1. Šalis gali būti laikoma saugia kilmės šalimi pagal šį reglamentą, kai, atsižvelgiant į teisinę padėtį, teisės aktų taikymą demokratinėje sistemoje ir bendras politines aplinkybes, gali būti įrodyta, kad joje iš esmės nevykdomi persekiojimai, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas) 9 straipsnyje, nėra kankinimų arba žiauraus ar žeminamo elgesio ir bausmių ir nėra nesirenkamojo smurto, galinčio kilti tarptautinio arba vidaus ginkluoto konflikto padėties metu, grėsmės.
2. Vertinimas, ar pagal šį reglamentą trečiąją šalį galima priskirti prie saugių kilmės šalių, grindžiamas įvairiais informacijos šaltiniais, įskaitant visų pirma informaciją iš valstybių narių, Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, Europos išorės veiksmų tarnybos, Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro, Europos Tarybos ir kitų atitinkamų organizacijų, atsižvelgiant į bendrą kilmės šalies informacijos analizę, nurodytą Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (ES prieglobsčio agentūra) 10 straipsnyje.
3. Atliekant šį vertinimą, turi būti atsižvelgta, *inter alia*, į tai, kokio masto apsauga nuo persekiojimo ar netinkamo elgesio užtikrinama:

- (a) atitinkamais šalies įstatymais bei teisės aktais ir tuo, kaip jie yra taikomi;
 - (b) laikantis Europos konvencijoje dėl žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos arba Tarptautiniame civilinių ir politinių teisių pakte, arba Jungtinių Tautų Konvencijoje prieš kankinimą įtvirtintų teisių ir laisvių, visų pirma tų teisių, nuo kurių negalima nukrypti pagal minėtos Europos konvencijos 15 straipsnio 2 dalį;
 - (c) vengiant savo piliečių perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo į trečiąsias šalis, kur, *inter alia*, egzistuoja didelė grėsmė, kad jiems bus skirta mirties bausmė, kankinimas, persekiojimas arba kitoks nežmoniškas ar žeminantis elgesys ar bausmė, arba kur dėl rasės, tikėjimo, pilietybės, seksualinės orientacijos, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politiniam judėjimui iškils pavojus jų gyvybei ar laisvei arba egzistuoja didelė perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo iš ten į kitą trečiąją šalį grėsmė;
 - (d) nustatant veiksmingos teisinės gynybos dėl tų teisių ir laisvių pažeidimų sistemą.
4. Išnagrinėjus atskirą prašymą, trečioji šalis, pagal šį reglamentą priskirta prie saugių kilmės šalių, gali būti laikoma konkrečiam prašytojui saugia kilmės šalimi tik jeigu jis:
- (a) turi tos šalies pilietybę arba
 - (b) yra asmuo be pilietybės, anksčiau turėjęs nuolatinę gyvenamąją vietą toje šalyje, ir
 - (c) nenurodė svarbių priežasčių, dėl kurių, atsižvelgiant į konkrečią jo padėtį, tos šalies negalima laikyti saugia kilmės šalimi.

48 straipsnis

Trečiųjų šalių priskyrimas prie saugių kilmės šalių Sąjungos lygiu

1. Šio reglamento 1 priede išvardytos trečiosios šalys priskiriamos prie saugių kilmės šalių Sąjungos lygiu pagal 47 straipsnyje nustatytas sąlygas.
2. Komisija, padedama Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, reguliariai peržiūri padėtį trečiosiose šalyse, kurios yra įtrauktos į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, remdamasi 45 straipsnio 2 dalyje nurodytais kitais informacijos šaltiniais.
3. Pagal Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (ES prieglobsčio agentūros reglamentas) 11 straipsnio 2 dalį Komisija gali paprašyti, kad Sąjungos prieglobsčio agentūra jai pateiktų informaciją apie konkrečias trečiąsias šalis, jei būtų galima svarstyti jų įtraukimo į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą galimybę.
4. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais sustabdomas trečiosios šalies įrašo galiojimas ES bendrame saugių kilmės šalių sąraše pagal 49 straipsnyje nustatytas sąlygas.

49 straipsnis

Trečiosios šalies priskyrimo prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu sustabdymas arba įrašo ES bendrame saugių kilmės šalių sąraše panaikinimas

1. Staiga pasikeitus padėčiai prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu priskirtoje arba į ES bendrą saugių kilmės šalių sąrašą įtrauktoje trečiojoje šalyje, Komisija atlieka pagrindžiamąjį vertinimą, kaip ši šalis atitinka 45 arba 47 straipsnyje nustatytas

sąlygas, o nustačiusi, kad šios sąlygos nebevykdomos, priima deleguotąjį aktą, kuriuo šešioms mėnesiams sustabdomas trečiosios šalies priskyrimas prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu arba trečiosios šalies įrašo ES bendrame saugių kilmės šalių sąrašė galiojimas.

2. Komisija reguliariai peržiūri padėtį šioje trečiojoje šalyje, atsižvelgdama, *inter alia*, į valstybių narių pateikiamą informaciją apie vėlesnius padėties šioje šalyje pokyčius.
3. Jeigu Komisija pagal 1 dalį priėmė deleguotąjį aktą, kuriuo sustabdomas trečiosios šalies priskyrimas prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu arba įrašo ES bendrame saugių kilmės šalių sąrašė galiojimas, per tris mėnesius nuo šio deleguotojo akto priėmimo ji pateikia pasiūlymą pagal įprastą teisėkūros procedūrą dėl reglamento dalinio pakeitimo, siekdama pašalinti šią trečiąją šalį iš Sąjungos lygiu paskelbtų saugių trečiųjų šalių grupės arba iš ES bendro saugių kilmės šalių sąrašo.
4. Jeigu Komisija nepateikia tokio pasiūlymo per tris mėnesius nuo deleguotojo akto priėmimo, kaip nurodyta 2 dalyje, deleguotasis aktas dėl trečiosios šalies priskyrimo prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu arba įrašo ES bendrame saugių kilmės šalių sąrašė galiojimo sustabdymo nustoja galioti. Jeigu Komisija pateikia tokį pasiūlymą per tris mėnesius, remiantis pagrindžiamuoju vertinimu jai suteikiami įgaliojimai pratęsti šio deleguotojo akto galiojimą šešioms mėnesiams ir galimybė dar kartą taip pratęsti jo galiojimą.

50 straipsnis

Trečiųjų šalių priskyrimas prie saugių trečiųjų šalių arba saugių kilmės šalių nacionaliniu lygiu

1. Penkerius metus nuo šio reglamento įsigaliojimo valstybės narės gali būti priėmusios arba priimti teisės aktus, kuriais, tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo tikslais, prie saugių trečiųjų šalių arba saugių kilmės šalių nacionaliniu lygiu leidžiama priskirti kitas šalis nei tos, kurios yra priskirtos Sąjungos lygiu arba įtrauktos į 1 priede pateiktą ES bendrą sąrašą.
2. Jeigu pagal 49 straipsnio 1 dalį trečiosios šalies priskyrimas prie saugių trečiųjų šalių Sąjungos lygiu arba trečiosios šalies įrašo šio reglamento 1 priede pateiktame ES bendrame sąrašė galiojimas yra sustabdomas, valstybės narės negali priskirti tos šalies prie saugių trečiųjų šalių arba saugių trečiųjų kilmės šalių nacionaliniu lygiu ir konkretaus prašytojo atžvilgiu negali taikyti *ad hoc* saugios trečiosios šalies koncepcijos.
3. Jeigu pagal įprastą teisėkūros procedūrą trečioji šalis Sąjungos lygiu nebepriskiriama prie saugių trečiųjų šalių arba trečioji šalis buvo pašalinta iš šio reglamento 1 priede pateikto ES bendro sąrašo, valstybė narė gali informuoti Komisiją, kad, jos nuomone, padėtis šioje šalyje pasikeitė taip, kad šalis vėl atitinka 45 straipsnio 1 dalyje ir 47 straipsnyje nustatytas sąlygas.

Į šį pranešimą įtraukiamas pagrindžiamasis įvertinimas, kaip ši šalis atitinka 45 straipsnio 1 dalyje ir 47 straipsnyje nustatytas sąlygas, taip pat paaiškinami konkretūs padėties šioje trečiojoje šalyje pokyčiai, dėl kurių šalis vėl atitinka šias sąlygas.

Pranešančioji valstybė narė nacionaliniu lygiu gali priskirti tą trečiąją šalį prie saugių trečiųjų šalių arba saugių kilmės šalių tik jeigu tokiam priskyrimui neprieštarauja Komisija.

4. Po priskyrimo valstybės narės nedelsdamos informuoja Komisiją ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą apie trečiąsias šalis, kurios nacionaliniu lygiu buvo priskirtos prie saugių trečiųjų šalių arba saugių kilmės šalių. Valstybės narės kartą per metus informuoja Komisiją ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą apie kitas saugias trečiąsias šalis, kurių atveju minėtoji koncepcija taikoma *ad hoc* konkrečių prašytojų atžvilgiu.

IV SKYRIUS

TARPTAUTINĖS APSAUGOS PANAIKINIMO PROCEDŪRA

51 straipsnis

Tarptautinės apsaugos panaikinimas

Sprendžiančioji institucija pradeda nagrinėti tarptautinės apsaugos konkrečiam asmeniui panaikinimo klausimą, kai paaiškėja nauja informacija arba duomenys, rodantys, kad yra priežasčių persvarstyti tarptautinės apsaugos pagrįstumą, visų pirma Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas) 15 ir 21 straipsniuose nurodytais atvejais.

52 straipsnis

Procedūrinės taisyklės

1. Kai kompetentinga institucija svarsto, ar panaikinti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės tarptautinę apsaugą, taip pat tada, kai atliekama Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas) 15 ir 21 straipsniuose nurodyta įprasta statuso peržiūra, atitinkamam asmeniui suteikiamos šios garantijos, visų pirma:
 - (a) jis turi būti informuotas raštu, kad kompetentinga institucija persvarsto jo priskyrimą prie tarptautinės apsaugos gavėjų, ir kokios yra tokio persvarstymo priežastys, ir
 - (b) jam suteikiama galimybė per pagrįstą laiką rašytiniame pareiškime ir asmeninio pokalbio metu nurodyti priežastis, kodėl jo tarptautinė apsauga neturėtų būti panaikinta.
2. Taikydamos 1 dalį valstybės narės užtikrina, kad:
 - (a) kompetentinga institucija iš įvairių šaltinių, kaip antai prireikus iš Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros ir Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro, galėtų gauti tikslios naujausios informacijos apie bendrą padėtį susijusių asmenų kilmės šalyse ir,
 - (b) kai informacija apie individualų atvejį renkama norint persvarstyti tarptautinės apsaugos klausimą, ji nebūtų gauta iš persekiojimo vykdytojų arba didelę žalą sukėlusių subjektų taip, kad šie vykdytojai ar subjektai tiesiogiai sužinotų, kad tas asmuo yra tarptautinės apsaugos gavėjas ir jo statusas yra svarstomas arba kad tai nesukeltų tam asmeniui arba jo išlaikomiems asmenims fizinio susidorojimo grėsmės arba grėsmės kilmės šalyje likusių gyventi jo šeimos narių laisvei ir saugumui.
3. Kompetentingos institucijos sprendimas panaikinti tarptautinę apsaugą pateikiamas raštu. Sprendime nurodomos faktinės ir teisinės priežastys ir raštu pateikiama informacija, kaip apskūsti sprendimą.

4. Jeigu sprendžiančioji institucija priima sprendimą panaikinti tarptautinę apsaugą, taikomos 8 straipsnio 3 dalies ir 15–18 straipsnių nuostatos.
5. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1–4 dalių, valstybių narių suteikta tarptautinė apsauga nustoja galioti, kai tarptautinės apsaugos gavėjas nedviprasmiškai atsisakė tarptautinės apsaugos gavėjo statuso. Tarptautinė apsauga taip pat nustoja galioti, kai tarptautinės apsaugos gavėjas tampa tarptautinę apsaugą suteikusios valstybės narės piliečiu.

V SKYRIUS

APSKUNDIMO PROCEDŪRA

53 straipsnis

Teisė į veiksmingą teisinę gynybą

1. Vadovaujantis II skyriuje pateiktais pagrindiniais principais ir garantijomis prašytojai turi teisę į veiksmingą teisinę gynybą teisme dėl:
 - (a) sprendimo, priimto dėl tarptautinės apsaugos prašymo, įskaitant sprendimą:
 - i) atmesti prašymą kaip nepriimtina pagal 36 straipsnio 1 dalį;
 - ii) atmesti prašymą kaip nepagrįstą arba akivaizdžiai nepagrįstą dėl pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso pagal 37 straipsnio 2 ir 3 dalis arba 42 straipsnio 4 dalį;
 - iii) atmesti prašymą kaip aiškiai atsiimtą arba kaip prašymą, kurio atsisakyta, pagal 38 ir 39 straipsnius;
 - iv) priimtą taikant pasienio procedūrą, aprašytą 41 straipsnyje;
 - (b) sprendimo panaikinti tarptautinę apsaugą pagal 52 straipsnį.
2. Asmenys, pripažįstami asmenimis, kuriems gali būti suteikta papildoma apsauga, turi teisę į veiksmingą teisinę gynybą dėl sprendimo laikyti prašymą nepagrįstu dėl pabėgėlio statuso.
3. Taikant pagal 1 dalį veiksmingą teisės gynimo priemonę, atliekamas išsamus faktinis ir teisinis tarptautinės apsaugos poreikių *ex nunc* nagrinėjimas, įskaitant, kai taikoma, tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimą pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Priskyrimo reglamentas).

Prašytojas gali pateikti tik jo prašymo nagrinėjimui svarbią naują informaciją, apie kurią jis nežinojo ankstesniame etape arba kuri susijusi su jo padėties pokyčiais.
4. Teismai, padedami sprendžiančiosios institucijos ar prašytojo arba kitu būdu, turi turėti teisę susipažinti su 33 straipsnio 2 dalies b ir c punktuose nurodyta bendra informacija.
5. Prašymų nagrinėjimui teisme apskundimo procedūros metu svarbūs dokumentai prireikus išverčiami, jeigu jie dar nebuvo išversti pagal 33 straipsnio 4 dalį.
6. Prašytojai bet kurį 1 dalyje nurodytą sprendimą apskundžia:

- (a) per vieną mėnesį, jeigu tai yra sprendimas, kuriuo paskesnis prašymas atmetamas kaip nepriimtinas arba akivaizdžiai nepagrįstas;
- (b) per dvi savaites, jeigu tai yra sprendimas, kuriuo prašymas atmetamas kaip nepriimtinas, kuriuo prašymas atmetamas kaip aiškiai atsiimtas arba kaip prašymas, kurio atsisakyta, kuriuo prašymas atmetamas kaip nepagrįstas arba akivaizdžiai nepagrįstas dėl pabėgėlio arba papildomos apsaugos statuso, atlikus paspartinto nagrinėjimo ar pasienio procedūrą arba kol prašytojas yra laikinai sulaikytas;
- (c) per vieną mėnesį, jeigu tai yra sprendimas, kuriuo prašymas atmetamas kaip nepagrįstas dėl pabėgėlio arba papildomos apsaugos statuso, jei nagrinėjimas nebuvo paspartintas, arba jeigu tai yra sprendimas panaikinti tarptautinę apsaugą.

Taikydamos b punktą valstybės narės gali numatyti pagal pasienio procedūrą priimtų sprendimų *ex officio* peržiūrą.

Šioje dalyje numatyti laikotarpiai pradedami skaičiuoti tada, kai apie sprendžiančiosios institucijos sprendimą pranešama prašytojui arba kai paskiriamas patarėjas teisės klausimais ar kitas patarėjas, jei prašytojas yra pateikęs prašymą dėl nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo.

54 straipsnis

Skundo stabdomasis poveikis

1. Atsakingoji valstybė narė leidžia prašytojams likti jų teritorijoje, kol baigiasi laikotarpis, per kurį jie gali pasinaudoti teise į veiksmingą teisinę gynybą, ir, kai tokia teise per tą laikotarpį buvo pasinaudota, – kol laukiama jos rezultato.
2. Prašytojo prašymu arba veikdamas *ex officio* teismas turi įgaliojimus priimti sprendimą, ar prašytojas gali likti atsakingosios valstybės narės teritorijoje, jeigu bet kuriuo iš šių sprendimų panaikinama prašytojo teisė likti valstybėje narėje:
 - (a) sprendimu, kuriuo prašymas laikomas akivaizdžiai nepagrįstu arba atmetamas kaip nepagrįstas dėl pabėgėlio arba papildomos apsaugos statuso tais atvejais, kai taikoma paspartinto nagrinėjimo procedūra arba pasienio procedūra;
 - (b) sprendimu, kuriuo prašymas atmetamas kaip nepriimtinas pagal 36 straipsnio 1 dalies a ir c punktus;
 - (c) sprendimu, kuriuo prašymas atmetamas kaip aiškiai atsiimtas arba kaip prašymas, kurio atsisakyta, atitinkamai pagal 38 arba 39 straipsnį.
3. Teismas turi įgaliojimus priimti sprendimą, ar prašytojas gali likti atsakingosios valstybės narės teritorijoje, su sąlyga, kad:
 - (a) prašytojui suteikiamas reikiamas vertimas žodžiu, teisinė pagalba ir pakankamai laiko prašymui parengti ir pateikti teismui argumentus, pagrindžiančius jo teisę likti teritorijoje, kol laukiama teisės gynimo priemonės rezultato; ir
 - (b) nagrinėdamas prašymą likti atsakingosios valstybės narės teritorijoje, teismas faktiniu ir teisiniu požiūriu nagrinėja sprendimą, kuriuo atsisakoma suteikti tarptautinę apsaugą.

4. Valstybės narės leidžia prašytojui likti jų teritorijoje, kol laukiama procedūros siekiant priimti sprendimą, ar prašytojas gali likti teritorijoje, rezultato. Tas sprendimas priimamas per vieną mėnesį po skundo pateikimo.
5. Vėlesnį skundą dėl pirmo ar paskesnio apeliacinio sprendimo teikiantis prašytojas neturi teisės likti valstybės narės teritorijoje, išskyrus atvejus, kai prašytojui paprašius arba veikdamas *ex officio* teismas nusprendžia kitaip. Tas sprendimas priimamas per vieną mėnesį nuo skundo pateikimo.

55 straipsnis

Skundo nagrinėjimo trukmė pirmos instancijos lygmeniu

1. Nedarydami poveikio tinkamam ir išsamiam skundo nagrinėjimui, teismai išnagrinėja skundą pirmos instancijos lygmeniu per toliau nurodytą laiką nuo skundo pateikimo:
 - (a) per šešis mėnesius dėl sprendimo, kuriuo prašymas atmetamas kaip nepagrįstas dėl pabėgėlio arba papildomos apsaugos statuso, jei nagrinėjimas nebuvo paspartintas, arba dėl sprendimo panaikinti tarptautinę apsaugą;
 - (b) per du mėnesius dėl sprendimo, kuriuo prašymas atmetamas kaip nepriimtinas arba kuriuo prašymas atmetamas kaip aiškiai atsiimtas, kaip prašymas, kurio atsisakyta, arba kaip nepagrįstas ar akivaizdžiai nepagrįstas dėl pabėgėlio ar papildomos apsaugos statuso, taikant paspartinto nagrinėjimo procedūrą ar pasienio procedūrą arba kol prašytojas yra sulaikytas;
 - (c) per vieną mėnesį dėl sprendimo, kuriuo paskesnis prašymas atmetamas kaip nepriimtinas arba akivaizdžiai nepagrįstas.
2. Su sudėtingais faktiniais ar teisiniais klausimais susijusiais atvejais 1 dalyje nustatyti laikotarpiai gali būti pratęsti trimis papildomais mėnesiais.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

56 straipsnis

Viešųjų institucijų galimybė apskųsti

Šis reglamentas neturi įtakos viešųjų institucijų galimybei apskųsti administracinius ar teismo sprendimus, kaip numatyta nacionalinės teisės aktuose.

57 straipsnis

Bendradarbiavimas

1. Kiekviena valstybė narė paskiria nacionalinę kontaktinę asmenį ir praneša jo adresą Komisijai. Komisija perduoda tą informaciją kitoms valstybėms narėms.
2. Bendradarbiaudamos su Komisija valstybės narės imasi visų tiesioginiam bendradarbiavimui užmegzti ir atsakingų institucijų keitimuisi informacija užtikrinti būtinų priemonių.
3. Kai taikomos 27 straipsnio 3 dalyje, 28 straipsnio 3 dalyje ir 34 straipsnio 3 dalyje nurodytos priemonės ir kai nebelieka priežasčių taikyti tas išimtines priemones, valstybės narės nedelsdamos ir bent kartą per metus apie tai informuoja Komisiją ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą. Kai įmanoma, ta informacija apima

duomenis, kokią procentinę visų per tą laikotarpį nagrinėtų prašymų dalį sudaro prašymai, dėl kurių buvo taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos.

58 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011³⁷.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 8 straipsnis kartu su jo 5 straipsniu.

59 straipsnis

Deleguotieji aktai

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, nurodytus 1 dalyje, Komisijai suteikiami penkiems metams nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudoti deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiais, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kuriuo metu atšaukti įgaliojimų delegavimą. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jam nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
5. Toks deleguotasis aktas ir pratęsus įgaliojimus priimti deleguotieji aktai įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per mėnesį nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš.

60 straipsnis

Stebėseną ir vertinimas

Iki [dveji metai nuo šio reglamento įsigaliojimo] ir vėliau kas penkerius metus Komisija teikia atskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai apie šio reglamento taikymą valstybėse narėse ir prireikus siūlo pakeitimus.

Valstybės narės Komisijos prašymu jai pateikia ataskaitos parengimui reikalingą informaciją ne vėliau nei likus devyniems mėnesiams iki šio termino pabaigos.

³⁷

2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

61 straipsnis

Panaikinimas

Komisijos direktyva 2013/32/ES panaikinama.

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir skaitomos pagal 2 priede pateiktą atitikties lentelę.

62 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas pradedamas taikyti po [šešių mėnesių nuo jo įsigaliojimo].

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas